

Årsredovisning 2022

Innehållsförteckning

3 Trygg och störningsfri el

- 4 GD har ordet
- 5 Året i korthet
- 6 Elsäkerhetsverkets organisation

7 Resultatredovisning

- 8 Verksamhetens kostnader
- 10 Verksamhetens riktning
- 12 Normgivning och standardisering
- 19 Tillsyn
- 37 Behörighet och tillstånd
- 45 Information

55 Övrig återrapportering

- 56 Övrig återrapportering
- 61 Övriga uppdrag

63 Finansiell redovisning

- 64 Resultaträkning
- 65 Balansräkning
- 66 Anslagsredovisning
- 66 Redovisning mot inkomsttitel
- 67 Ledamöter i Elsäkerhetsrådet
- 68 Tilläggsupplysningar och noter
- 74 Sammanställning över väsentliga uppgifter
- 74 GD:s intygande

75 Adresser och telefonnummer

A photograph of a woman with long blonde hair, seen from the back, sitting on a light blue sofa and reading a book to a young child. The child is wearing a red shirt and is looking at the book. The room is dimly lit, with a warm, glowing light source in the background, possibly a lamp or a window with a light filter. The overall atmosphere is cozy and intimate.

Trygg och störningsfri el

GD har ordet

» Regler ska vara proportionerliga för att medborgare och företag ska förstå vitsen med och följa dem. «

Under 2022 förändrades vår elanvändning. En förändrad prisbild på el gjorde att antalet solcellsinstallationer nådde en rekordnivå. Investeringar i energieffektiv teknik, som exempelvis luftvärmepumpar, ökade också kraftigt. Insikten att el inte är en oändlig stapelvara är bra för det fortsatta arbetet med klimat- och energiomställningen. Elsäkerhetsverket har fått många frågor från allmänhet och media om riskerna det kan innebära att lägga om sina konsumtionsmönster för el. Riskerna med elrelaterade bränder ökar om hushållsmaskiner används utan övervakning på natten.

Att besikta elanläggningen i sin bostad, särskilt om huset är äldre eller om elanvändningen förändras, tycker vi på Elsäkerhetsverket är en bra idé. Under 2022 har vi på regeringens uppdrag undersökt om tvingande regler för denna typ av besiktningar skulle kunna minska antalet elolyckor och elrelaterade bränder i hemmen. Svaret är att de skulle kunna minskas, men inte alls i den utsträckning som krävs för att täcka kostnaderna för ett sådant system. Regler ska vara proportionerliga för att medborgare och företag ska förstå vitsen med och följa dem. Några tvingande regler föreslog myndigheten därför inte, men rekommendationen att låta besikta elanläggningen vid bland annat överlåtelse kvarstår.

Elsäkerhetslagen fyllde fem år den 1 juli. Trots att lagen fortfarande är ung, har arbetet med regelutveckling fortsatt under året. Den 1 december trädde nya föreskrifter i kraft om starkströmsanläggningarnas utförande, skyltning och kontroll. Det är ett av våra mer omfattande arbeten under året, där vi samlat olika aktörer för att få inspel till behovet av förändringar och referensgrupper för att ta fram förslagen till lösningar. Under hösten fortsatte ett intensivt arbete med att också sprida kunskap om de nya föreskrifterna.

Ett kärvare ekonomiskt läge fick under året många konsumenter att ändra köpbeteende. De har blivit allt mer prismedvetna och styrt om sina inköp av elektriska produkter från e-handeln till mer traditionell lågpris-handel. Därför har vi under året följt upp hur produkt-säkerhetsarbetet fungerar i just lågprishandeln.

Att följa konsumentbeteenden och attityder har vi gjort genom flera undersökningar under året. Dels avseende köpmönster för elektriska produkter och dels avseende kunskaperna om elektromagnetisk kompatibilitet (EMC).

Elsäkerhetsverket har under året påbörjat uppbyggnaden av en funktion för att kunna arbeta mer systematiskt med tillsyn, marknads kontroll och information avseende just elektromagnetiska störningar. Det är en viktig grundförutsättning för dagens uppkopplade och smarta samhälle att radiospektrumet fortsatt kan nyttjas fullt ut för data- och mobilkommunikation.

Myndigheten har också tagit viktiga steg i att bli mer datadriven i våra arbetssätt, inte minst när det gäller hur vi samlar in och tillgängliggör fakta om elolyckor och bränder.

Elsäkerhetsverket vill vara en arbetsgivare som är ett föredöme i branschen när det kommer till jämställdhet. Vi har under året fortsatt arbetet med att utveckla jämställdheten inom myndigheten, framförallt med fokus på vår rekrytering och interna kultur. Vi vill också göra det möjligt för andra att bli mer jämställda genom att ta fram och dela med oss av könsuppdelad fakta om elolyckor och elrelaterade risker.

Under 2022 har vi tillsammans med medarbetarna provat oss fram kring det nya arbetslivet med ett förändrat kontor, goda möjligheter till distansarbete, förenklade flexidsregler och beslut om att flytta Kristinehamnskontoret till nya lokaler nästa år.

Tusen tack alla medarbetare och samarbetspartner för att ni gör vår resa möjlig. Den lägger grunden för energi- och klimatomställningen.

Anders Persson
Generaldirektör

Foto: Maria Obad

Året i korthet

DECEMBER

ELSÄK-FS 2022:1-3 träder ikraft

1 december träder de nya starkströmsföreskrifterna ikraft. Elsäkerhetsverket anordnar en rad utbildningstillfällen.

NOVEMBER

Granskning av lågprisprodukter

Resultatet visar att många produkter är bristfälligt märkta, men sällan farliga.

OKTOBER

• Elinstallationer i bostäder

Slutrapport om krav på elbesiktningar i bostäder visar att det inte är ekonomiskt försvarbart att införa krav på besiktningar av privatbostäder.

• "Nya" kolla elföretaget lanseras

En uppdaterad version av söktjänsten Kolla elföretaget lanseras. Där kan man hitta alla elinstallationsföretag som har rätt att utföra elarbeten på annans anläggning.

SEPTEMBER

Stort medieintresse kring att använda elektriska produkter på natten

Elsäkerhetsverket publicerar nya informationsidor på webbplatsen för att sprida information om risker samt vad man ska tänka på.

JANUARI

Ökat anslag EMC

Elsäkerhetsverket får utökat anslag för att minska EMC-störningar. Projekt- och strategiarbete startar.

FEBRUARI

Policy för distansarbete implementeras

Pandemirestriktionerna hävs den 14 februari med en successiv återgång till kontoret.

MARS

Undersökning elarbeten i hemmen

Resultatet visar en minskning av olagligt elarbete de senaste fem åren.

APRIL

Beslut om nya föreskrifter

Nya föreskrifter om utförande, märkning och kontroll av elanläggningar beslutas och publiceras på elsäkerhetsverket.se.

MAJ

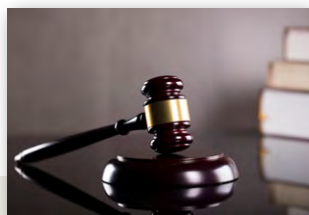
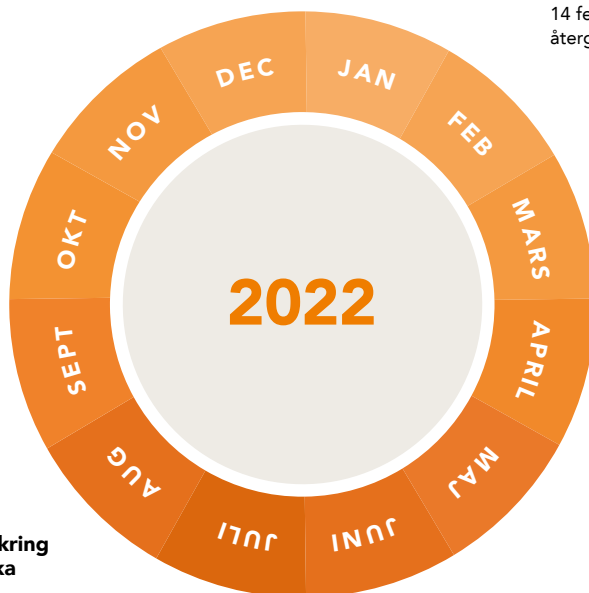
Elolycksfallsrapport 2021

Anmälningar om elolyckor har ökat, visar rapporten Elolyckor 2021.

JUNI

Granskning spabad

10 av 12 testade spabad får anmärkningar. Stort mediegenomslag för nyheten.

STARKSTRÖMSFÖRESKRIFTER

De nya starkströmsföreskrifterna gällande utförande, skyltning och kontroll av starkströmsanläggningar träder ikraft den 1 december.

2,7 MILJONER SÅG KAMPAJEN FÖR KOPPLA SÄKERT

Kampanjen för Kopplasäkert.se har resulterat i att 2,7 miljoner unika personer har sett myndighetens filmer.

16 PROCENT ÖKAT GENOMSLAG I MEDIERNA

Arbetet med att få fler att se våra nyheter och pressmeddelanden om elsäkerhet har resulterat i ett ökat genomslag med cirka 16 procent.

Fakta
i siffror
2022

478

marknads-
kontrollerade
produkter

Antal unika besökare på
Elsäkerhetsverket.se

857 300

1 150

auktorisations-
ansökningar

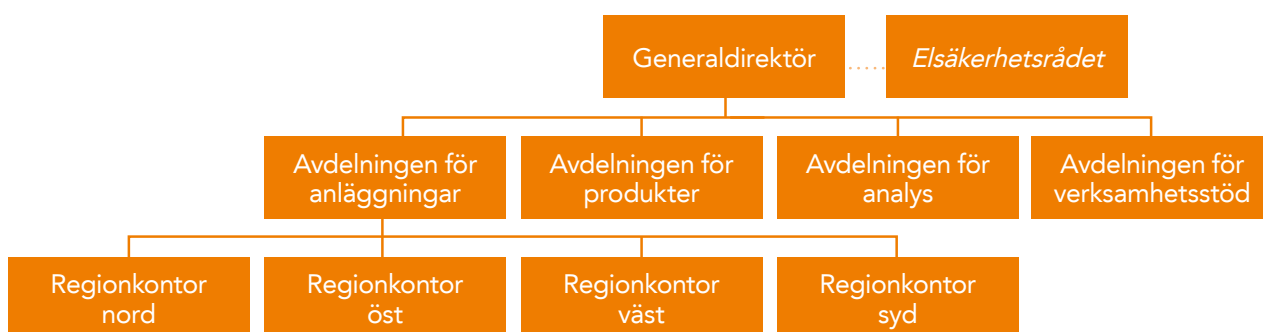
307

tillsynade anläggningar,
elinstallationsföretag
och elinstallatörer

2 452

inkomna
frågor

Elsäkerhetsverkets organisation

Elsäkerhetsverket leds av generaldirektören och hade vid årets slut 51 anställda. Huvudkontoret ligger i Kristinehamn.

Avdelningen för anläggningar är uppdelad på fyra regionala tillsynskontor. Förutom i Kristinehamn finns kontor i Hässleholm, Stockholm och Umeå. Anläggningsavdelningen ansvarar för tillsynen av elektriska anläggningar rörande elsäkerhet och elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) samt tillsynen av elinstallatörer och elinstallationsföretag runt om i landet. Tillsynen sker såväl genom planerade projekt som efter indikationer såsom till exempel anmälningar, elolyckor och elbränder.

Avdelningen för produkter arbetar bland annat med att utföra marknadskontroller av elektriska produkter, tillsyn och kommunikation med ekonomiska aktörer samt medverkar i utvecklingen av de nationella och internationella regelverken för elsäkerhet och EMC.

Avdelningen för analys stödjer övriga avdelningars arbete genom att bistå med exempelvis omvärldsbevakning, statistikbearbetning och analyser. På avdelningen finns också myndighetens juridiska stöd. Avdelningen handlägger även ansökningar om auktorisation som elinstallatör samt för register över företag som ska utföra elinstallationer på annans anläggning.

Vid Avdelningen för verksamhetsstöd finns funktioner för kommunikation, IT, registratur, personal samt controlling/uppföljning. Arbetet inom dessa funktioner är central för hela myndighetens verksamhet.

Elsäkerhetsverket har ett insynsråd, Elsäkerhetsrådet, som har nio ledamöter utsedda av regeringen, se sidan 67. Deras uppgift är att stödja generaldirektören i frågor om myndighetens verksamhet.

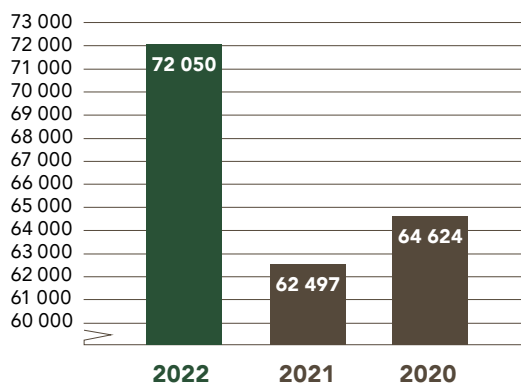

Resultatredovisning

Verksamhetens kostnader

Elsäkerhetsverkets totala kostnader för verksamheten år 2022 uppgick till 72 050 tkr.

Verksamhetens kostnader (tkr)

Verksamhetens kostnader är 9 553 tkr högre än 2021, då kostnaderna var exceptionellt låga främst på grund av uppkomna vakanser men också lägre kostnader för IT- och verksamhetsutveckling då leverantörerna hade svårt att leverera i tid.

Elsäkerhetsverket har framförallt haft ökade kostnader för IT-resurser och andra konsultarvoden. I årets kostnader ingår en avsättning uppgående till 629 tkr för återställande av lokal då myndigheten under året fattat beslut om att flytta huvudkontoret till nya lokaler 2023. Under året har Elsäkerhetsverket också satsat på ledar- och ledningsgruppsutveckling vilket också bidragit till de ökade kostnaderna. Kostnaderna för resor har också ökat under året, men ligger fortfarande under nivåerna innan pandemin.

Elsäkerhetsverkets verksamhet delas in i fyra områden: Normgivning och standardisering, Tillsyn, Behörighet och tillstånd samt Information. Dessa verksamhetsområden delas vidare in i verksamheter. Myndighetens totala kostnader fördelas enligt denna indelning. Respektive verksamhetsområde och verksamhet presenteras i tur och ordning i resultatredovisningen, där även kostnader redovisas.

Verksamhetens kostnader fördelade på verksamhetsområden (tkr)

	2022	2021	2020
Normgivning och standardisering	4 568	7 614	4 085
Tillsyn	43 759	34 571	35 403
Behörighet och tillstånd	5 935	5 133	5 224
Information	17 788	15 178	19 912
Totalt	72 050	62 497	64 624

Elsäkerhetsverkets modell för kostnadsfördelning

Elsäkerhetsverkets resultatredovisning följer förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag och är i princip oförändrade från föregående år.

Respektive verksamhets kostnader för aktiviteter och prestationer specificeras i tabeller. Myndigheten har valt att främst specificera poster med högre belopp, eller som bedöms vara särskilt utmärkande för verksamheten. Med den principen som utgångspunkt omfattar posterna Övriga kostnader en sammanslagning av flera aktiviteter och prestationer som omfattar lägre belopp.

Elsäkerhetsverket har valt att fördela overheadkostnader procentuellt på samtliga aktiviteter och prestationer som identifierats under respektive verksamhet. Fördelningen bygger på samma principer som tidigare år.

Antal avslutade ärenden och styckkostnader för handläggning redovisas för de ärendeslag som berör enskilda och som enligt myndighetens bedömning omfattar ett stort antal ärenden. Myndighetens gränsdragning för stort antal görs i relation till ärendeslag där beslut fattas för enskilda i annan del av verksamheten.

Verksamhetens intäkter fördelade på verksamhetsområden (tkr)

	2022			2021			2020		
	Anslag	Övriga	Totala intäkter	Anslag	Övriga	Totala intäkter	Anslag	Övriga	Totala intäkter
Normgivning och standardisering	4 561	7	4 568	7 614	0	7 614	4 066	19	4 085
Tillsyn	43 674	85	43 759	34 448	123	34 571	35 027	376	35 403
Behörighet och tillstånd	5 925	10	5 935	5 112	21	5 133	5 200	24	5 224
Information	17 759	29	17 788	15 150	28	15 178	19 797	115	19 912
Totalt	71 919	131	72 050	62 324	172	62 497	64 090	534	64 624

Verksamhetens riktning

Verksamhetens vision

Myndighetens uppdrag styrs övergripande genom instruktionen (2007:1121) och det årliga regleringsbrevet.

Elsäkerhetsverkets vision om trygg och störningsfri el har sitt ursprung i instruktionen och beskriver ett önskat framtida tillstånd som Elsäkerhetsverket strävar efter att uppnå med verksamheten. Visionen konkretiseras genom tre övergripande målområden:

- Säkra och fungerande anläggningar och produkter
- Rätt kompetens hos yrkesfolk och branschaktiva
- Tillräckligt medvetande hos allmänheten

Elsäkerhetsverkets vision och målområden

Elsäkerhetsverkets strategi

Utöver visionen och målområdena som nämnts ovan arbetar myndigheten med ytterligare en nivå i målstyrningen. De fem strategiska målen pekar ut riktningen för arbetet ytterligare. Detta i syfte att göra Elsäkerhetsverkets insatser mer tydliga och precisa.

Elsäkerhetsverkets fem strategiska mål;

1. Det finns en ökad kännedom hos allmänheten om ansvaret för elanläggningar och faror med el.
2. Elinstallationsföretagen känner till elsäkerhetslagens krav och tillämpar reglerna i sin verksamhet.
3. Det finns en kultur i branschen som motverkar elolyckor.
4. Energiomställningen och användning av energieffektiv teknik kan ske säkert och störningsfritt.
5. Handeln med elektriska produkter sker på ett ansvarsfullt sätt.

Elsäkerhetsverkets strategi är en vägvisare och ett stöd i verksamhetens styrning. Elsäkerhetsverkets insatser antas ge effekter både på kort, medellång och lång sikt, beroende på nivå och komplexitet. Vidare planeras och prioriteras konkreta aktiviteter relaterade till målen i verksamhetsplanen och i resultatredovisningen redovisas ett urval av dessa.

Verksamhetsutveckling

För att Elsäkerhetsverket ska lyckas med uppdraget behöver verksamheten bedrivas strategiskt och resurseffektivt. Val av förhållningssätt och verkningfulla arbetsmetoder är av vikt för måluppfyllelse och effekter av myndighetens insatser. Elsäkerhetsverket har identifierat fyra områden som bedömts som särskilt viktiga för fortsatt utveckling. Dessa interna fokusområden benämns som förutsättningsskapande mål (FSM) och listas nedan.

FSM 1. Vi utvecklar verksamheten genom digital förnyelse.

Under året har stort fokus legat på att inventera myndighetens IT-objekt och ta fram förvaltningsplaner för samtliga objekt. Elsäkerhetsverket har också arbetat med att förenkla och förbättra arbetsprocesser genom ökad digitalisering. Bland annat har digitalt stöd för upphandlingar och avtalshantering implementerats. Större insatser har också lagts för att utveckla webbplatserna Kolla Elföretaget och Koppla Säkert i syfte att öka tillgängligheten. Samarbete med Försäkringskassan har inletts för att hitta digitala lösningar som förbättrar våra möjligheter att samverka såväl internt som externt. Ökad digitalisering medför ökad utsatthet för dataintrång och andra attacker därför har myndigheten ökat insatserna runt informationssäkerhet. Bland annat har medarbetarna, genom e-learning, utbildats för att öka kunskaperna i informationssäkerhet och GDPR.

FSM 2. Vår verksamhet är hållbar.

Myndighetens klimat- och hållbarhetsmål har uppdaterats under 2022 och ska bland annat leda till ökade kunskaper hos myndighetens medarbetare. Elsäkerhetsverket har också ett uppdrag att tillsammans Energimyndigheten, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen och Konsumentverket inom ramen för ECO-designdirektivet, arbeta med resurseffektivitetskrav inom ekodesign och energimärkning. Läs mer under avsnittet Övrig rapportering.

I syfte att motverka korruption har myndighetens medarbetare under 2022 deltagit i dilemmadiskussioner.

Elsäkerhetsverket utsågs 2021 till behörig myndighet inom ramen för visseblåsarförordningen (2021:949). Under juli månad 2022 inrättades en extern och en intern kanal för visseblåsningar. Vid årets slut hade myndigheten tagit emot en intern och två externa visseblåsningar, som hanterades enligt upprättad rutin.

FSM 3. Vi arbetar aktivt för jämställdhet och lika behandling.

Myndighetens medarbetare har deltagit i en föreläsning om jämställdhet och likabehandling. En nollmätning har utförts för att fånga upp utvecklingsområden. Utfallet av denna kommer leda till en fördjupad handlingsplan. Inför framtagandet av handlingsplanen har myndigheten beslutat att alla chefer och arbetsplatsombud ska genomgå en fördjupad utbildning.

Elsäkerhetsverket utsågs 2020 till en JIM-myndighet och en handlingsplan togs fram under 2021. Läs mer under avsnittet Övrig rapportering.

FSM 4. Vi är en attraktiv arbetsgivare.

I syfte att skapa ökade förutsättningar för ett tillitsbaserat ledarskap, har myndighetens ledningsgrupp under året arbetat med att öka tydligheten i målstyrningen. Ledningsgrupp och chefer har under året deltagit i ett utvecklingsprogram som fortsätter 2023. Myndighetens medarbetare har deltagit i föreläsning om tillitsbaserat arbetssätt och medarbetarskap. Efter pandemin har beslut fattats om att skapa förutsättningar för medarbetarna att delvis kunna arbeta på distans upp till 49 procent av arbetstiden. Nuvarande regler beslutades 2021 och följdes upp och justerades under 2022. Under 2022 har myndigheten arbetat vidare med att befästa aktivitetsbaserat arbetssätt på huvudkontoret.

Verksamhetslogik

I det strategiska arbetet har Elsäkerhetsverket valt att tillämpa metoden verksamhetslogik. Verksamhetslogiken underlättar att planera aktiviteter i syfte att skapa effekter, följa dess process framåt och slutligen analysera och bedöma verksamhetens resultat och utveckling. Detta med hjälp av effektkedjor.

Under respektive verksamhetsgren redovisas väsentliga delar av verksamhetens arbete under året samt ett resonemang och en analys rörande resultatet.

Normgivning och standardisering

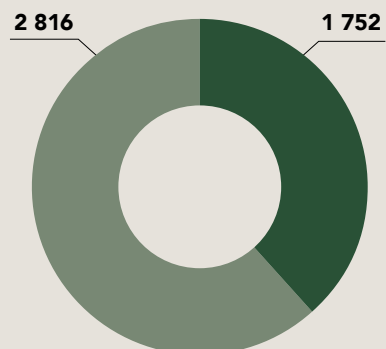
Verksamhetsområdet är uppdelat i två verksamheter: *Normgivning* och *Standardisering*. Enligt Elsäkerhetsverkets instruktion ska myndigheten

- se till att de regelverk och rutiner som myndigheten disponerar är kostnadseffektiva och enkla för medborgare och företag.
- följa den internationella utvecklingen och främja svenskt deltagande i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde.
- samverka med berörda myndigheter, med organisationer för näringsliv och arbetstagare samt med andra intresseorganisationer.

Kostnader fördelade på verksamhet (tkr)

Verksamhetsområdets totala kostnader
4 568 tkr.

- Standardisering
- Normgivning

Normgivning

Det svenska regelverket om elsäkerhet utgår från elsäkerhetslagen (2016:732), elsäkerhetsförordningen (2017:218) och ett antal myndighetsföreskrifter som Elsäkerhetsverket gett ut. I elsäkerhetslagen finns bland annat krav på hur elinstallationsarbete ska utföras, vilken kompetens företaget som utför installationen måste ha, hur kompetensen hos dem som utför arbetet säkerställs samt krav på egenkontrollprogram för verksamheten. Det är elinstallationsföretagen som ansvarar för att dessa krav är uppfyllda. Lagstiftningen reglerar även frågor om elsäkerhet vid utformning och användning av starkströmsanläggningar och elektrisk utrustning, samt reglerar vem som får utföra elinstallationsarbete i Sverige.

Elsäkerhetsverket utfärdar även föreskrifter under lagen om elektromagnetisk kompatibilitet (1992:1512) och lagen om leksakers säkerhet (2011:579).

Elsäkerhetsverkets arbetsuppgifter inom normgivning redovisas genom en beskrivning av upphävda, nya eller ändrade föreskrifter. Elsäkerhetsverket kan också vid behov, till regeringen, ge förslag på ändringar av lag eller förordning. Samarbete med andra aktörer är också ett viktigt inslag i samband med en regelförändring.

Elsäkerhetsverkets föreskriftsarbete genomförs i enlighet med myndighetens regelgivningspolicy och tillhörande riktlinjer. En regelgivningsplan som redovisar behov av nya eller reviderade föreskrifter samt prioritering av dessa regelarbeten tas fram minst en gång per år.

Översyn av föreskrifter

Nya starkströmsföreskrifter

Elsäkerhetsverket har under åren 2020-2022 genomfört en omfattande översyn av de föreskrifter som reglerar krav på utförande, skyltning och kontroll av elanläggningar. Beslut om tre nya författningar fattades i april 2022.

Framtagande av de nya reglerna har genomförts i nära dialog med berörda företag, branschorganisationer, arbetsgivarorganisationer och arbetstagarorganisationer. Även andra myndigheter har deltagit i framtagandet av de nya reglerna.

Arbetet har resulterat i ett moderniserat regelverk som är anpassat till såväl den tekniska utvecklingen som den kunskap samhället idag besitter kring risken för uppkomst av personskador eller saksador orsakade av el. Under hösten 2022 har en rad olika informationsinsatser genomförts för att nå ut med de nya föreskrifterna till berörda målgrupper. Läs mer om detta under avsnittet Information.

Samarbete

Inom verksamheten Normgivning samarbetar Elsäkerhetsverket med regeringen, myndigheter, branschorganisationer med flera.

Verksamhetens kostnader

Total kostnad för verksamheten

	2022	2021	2020
Kostnad (tkr)	1 752	5 283	1 022

Den totala kostnaden för verksamheten Normgivning uppgick till 1 752 tkr under 2022. Kostnaden består i huvudsak av nedlagd tid. Vissa externa kostnader har också uppstått i samband med framtagande av underlag till konsekvensutredningar.

Kostnaderna för regelgivningsarbetet sjönk under året eftersom stora delar av arbetet med de nya föreskrifterna om utförande, skyltning och kontroll av elanläggningar gjordes under 2021.

Analys och bedömning

Normgivning är en del av uppdraget enligt Elsäkerhetsverkets instruktion. Det är ett arbete som förutom en ökad säkerhet också ska sträva efter förenkling samt minskade kostnader för medborgare och företag. Elsäkerhetsverket bedömer därmed att normgivning är ett övergripande verktyg som bidrar till myndighetens förutsättningar att komma närmre samtliga fem verksamhetsmål.

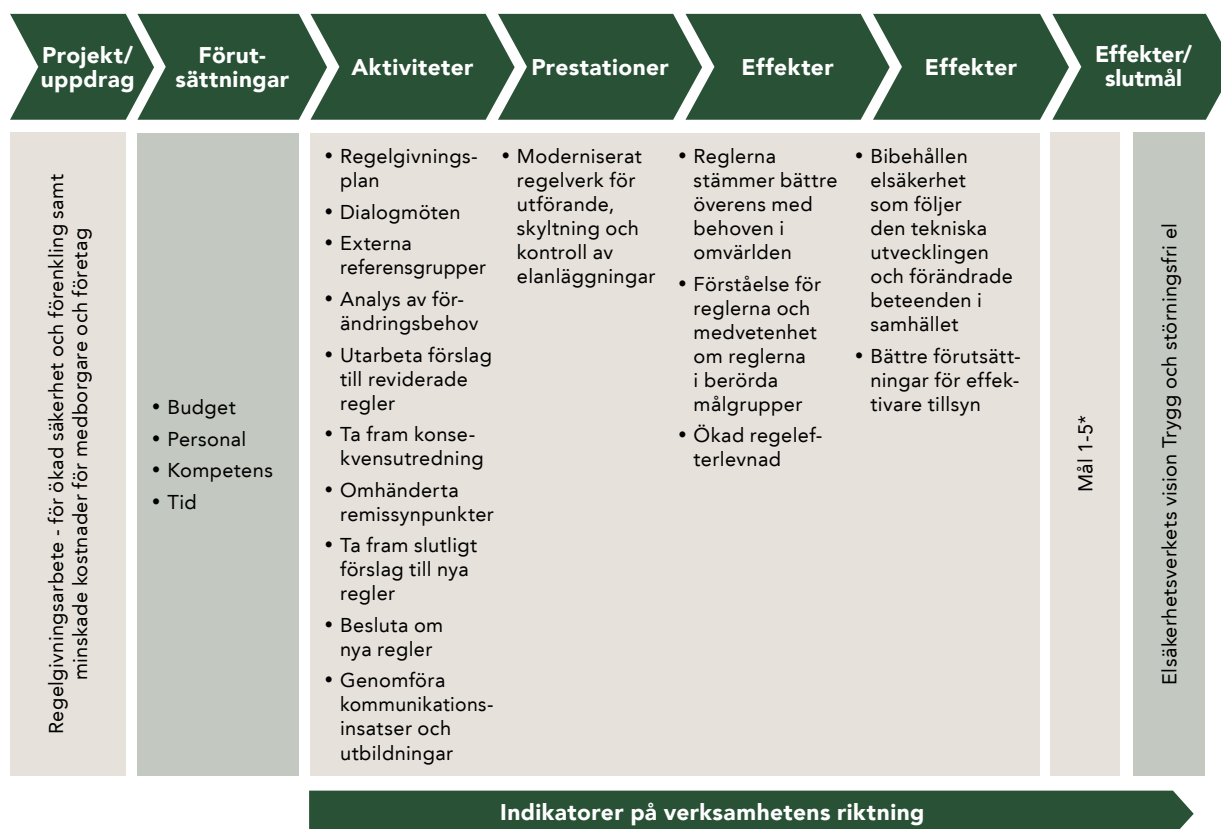
För att arbetet med regelgivning ska ge effekter krävs dock ett samspel av olika aktiviteter och prestationer. Exempelvis bedömer Elsäkerhetsverket att ett ökat fokus på dialog med berörda parter under framtagningsprocessen av nya eller reviderade föreskrifter är

väsentligt. Att berörda parter får möjlighet att påverka innehållet i reglerna gör också att de stämmer bättre överens med behoven i omvärlden och på så vis blir mer ändamålsenliga.

Genom information sprider vi också föreskrifternas innehåll till berörda målgrupper, i syfte att skapa förståelse, medvetenhet, ge stöd och på sikt ökad regelefterlevnad inom elsäkerhet och EMC.

Under 2022 bedömer Elsäkerhetsverket att arbetet inom normgivning sammantaget har lett till att vi moderniserat regelverket så att det bättre möter den tekniska utveckling som skett i samhället.

Verksamhetslogik Normgivning

Indikatorer på verksamhetens riktning

* Information om myndighetens mål finns på sidan 10.

Standardisering

Det svenska regelverket kring elsäkerhet är till stor del uppbyggt genom så kallade ramföreskrifter, som innehåller grundläggande säkerhetskrav. Dessa föreskrifter hänvisar sedan till standarder, som innehåller närmare anvisningar om vilka säkerhetsåtgärder som kan tillämpas. En standard är inte bindande, vilket innebär att de grundläggande säkerhetskraven också kan uppfyllas på andra sätt. Även EU:s gemensamma lagstiftning som Elsäkerhetsverket arbetar med är uppbyggd på detta sätt. Myndighetens engagemang inom standardiseringsarbetet är därför viktigt för att säkerställa en fortsatt god elsäkerhets- och skyddsnivå som följer samhällsutvecklingen. Med denna utgångspunkt har Elsäkerhetsverket under många år deltagit i det internationella, europeiska och nationella standardiseringsarbetet för att bevaka och aktivt påverka standardernas innehåll och utformning.

Standardiseringsarbetet

Myndigheten medverkar aktivt i standardiseringsarbetet inom det elektrotekniska området. Detta sker med egen personal eller i samarbete inom den svenska nationalkommittén SEK Svensk Elstandard, där Elsäkerhetsverket är medlem.

Elsäkerhetsverkets standardiseringsverksamhet fastställs i en årlig plan. En viktig utgångspunkt för detta är myndighetens strategi för standardiseringsmedverkan där bland annat arbetets omfattning och ambitionsnivå beskrivs. Tillsammans med aktuell samhällsutveckling och utvärdering av resultat från föregående år, ger det underlag för det kommande året.

Deltagandet varierar över tid och påverkas bland annat av teknisk utveckling, nya teknikområden, behov av förändringar i befintliga standarder eller andra omvärldsförändringar.

Elsäkerhetsverket har under året deltagit i standardiseringsarbetet inom 15 tekniska kommittéer (TK) vid 98 sammanträden. 117 nya eller reviderade standarder har fastställts i Sverige inom de aktuella kommittéerna. Under året har Elsäkerhetsverket haft stort engagemang inom främst kommittéerna Elenergiförsörjningssystem (TK8), Installationsmateriel (TK 23), Säkerhet hos elektriska hushållsapparater (TK61), Elinstallationer

för lågspänning samt skydd mot elchock (TK 64), och Elektromagnetisk kompatibilitet (TK EMC).

Aktiviteten har fortsatt varit hög inom kommittéer som påverkas av energiomställningen. Områden som avses är säkerhet vid distribuerad elproduktion, såsom mikroproduktion (till exempel solceller) inom privatbostäder och EMC. Ett annat område är fordringar vid återtillverkning av hushållsapparater, vilket betyder en återanvändning genom renovering av förbrukade produkter.

Under året har reviderade utförandeföreskrifter för starkströmsanläggningar trätt ikraft (ELSÄK-FS 2022:1). Ett koordineringsarbete med svensk standard har påbörjats och kommer att löpa även under kommande år.

Under året har myndigheten haft följande ledande poster:

- ordförande, Installationsmateriel (TK 23)
- ordförande, Elinstallationer för lågspänning samt skydd mot elchock (TK 64)
- ordförande, Systemkonstruktion och isolationskoordination av högspänningsinstallationer (TK 99)
- convenor, High voltage insulation coordination and installations (IEC TC 99)
- sekreterare, Säkerhet vid arbete (TK 78)
- sekreterare, Elektromagnetisk kompatibilitet (TK EMC).

Elsäkerhetsverkets GD har varit styrelseledamot vid SEK Svensk Elstandard (från april 2022) och Sveriges standardiseringsförbund (från maj 2022), samt varit medlem i regeringens råd för innovativ och klimatfokuserad standardisering. Myndighetens tekniska direktör har innehaft poster som ledamot i styrelsen för SEK Svensk Elstandard (till april 2022) och Sveriges Standardiseringsförbund (till maj 2022), ledamot i styrelsen för European Committee for Electrotechnical Standardization (CENELEC) och ordförande i Elektrotekniska rådet inom SEK Svensk Elstandard.

Verksamhetens kostnader

Total kostnad för verksamheten

	2022	2021	2020
Kostnad (tkr)	2 816	2 331	3 063

Den totala kostnaden för Standardisering uppgick till 2 816 tkr under 2022, vilket är en ökning jämfört med 2021. Denna ökning beror till stor del på att resorna ökat igen efter pandemin. Nivån på resekostnaderna är dock fortfarande lägre jämfört med innan pandemin.

Analys och bedömning

Myndighetens standardiseringsmedverkan utgör en del av myndighetens övergripande uppdrag om att bygga upp, upprätthålla och utveckla en god säkerhetsnivå för elektriska anläggningar och materiel samt medverka till en tillfredsställande elektromagnetisk kompatibilitet (EMC).

Myndigheten ska också följa den internationella utvecklingen och främja svenskt deltagande i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde, vilket sker genom påverkan och bevakning av utvecklingen inom europeisk och internationell standardisering inom viktigare EMC- och elsäkerhetsområden. Det innebär att över tid säkerställa lagstiftningens intentioner i en omvärld som är under ständig förändring. Arbetet i kommittéerna resulterar löpande i utveckling av standarder, vilket är en effekt för att uppfylla målsättningen.

Deltagandet sker främst inom områdena med systemkaraktär, där elektricitet används av konsumenter (särskilt utsatta eller har låg påverkansmöjlighet), där allmänhet påverkas (saknar möjlighet att ha kännedom om möjliga risker) och inom elektriska fackområden där störningar kan få allvarliga konsekvenser (EMC).

Förutsättningar för medverkan karaktäriseras av långsiktighet och stabilitet. Då förutsättningar och utveckling är i ständig förändring, påverkas främst aktivitetsnivån inom de utvalda områdena. Även förändring av utvalda områden kan ske beroende på samhällsutvecklingen.

Myndighetens aktiva medverkan inom standardisering bidrar till att nå våra strategiska mål:

Mål 4: Energiomställningen och användningen av energieffektiv teknik kan ske säkert och störningsfritt

Inom standardiseringen av elenergiförsörjningssystem (TK 8) fortsätter utvecklingen av standarder för att möta behoven för lokal elproduktion som ett led i

energiomställningen. Exempelvis behandlas säkerhet vid anslutning av mikroproduktion samt användning när distributionsnätet inte fungerar. Väsentliga publikationer revideras och publiceras löpande. Effekterna av insatserna tillser att lokal mikroproduktion kan fungera tillsammans med distributionsnät som ger en god elsäkerhetsnivå och att energiomställningen kan genomföras säkert och störningsfritt.

Inom standardiseringen av elinstallationer för lågspänning och skydd mot elchock (TK 64) fortsätter utvecklingen av de allmänna fordringarna för elinstallationer samt standarder med nya fordringar för lokal elproduktion vid konsumentanläggningar. Nya fordringar bedöms kunna publiceras under kommande år som säkerställer säkerheten för både lokal produktion och dess anslutning till nationella elnät. Effekterna av insatserna avser att lokal mikroproduktion kan fungera tillsammans med distributionsnät som ger en god elsäkerhetsnivå och att energiomställningen kan genomföras säkert och störningsfritt.

Vidare utarbetas ny struktur inom standarder för termisk verkan med avsikt att koordinera närliggande områden för att minska risker för brand som orsakas av el. Det innebär också att tydliggöra vilka risker som kan uppkomma samt vilka åtgärder som ska vidtas. Även införande av utrustning för att upptäcka begynnande fel inom elinstallationer innan dessa utvecklas till en brand är under utveckling. Effekterna av insatserna avser tydliggöra åtgärder för minskad brandrisk till följd av el och därmed att starkströmsanläggningar ger en god elsäkerhetsnivå.

Mål 5: Handeln med elektriska produkter sker på ett ansvarsfullt sätt

Standarder för uttag och stickproppar för bostäder är under förändring inom installationsmateriel (TK 23). Förslagen behandlar anslutningsdon för mikroproduktion, men vissa nya föreslagna don är inte lämpliga för bland annat svenska förhållanden. Insatser pågår därför för att påverka utvecklingen för att klara nödvändiga förändringar med en bibehållen god säkerhetsnivå. Huvudmålgruppen är allmänhet i bostäder, det vill säga människor som använder el utan närmare kännedom om elens risker. Effekterna avser säkerställa att don för mindre lokal produktion ger en god säkerhetsnivå samt att handeln med elektriska produkter kan ske ansvarsfullt.

Inom TK EMC pågår arbete för att minska störningsproblem från elektronisk kraftförsörjning i bostads/allmänna miljöer. Ett exempel är solcellsanläggningar. Utöver att fordringar för enskilda produkttyper kräver

förbättringar, visar resultaten från myndighetens tillsyn att ytterligare fordringar behövs på produkterna i den tänkta omgivning där de ska installeras. Detta för att sammanlagringseffekter av flera, var för sig godkända utrustningar, inte ska orsaka störningar på sin omgivning.

Elvägar utgör också ett identifierat område som bevakas för att kommande anläggningar inte ska orsaka allvarliga störningar på sin omgivning. Såväl höga effektnivåer som fysiskt utsträckta anläggningar utgör källor för sådana risker tillsammans med sammanlagringseffekter från de fordon som kan komma att trafikera anläggningarna.

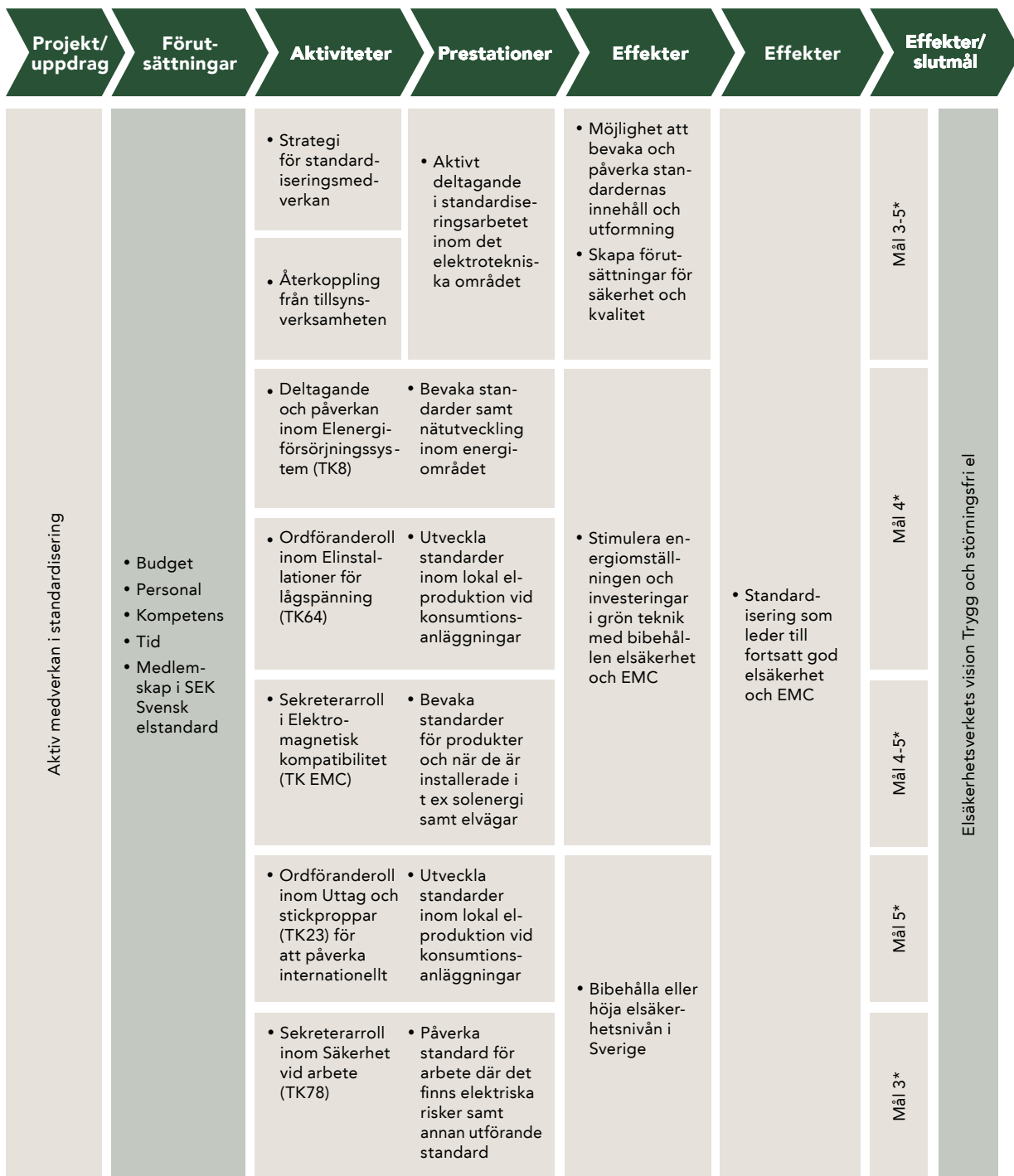
Effekterna av insatserna avser minska antalet förekommande radiostörningar som medverkar till en tillfredsställande elektromagnetisk kompatibilitet. Det bidrar också till att energiomställningen kan genomföras säkert och störningsfritt och att handeln med elektriska produkter kan ske ansvarsfullt.

Mål 3: Det finns en kultur i branschen som motverkar elolyckor

Kommittén för säkerhet vid arbete (TK 78) behandlar arbetsmetoder vid arbete där det kan finnas en elektrisk fara. Området tillhör delvis en annan myndighets ansvarsområde. Dock innebär det att starkströmsanläggningars utförande måste vara koordinerat med arbetsmetoder. Effekterna av insatserna avser tillse svenska intressen vid användning av elektriska anläggningar och utrustning så att de ger betryggande säkerhet för person och sakskada även vid arbete och bidrar till en kultur i branschen som motverkar olyckor.

Verksamhetslogik Standardisering

Elsäkerhetsverkets vision Trygg och störningsfri el

Indikatorer på verksamhetens riktning

* Information om myndighetens mål finns på sidan 10.

Tillsyn

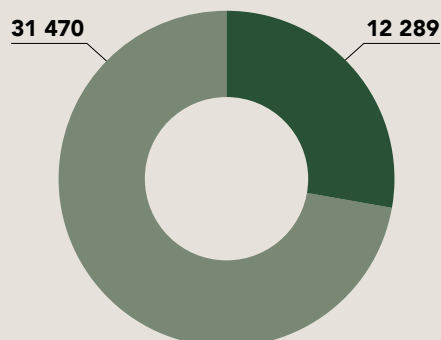
Verksamhetsområdet *Tillsyn* är uppdelat i två verksamheter: *Tillsyn av anläggningar och installatörer* samt *Tillsyn av elektrisk materiel*. Enligt Elsäkerhetsverkets instruktion ska myndigheten

- förebygga skador orsakade av elektricitet på person och egendom samt störningar på radiokommunikation och näringsverksamhet inom området elektromagnetisk kompatibilitet.
- svara för att bygga upp, upprätthålla och utveckla en god säkerhetsnivå för elektriska anläggningar och elektrisk materiel samt medverka till en tillfredsställande elektromagnetisk kompatibilitet (EMC).
- utöva tillsyn över personer med auktorisation, elinstallationsföretag, elektriska starkströmsanläggningar och elektrisk utrustning.
- följa den internationella utvecklingen och främja svenskt deltagande i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde.
- samverka med berörda myndigheter, organisationer för näringsliv och arbetstagare samt med andra intresseorganisationer.

Kostnader fördelade på verksamhet (tkr)

Verksamhetsområdets totala kostnader 43 759 tkr.

- Tillsyn av elektrisk materiel
- Tillsyn av anläggningar och installatörer

Tillsyn av anläggningar och installatörer

Elsäkerhetsverkets tillsyn utifrån elsäkerhetslagen (2016:732) omfattar elektriska anläggningar, elinstallationsföretag samt personer med auktorisation att utföra elinstallationsarbete. Utöver detta utövas också tillsyn av utrustningar och anordningar utifrån myndighetens mandat enligt lagen om elektromagnetisk kompatibilitet (1992:1512).

Erfarenheterna från myndighetens tillsyn utgör också ett viktigt underlag i de prioriteringar som görs inom standardiserings- och föreskriftsarbetet. För att förstärka effekten av tillsyn kompletteras arbetet med informationsinsatser med målsättningen att nå dem som myndigheten inte kan nå direkt genom tillsyn.

Tillsyn av anläggningar, elinstallatörer och elinstallationsföretag

Avslutade tillsynsärenden			
	2022	2021	2020
Anläggningstillsyn	86	98	163
Elinstallatörstillsyn	2	6	31
Företagstillsyn	219	272	401
S:a tillsynsärenden	307	376	595
Årsarbetskraft	6,4	7	8
Styckkostnad (tkr)	82	56,0	35,7
Kostnad (tkr)	25 183	21 055	21 242

Elsäkerhetsverkets tillsyn omfattar förutom elsäkerhet även elektromagnetisk kompatibilitet (EMC). Fortfarande omfattar enbart en mindre del av de avslutade tillsynsärendena området EMC. Energiomställningen och den ökade elektrifieringen medför nya tekniker som kan orsaka elektromagnetiska störningar. Denna utveckling medför en rad utmaningar som myndigheten behöver arbeta aktivt med.

Under 2022 avslutades totalt 307 tillsynsärenden. Det är färre än föregående år då antalet uppgick till 376 stycken. Det beror bland annat på att myndigheten valt att fokusera på regelgivning och information kring detta samt verksamhetsutveckling inom EMC och

företagstillsyn, vilket har tagit resurser från anläggnings-tillsynen. Under året har vi även haft färre resurser på grund av att personal slutat och svårigheter att ersättningsrekrytera.

Tillsynsformer

Tillsynen av elektriska anläggningar, elinstallationsföretag och elinstallatörer sker såväl planerat i projekt som utifrån indikationer och anmälningar. Planerade projekt kan löpa under en del av ett kalenderår, men även sträcka sig över årsskifte och flera år. För dessa projekt använder vi begreppet tematisk tillsyn då samtliga har ett tema.

	2022	2021	2020
Tematisk tillsyn	13	68	284
Indikationsstyrd tillsyn	294	308	311
Totalt	307	376	595

Tematisk tillsyn

Den tematiska tillsynen bygger på ett väldefinierat tema. Det kan vara ett teknik- eller verksamhetsområde som behöver belysas och analyseras närmare. Syftet är att skapa en bild av ett område som är nytt, under utveckling, är ett identifierat problemområde eller där det var ett tag sedan tillsyn bedrevs specifikt mot det området. Tillsynen bygger alltid på någon form av stickprov och är aldrig en komplett besiktning.

Tillsynen är ofta övergripande men kan vara tekniskt djupgående och omfatta ett smalt segment av anläggningstyper eller specifika frågeställningar som är tydligt definierade. I vissa fall kan behovet vara att få en bättre lägesbild av området och då blir tillsynen lite mer utforskande och undersökande.

Som en konsekvens av myndighetens prioritering av regelgivning, informationsinsatser och verksamhetsutveckling har tematiska tillsynsprojekt nedprioriterats under 2022.

Elsäkerhetsverket har under det gångna året bedrivit tematiskt tillsynsarbete inom följande teman:

- Anläggningsinnehavare och entreprenörer
- Oregistrerade företag som utför elinstallationer
- Oregistrerade företag som installerar solcellsanläggningar

Anläggningsinnehavare och entreprenörer

Tillsynsprojektet kopplat till Elnätsaktörer startade under 2019 och omfattar innehavare av eldistributionsnät i rollen som beställare. Det omfattar även elinstallationsföretag i form av entreprenörer, samtliga med uppdrag att arbeta med ny-, om- eller tillbyggnad av elnätsanläggningar.

En slutrapport upprättades 2022 i samband med att projektet avslutades. Där framkom att myndigheten genomfört 69 tillsynsärenden vid trettio byggprojekt inom elnät runt om i landet under 2019-2021. Resultatet visar dels att det finns brister när det gäller innehavarens skyldighet att ha kännedom om vilka aktörer som medverkar vid utförandet. Dels den skyldighet innehavaren har att informera utföraren om förutsättningarna kring elektriska installationer. Bristerna påverkas i bägge fallen av entreprenörskedjans längd.

Det fanns också brister i entreprenörernas, det vill säga elinstallationsföretagens, regelefterlevnad. Vid tillsynen framkom brister i elinstallationsföretagens upprättade egenkontrollprogram. Brister fanns både i beskrivningen av den egna personalens kompetens och i kompetenslistan rörande vilka verksamhetstyper som den egna och den tillfälligt inhyrda personalen får utföra. Åter en fråga kopplad till i vissa lägen långa entreprenörskedjor med inhyrd personal.

Oregistrerade elinstallationsföretag som utför elinstallationer

Alla företag som utför elinstallationsarbete på annans anläggning ska vara registrerade i Elsäkerhetsverkets företagsregister. Eftersom myndigheten med jämna mellanrum får in uppgifter om företag som utför elinstallationsarbete utan att vara registrerade, startades under 2022 ett projekt för att utreda omfattningen av dessa oregistrerade företag.

Syftet med projektet har varit att ta fram en metod för att kunna identifiera oregistrerade företag som utför elinstallationsarbete på andras anläggningar.

Den valda metoden innebar att begära utdrag från Statistiska Centralbyrån för alla företag och företagsformer som finns registrerade med SNI-kod 43210 ”Elinstallationer”. Detta utdrag har sedan stämts av mot Elsäkerhetsverkets företagsregister. Resultatet har efter detta sorterats så att antalet oregistrerade elinstallationsföretag har kunnat utläsas.

Projektets slutrapport anger att det förefaller finnas närmare 4 000 oregistrerade elinstallationsföretag. Dessa är fördelade på drygt 2 000 aktiebolag samt närmare 1 600 enskilda företag för att nämna de två största bolagsformerna.

Oregistrerade företag som installerar solcellsanläggningar

Solcellsinstallationer är en snabbt växande bransch med många nya aktörer. Under 2022 har Elsäkerhetsverket därför genomfört ett projekt innehållande informationsgivning och tillsyn mot oregistrerade företag som utför elinstallationer vid solcellsanläggningar. Detta med syftet att öka antalet registrerade företag och säkerställa korrekta egenkontrollprogram.

I ett första steg genomfördes en förstudie för att ta fram en metod att hitta oregistrerade företag som installerar solcellsanläggningar. För att få ansluta en solcellsanläggning till elnätet och få tillgång till att sälja el måste detta anmälas till elnätsbolaget. Detta kallas i branschen för- och färdiganmälan. För att få en förståelse för hur för- och färdiganmälan handläggs hos nätbolag, förde Elsäkerhetsverket en dialog med fem nätbolag om förutsättningarna att få ut uppgifter om vilket företag som installerat solcellsanläggningar.

Elsäkerhetsverket inhämtade uppgifter från de tre nätbolagen där informationen om elinstallationsföretag, som gjort för- och färdiganmälan för solcellsanläggning mellan februari och april 2022, var tillgänglig. Efter samkörning med Elsäkerhetsverkets företagsregister, fanns det nio elinstallationsföretag som inte var registrerade i Elsäkerhetsverkets företagsregister. Mot dessa nio företag startades tillsynsärenden.

Resultatet av tillsynen kunde inte påvisa något olaga elinstallationsarbete vid solcellsinstallationerna. Orsakerna till att företagen fallit ut i kontrollen var bristande kvalitet på uppgifterna. Exempelvis att man inte vet vem som ska föranmäla, byggherren eller elinstallatören, att man anmäler fel elinstallationsföretag, eller att företag har gått i konkurs men inte tagits bort från nätbolagets register.

Utifrån förstudiens resultat konstaterades att metoden för att hitta oregistrerade företag genom nätbolagen inte var tillämplig. Elsäkerhetsverket har därför beslutat att inte gå vidare med en fullskalig kontroll, utan dessa resultat blir en del i underlaget i det generella arbetet rörande oregistrerade företag framåt.

Indikationsstyrd tillsyn

Beslut om att genomföra indikationsstyrd tillsyn tas efter att myndigheten fått en indikation, till exempel genom en anmälan via Elsäkerhetsverket e-tjänster. En anmälan kan avse brister i en elanläggning, hos ett elinstallationsföretag eller en elinstallatör. En anmälan kan också avse en olycka eller ett tillbud.

Antalet indikationer är mycket stort varför en bedömning alltid görs utifrån den information som inkommer. Det finns en rad faktorer som påverkar om en anmälan är rimlig att arbeta vidare med. Exempelvis tittar myndigheten på om anmälan ligger inom ramen för våra prioriterade områden och uppdrag, allvaret i anmälan, om det är en förfrågan om hjälp från annan myndighet samt tillgängligheten av personalresurser. I vissa fall ligger orsaken till anmälan utanför myndighetens mandat eller så kan informationen i anmälan vara så vag att det inte är möjligt att gå vidare.

Under 2022 avslutades 294 indikationsstyrda tillsynsärenden, något färre än föregående år.

En stor andel av indikationer på brister och externa anmälningar har avslutats direkt på grund av snabb rättelse, eller tidigt i tillsynsprocessen innan det lett till förelägganden. Detta har gällt både anläggningar och elinstallationsföretag. Inom tillsynen av elinstallationsföretag har huvuddelen av alla ärenden inletts som en dokumentationskontroll. Däremot behöver även ärenden inom företagstillsynen ibland också kompletteras med platsbesök.

Om en elinstallatör utför elinstallationsarbete felaktigt eller betar sig uppenbart olämpligt kan Elsäkerhetsverket besluta att tilldela en varning, återkalla eller inskränka auktorisationen. Under 2022 varnades en elinstallatör. Ingen auktorisation inskränktes eller återtogs.

Beslut i tillsynen

Elsäkerhetsverket fattade under 2022 beslut inom tillsyn av anläggningar, elinstallationsföretag och elinstallatörer enligt de kategorier som framgår av tabellen.

	2022	2021	2020
Förelägganden inklusive vite	82	122	256
Avslut utan krav på åtgärd	242	274	467
Elinstallationsföretag som avregistrerats på grund av bristande regelefterlevnad	33	67	62
Förbud mot tillhandahållande av elinstallationstjänster	4	7	1
Dispens om elinstallatör för regelefterlevnad	4	0	4
Beslut om avstängning av anläggning	0	2	1
Avskrivningar	14	19	36
Polisanmälan	2	1	1
Inskränkning av auktorisation	0	1	0
Totalt	381	493	828

Antalet beslut om föreläggande minskade jämfört med 2021. Minskningen är en följd av att antalet avslutade tillsynsärenden minskat.

Balans tillsynsärenden

	2022	2021	2020
Öppna ärenden vid årets början	116	174	212
Startade ärenden under året	296	322	562
Avslutade ärenden under året	312	380	600
Öppna ärenden vid årets slut	100	116	174

Fokusområden

Nya starkströmsföreskrifter

Under 2021 och 2022 genomförde Elsäkerhetsverket en översyn och revision av föreskrifterna ELSÄK-FS 2008:1-3. Det handlade främst om att förtydliga och förenkla så att föreskrifternas användbarhet och förståelsen för dem ökade. Mer om regelöversynen finns i avsnittet Normgivning på sidan 13.

De nya föreskrifterna beslutades och publicerades i april 2022. Därefter har myndigheten genomfört en rad informations- och utbildningsaktiviteter. Mer information om de efterföljande insatserna finns i avsnittet Information.

Elinstallationsföretagen känner till elsäkerhetslagens krav och tillämpar reglerna i sin verksamhet

Elsäkerhetsverket har tidigare, både i olika projekt och i indikationsstyrd tillsyn identifierat brister i företagens egenkontrollprogram. Under 2022 har arbetet med tillsyn av elinstallationsföretag fortsatt med syftet att fortsatt följa hur företagen använder sina egenkontrollprogram i verksamheten, åtgärda brister samt höja kunskapen om egenkontrollprogram.

Myndigheten har under året fortsatt att arbeta för att stärka Elsäkerhetsverkets tillsyn mot elinstallationsföretagens egenkontrollprogram och förbättra information på webben. Arbetet omfattar även ett internt utvecklingsarbete avseende bedömningar av egenkontrollprogram. Där ingår hur myndigheten på ett bättre sätt kan ta tillvara på information och statistik kring de brister som identifieras i företagens egenkontrollprogram samt nyttja detta underlag för framtida evidensbaserad tillsyn.

I projektet har det under 2022 också påbörjats ett arbete med att uppdatera och utveckla information om egenkontrollprogram på Elsäkerhetsverkets webbplats. Detta för att göra information om vad ett egenkontrollprogram innebär lättillgängligt och lättförståeligt och på sikt höja kunskapen inom området.

Strategi för myndighetens arbete med elektromagnetisk kompatibilitet (EMC)

Genom anslagsförstärkningen för 2022 så har Elsäkerhetsverket anställt en handläggare samt genomfört ett strategi- och metodutvecklingsprojekt. Tidigare har ungefär en årsarbetskraft kunnat avsättas inom området. För att utöka verksamheten har en strategi arbetats fram för vilken inriktning myndigheten ska ha på EMC-verksamheten samt hur myndigheten ska arbeta.

Då EMC både är en produktutmaning (produkter ska utformas för att ha en viss störningstålighet samt inte störa) samt en anläggningsfråga (den ihopbyggda anläggningen ska inte orsaka störningar) så kommer samordningen utökas mellan myndighetens berörda avdelningar. Under 2023 kommer de första gemensamma projekten enligt den framtagna arbetsmetodiken att genomföras.

Under 2022 har en undersökning hos allmänheten genomförts för att få en ”nollmätning” av kunskapsnivån inom området. Elsäkerhetsverket har också genomfört populära utbildningsseminarier inom

området. Det pågår även ett arbete med att ta fram en utbildningsfilm gällande EMC som kommer att publiceras på myndighetens webbplats i början av 2023.

Elolyckor

Elolyckor och tillbud 2022

Elnätsföretag och innehavare av spårtrafik och elvägar är skyldiga att anmäla elolyckor och allvarliga tillbud till Elsäkerhetsverket. Alla arbetsgivare är skyldiga att anmäla olycksfall till Arbetsmiljöverket. Elsäkerhetsverket hämtar numera statistik om elrelaterade olyckor och tillbud från Arbetsmiljöverkets databas. Statistiken presenteras i Elsäkerhetsverkets årliga elolycksfallsrapport. För privatpersoner är det frivilligt att anmäla en elolycka eller ett tillbud till Elsäkerhetsverket.

Elolyckor bland elyrkespersoner

	2022	2021	2020
Elolycksfall	271	228	214
Varav dödsolyckor	0	1	1

Eftersom vi har utvecklat vårt arbetssätt kring statistikinsamlingen har även tidigare års siffror justerats för att kunna få samma jämförelsegrund. Då bedömningsgrunderna för vad som ska klassificeras som en olycka skiljer sig något gentemot tidigare, justeras antalet för år 2021 från tidigare 249 olyckor till 228 och för år 2020 från 220 till 214. Tidigare år har även tillbud redovisats, då tillbud är en väldigt osäker siffra och inte en parameter som visar på någon effekt av vårt arbete, har vi beslutat att inte lyfta med den.

På grund av en eftersläpning av inrapporteringen till Arbetsmiljöverket är siffror för 2022 är preliminära. Dessa kan komma att justeras inför kommande rapport "Elolyckor 2022".

Under 2021 startades en översyn av processen kring elolycksfall. Detta i syfte att klargöra myndighetens uppdrag och mandat, samarbete, insamling av statistik samt hur processen ska kunna effektiviseras. Denna översyn resulterade i en handlingsplan som är planerad under 2022 och 2023. Som ett resultat i detta arbete har vi under 2022 skapat ett samarbete med Arbetsmiljöverket för att kunna använda ett större och bredare statistikunderlag till den årliga elolycksfallsrapporten. Samarbetet innebär också en stor effektivisering av arbetet med elolycksfallsrapporten.

De händelser som rapporteras in används dels till den årliga rapport som tas fram och dels för att få bättre kunskap om orsakerna till olyckorna och tillbudena.

Att analysera olyckor och tillbud som anmälts är en del av Elsäkerhetsverkets förebyggande arbete. I vissa fall leder det även till att ett tillsynsärende startas.

Elsäkerhetsverket arbetar med evidens både som ett förhållningssätt till kunskap och som arbetsmetod för att hitta aktiviteter som ger önskad effekt. För att söka bästa tillgängliga kunskap inom områdena olyckor och elbränder har myndigheten under året genomfört en utredning.

Utredningen ”Elolyckor och elbränder – en översikt av datatillgång, datakvalitet och effekten på prevention” (diarienummer 22EV3371) ger myndigheten information över vilka datakällor som finns tillgängliga i Sverige och som bidrar till kunskapen om elrelaterade olyckor och skador.

Antalet anmälda olyckor bland elyrkespersoner minskade i inledningen av pandemin. Under 2021 ökade antalet anmälda olyckor till motsvarande nivå före pandemin. Denna ökning har fortsatt under 2022.

Samtliga anmälda olyckor inkluderar olyckor som drabbat elyrkespersoner, andra yrkeskategorier på arbetet eller privatpersoner på fritiden.

Elolycksfall samtliga

	2022	2021	2020
Elolycksfall	748	707	599
Varav dödsolyckor	1	2	2

Det förändrade arbets sättet gällande insamling av underliggande statistik innebär bland annat att vi minskar mörkertalet gällande inrapporterade olyckor. För att få en möjlig jämförelsegrund har vi i tabellen ovan även justerat numerären för 2021 från 491 inrapporterade fall till 707 och för 2020 från 401 till 599. Även här är siffrorna för 2022 preliminära och kan komma att justeras i kommande rapport ”Elolyckor 2022”.

När det gäller elrelaterade dödsolyckor är den långsiktiga trenden stabilt nedåtgående. Under det senaste decenniet har det inträffat mindre än hälften så många dödsolyckor som under föregående tio år.

Rapport Elolyckor 2021

Varje år redovisar Elsäkerhetsverket statistik för anmälda olyckor i en rapport som baseras på föregående års anmälda olyckor. Rapporten som togs fram under 2022 ”Elolyckor 2021” redovisar de olyckor som skedde under 2021. Rapporten omfattar bland annat även statistik över elrelaterade dödsfall

sedan 1898 vilket är unikt. Rapportens sammanställda statistik bygger i första hand på de anmälningar som yrkesverksamma i elbranschen gör. Anmälningarna om olyckor och tillbud ökade under 2021. Anmälda olyckor ökade med nio procent jämfört med året innan. Det är fortfarande yngre yrkespersoner, män, mellan 21-30 år som oftare drabbas av olyckor. Vid en jämförelse med åldersfördelningen av aktiva elyrkespersoner enligt Sveriges Elektrikerförbund, kan vi se att under 2021 följande procentuella fördelning av drabbade elyrkespersoner i arbetet.

- Åldersgrupp 21-30 år, drabbades 4,8 procent
- Åldersgrupp 31-40 samt 41-50 år drabbades 3,9 procent.

Med 91 procent av det totala antalet anmälda olyckor är strömgenomgång fortfarande den klart dominerande olycksfallstypen. Elyrkespersonernas olyckor orsakas i 77 procent av ett felbeteende vid arbetet.

Fritidsolyckor och mörkertal

Det finns ett mörkertal av olyckor – som inte kommer myndigheten till kännedom – bland både yrkesverksamma och privatpersoner. Yrkespersoner kanske inte vill visa att de ibland slarvar med riskanalyser och rutiner, och för olyckor som sker utanför förvärsarbetet finns det ingen skyldighet att anmäla. Med hjälp av särskilda undersökningar har det tidigare framkommit att cirka hälften av de elrelaterade olyckor som leder till ett besök hos sjukvården, har skett på fritiden. Det visar att drygt 800 personer om året skadar sig så allvarligt av el att de måste söka sjukhusvård. Av dem är cirka 100 barn som fått elchocker från felaktiga vägguttag. Den senaste undersökningen genomfördes 2018.

En dödsolycka inträffade 2022

När det gäller elrelaterade dödsolyckor är den långsiktiga trenden stabilt nedåtgående. Under det senaste decenniet har det inträffat mindre än hälften så många dödsolyckor som under föregående tio år. Under 2022 omkom en person på grund av el.

Samarbete

Inom tillsyn av anläggningar och installatörer samarbetar Elsäkerhetsverket med olika myndigheter, samrådsgrupper och branschorganisationer, så som Arbetsmiljöverket, Energimyndigheten, Post- och telestyrelsen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Trafikverket, Svenska kraftnät, Energi-marknadsinspektionen samt branschorganisationer.

Inom området för EMC finns samverkan med ytterligare parter som exempelvis Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Totalförsvarets forskningsinstitut och Försvarets radioanstalt.

Avseende elolycksfallsutredningar så har samverkan skett tillsammans med Arbetsmiljöverket och Polismyndigheten. Hur detta samarbete ska utvecklas diskuteras vidare under 2023 inklusive hur det förebyggande arbetet kan förbättras.

Verksamhetens kostnader

Kostnader för prestationer och aktiviteter

	2022	2021	2020
Tillsynsärenden	25 183	21 055	21 242
Elolycksfallsrapporten	361	551	1 680
Övriga kostnader*	5 926	1 824	885
Kostnad (tkr)	31 470	23 430	23 807

* Sammanslagning enligt beskrivning på sidan 8.

De totala kostnaderna för verksamheten under 2022 uppgick till 31 470 tkr. Under året har kostnaderna ökat kraftigt jämfört med de senaste åren. Rörande tillsynsärenden så har antalet ärenden varit lågt men istället har rutinutveckling inom tillsyn varit omfattande under året i syfte att skapa en effektivare tillsynsverksamhet. Kostnaderna för att ta fram underlaget för elolycksfallsrapporten har minskat under året. Detta är ett resultat av den översyn som har gjorts av vilken statistik som är möjlig att få tillgång till via Arbetsmiljöverket och hur den statistiken behöver bearbetas. Det arbetet kommer att fortsätta under 2023. Under övriga kostnader är samarbete och remissarbete tydliga poster. Översyn av elolycksfallshantering samt utveckling av verktyg riktade mot konsumenter (innehållsarbete) har varit omfattande vilket gjort att posten övriga kostnader ökat rejält.

Analys och bedömning

Det övergripande målet för verksamheten är att anläggningar ska vara utförda i, och upprätthålla, sådant skick att kraven på elsäkerhet och störningsfrihet uppfylls. Det genomförs genom tillsyn, regelgivning och information.

Tillsyn innefattar dels den planerade tillsynsverksamheten, dels hanteringen av anmälningar, tillbud och olyckor och de åtgärder dessa leder till. Det handlar också om de utrednings- och utvecklingsprojekt som kopplas till Elsäkerhetsverkets strategi.

Tillsynsverksamheten under 2022 har påverkats av omprioriteringar och resurstillgången för denna typ av aktiviteter. Resurser har flyttats från ordinarie tillsynsverksamhet till projekt inom regelgivning samt informations- och utbildningsinsatser. Flera elinspektörer har också avslutat sina tjänster under året och myndigheten har inte lyckats ersätta dem med nya medarbetare i motsvarande omfattning.

Omprioriteringarna har inneburit att färre tillsynsbesök har genomförts. Men tack vare informationsinsatser och det genomförda regelgivningsprojektet som resulterat i ELSÄK 2022:1-3, gör vi bedömningen att vårt arbete har gett effekt på såväl elsäkerhet som störningar. De nya föreskrifterna och det framtagna informationsmaterialet kommer fortsatt öka effekten på våra insatser inom anläggningstillsyn.

Mål 1: Det finns en ökad kännedom hos allmänheten om ansvaret för elanläggningar och faror med el

Myndigheten kan se att innehavarens roll är ett område att fortsatt arbeta med. Under detta mål ligger främst allmänheten men även andra innehavares ansvar.

Den tidigare nämnda informationsskyldigheten mellan innehavare och utförare upplevs som ett ökande problem. Tidigare var dessa två parter oftast samma juridiska enhet, det vill säga elnätbolagen utförde oftast alla arbeten på sina elanläggningar med egen personal. Samma personal var alltså engagerade i såväl om- och nybyggnad, underhåll och felavhjälpning vilket innebar att anläggningskännedomen hos utförarna var naturlig och mycket god. Numera utförs stora delar av ny- och ombyggnationerna av externa entreprenörer. Därmed ökar kraven på att innehavaren överför information om elanläggningens styrkor och svagheter till de externa utförarna. Ett exempel på när detta är viktigt, är när det finns andra anläggningar i närheten som kan orsaka induktion. I många fall saknas rutiner för detta.

I den tillsyn som skett utifrån de anmälningar vi fått ser vi också problemet med bristande rutiner. Olycksorsaken är i de flesta fall beroende på bristande rutiner eller brister i efterlevnaden av dessa.

Förtydligande rörande informationsskyldigheten för innehavaren har gjorts i föreskrifterna ELSÄK-FS 2022:1, och en fortsatt uppföljning av detta behöver ske i de projekt som planeras för kommande år.

Mål 2: Einstallationsföretagen känner till elsäkerhetslagens krav och tillämpar reglerna i sin verksamhet

En större andel tillsynsändamanden har handlat om att granska och diskutera utifrån anläggningsdokumentation, istället för att på plats diskutera det fysiska utförandet vid ett tillsynsbesök.

Även om vi genom årets arbete upplever en ökad kunskap hos tillsynade elinstallationsföretag om regelverken finns behov av att fortsätta bearbeta såväl elinstallationsföretag som anläggningsinnehavare rörande ansvar.

Vår samlade bedömning rörande elinstallationsföretagen är att det fortfarande, i betydande omfattning, saknas förståelse för värdet av att tillämpa egenkontrollprogrammet i verksamheten och för elsäkerheten.

Syftet med ett egenkontrollprogram är att det ska vara företagets egna system för att säkerställa att verksamheten styrs och utförs på rätt sätt och av rätt personal med rätt kompetens. För att lyckas med detta måste ett egenkontrollprogram också implementeras i en verksamhet, så att alla känner till och arbetar enligt de rutiner som har tagits fram. Myndigheten ser dock att många egenkontrollprogram tyvärr inte är utformade så att det faktiskt blir ett stöd i den egna verksamheten. Elsäkerhetsverket behöver därför fortsätta skapa riktade aktiviteter för ökad förståelse om egenkontrollprogrammet och regelefterlevnad, inkluderat rollen som elinstallatör för regelefterlevnad.

Ett annat viktigt område är de företag som utför elinstallationer, men som inte finns registrerade hos Elsäkerhetsverket. Om ett företag brister i regelefterlevnad redan på denna övergripande punkt anser myndigheten att det finns risk att företagen brister även när det gäller andra delar av elsäkerhetsregelverket, exempelvis när det kommer till kraven på kompetens och rutiner för elinstallationsverksamheten. Detta område kommer Elsäkerhetsverket därför att arbeta vidare med, främst genom informationsgivning, för att få företagen medvetna om regelverket. Tillsyn av vissa branscher kan också bli aktuellt som komplement.

Mål 4: Energiomställningen och användning av energieffektiv teknik kan ske säkert och störningsfritt

Samhällets omställning till förnybar energi medför nya utmaningar i strävan efter elsäkerhet och störningsfrihet. Elektrifieringsstrategin visar på en utbyggnad av elsystemet men också nya tillämpningar av kraftelektronik i form av exempelvis elvägar och energilagring.

Allt fler produkter innehållande kraftelektronik innebär en ökad risk för emissioner av signaler som kan orsaka störningar.

Utifrån det ökade anslaget till EMC så har Elsäkerhetsverket under året konkretiserat inriktningen. Denna ger ökade möjligheter att arbeta proaktivt och inte enbart på anmälningar. Vår bedömning är att utökade resurser också förbättrar möjligheten att ta ett framåtriktat grepp i frågan om kommande systemutbyggnad såväl som fortsatt ökad användning av kraftelektronik i produkter och anläggningar. Dels i vår roll som tillsynsmyndighet, men också i samverkan med andra myndigheter.

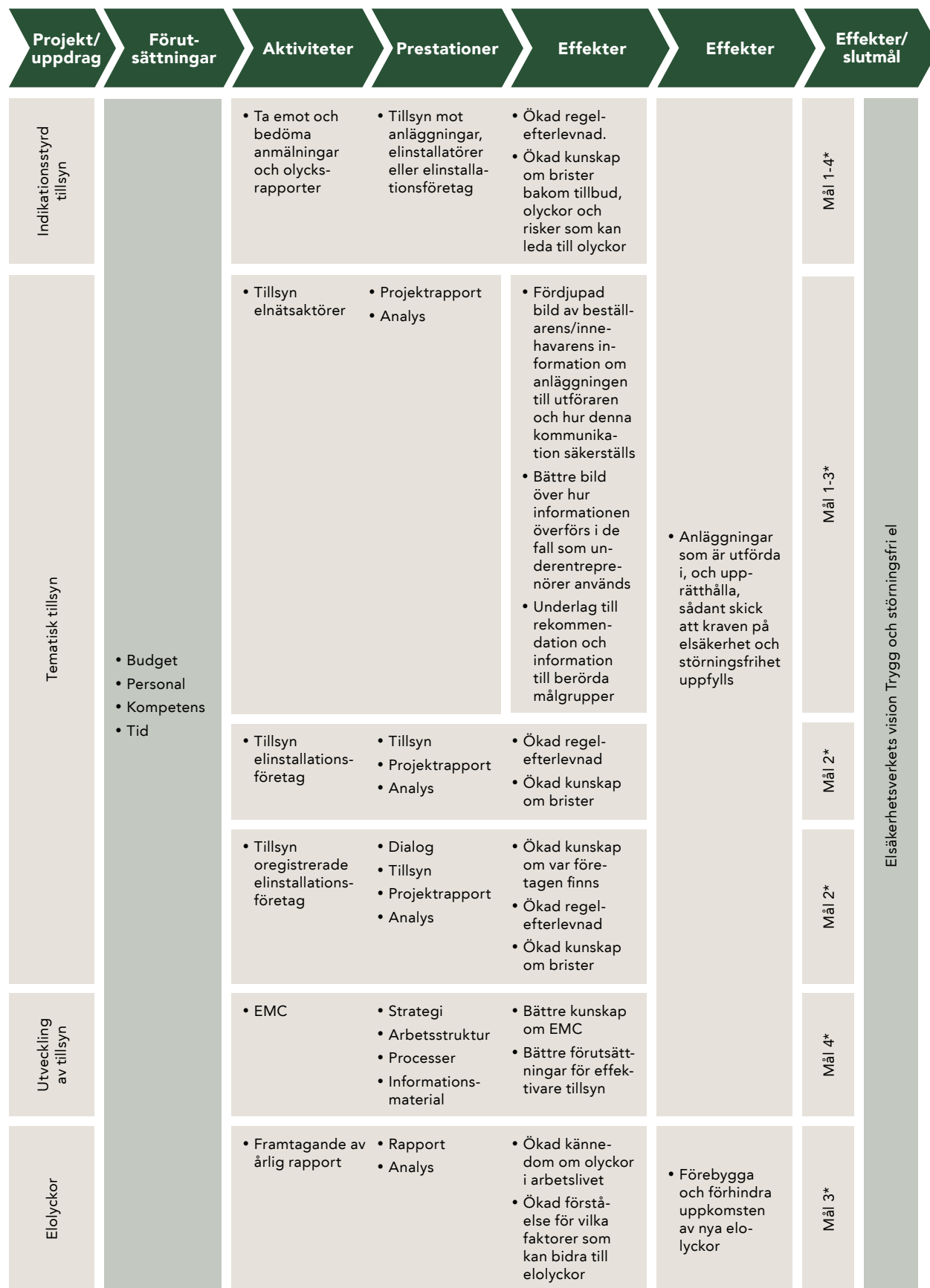
Inom myndigheten möjliggörs också en ökad samverkan genom att en grupp formats för EMC. Där kan både elektriska produkter och de anläggningar de installeras i diskuteras i ett gemensamt forum med olika kompetenser. Elsäkerhetsverket bedömer att det ger bättre möjligheter än tidigare att hitta vägar framåt, för att på både kort och lång sikt begränsa problemen med elektromagnetisk kompatibilitet.

Mål 3: Det finns en kultur i branschen som motverkar elolyckor

Rapporten Eloolyckor 2021 visar att antalet anmälda elolyckor ökat något i jämförelse med föregående år. Den ger inga indikationer på någon större trendförändring, utan ligger fortfarande bara något högre i jämförelse med antalet anmälda elolyckor 2016, 2017, 2018 och 2020. Elsäkerhetsverket bedömer att det relativt stabila antalet anmälningar tyder på att en hög andel av elrelaterade olyckor i arbetslivet faktiskt anmäls. Att anmälningsviljan är hög är viktigt för vidare analyser och insatser. Under 2017 genomfördes en undersökning som visade på att 71 procent av olyckor som skedde bland elyrkespersoner anmäldes till arbetsmiljöverket. Vi har under året återupprepat denna undersökning. Analysen av denna undersökning kommer att ske under början av 2023.

Antalet anmälda elolyckor, allvarlighetsgraden av dessa, bakomliggande orsaker till olyckorna och hur utvecklingen ser ut i tiden är viktiga indikatorer för vårt arbete gentemot våra verksamhetsmål. I elolyckor 2021 kan vi se att elolyckorna med dödlig utgång minskat kraftigt under den tid vi genomfört mätningar. Endast ett fåtal olyckor med sådan allvarlig utgång sker per år. Däremot sker det fortfarande många allvarliga elolyckor. Då hela 77 procent av de elolyckor som drabbar elyrkespersoner beror på felbeteende vid arbetet kan vi konstatera att det finns mer att göra för att förebygga elrelaterade olyckor, och arbeta för en kultur i branschen som motverkar elolyckor.

Verksamhetslogik Tillsyn anläggningar och installatörer

Indikatorer på verksamhetens riktning

* Information om myndighetens mål finns på sidan 10.

Tillsyn av elektrisk materiel

Elsäkerhetsverkets tillsyn inom verksamheten utgörs av marknadskontroll. Marknadskontrollen omfattar elektriska produkter såsom elektrisk utrustning och apparater. Tillsynen omfattar också systemtillsyn av de ekonomiska aktörer som tillverkar eller tillhandahåller elektriska produkter. Reglerna som marknadskontrollen bygger på är i huvudsak EU-direktiv som reglerar krav på produkters säkerhet och störningsfrihet och de ekonomiska aktörernas skyldigheter. Elsäkerhetsverket kontrollerar att de produkter som tillhandahålls uppfyller gällande regler. Om produkter har brister ser myndigheten till att de som tillhandahåller produkterna vidtar åtgärder. Elsäkerhetsverket kontrollerar också att de ekonomiska aktörerna fullgör andra skyldigheter som exempelvis skadeförebyggande arbete.

Erfarenheterna från marknadskontrollen använder Elsäkerhetsverket i samarbeten med andra myndigheter och intresseorganisationer. Samma erfarenheter används också som underlag till myndighetens informationsarbete och ligger till grund för kommande års verksamhetsplanering. Erfarenheterna från marknadskontrollen påverkar också föreskrifts- och standardiseringsarbetet.

Elsäkerhetsverket deltar i Europeiska samarbeten kring de direktiv som omfattas i vår tillsyn och i internationella marknadskontrollprojekt inom EU.

Tillsyn av elektrisk materiel

Marknadskontrollerade produkter	2022	2021	2020
	Marknadskontrollerade produkter	478	1 438
Årsarbetskraft	2,74	3,3	3
Styckkostnad	20,7	6,9	18,8
Kostnad (tkr)	9 784	9 866	10 282

Elsäkerhetsverkets marknadskontroll sker planerat, efter anmälan eller annan indikation på brister. Marknadskontrollen planeras och beskrivs till stor del i ett årligt program för marknadskontroll och myndighetens övergripande verksamhetsplanering. Under 2022 genomfördes marknadskontroll på 478 produkter, vilket är en minskning från föregående år, och ligger på liknande nivåer som uppnåtts tidigare år. Minskningen

beror till största delen på ett minskat inflöde av anmälningar från Tullverket.

Inom tillsynsområdet ligger också uppföljning av företag och systemtillsyn, där tillsynen inte är kopplad till specifika produkter utan till hur företagen bedriver sitt systematiska produktsäkerhetsarbete.

Avslutade ärenden fördelade på tillsynsmetoder

	2022	2021	2020
Kontroll genom provning	111	273	75
Kontroll av dokumentation	336	1 130	444
Uppföljning av anmälningar om farlig produkt enl. produktsäkerhetslagen § 23	31	35	28
Totalt	478	1 438	547

Tillsynsmetoder

Marknadskontroll innebär inte bara att kontrollera en produkts utformning, utan också att undersöka om det finns en EU-försäkran, att produkten är märkt på rätt sätt samt att den ekonomiska aktören bedriver ett skadeförebyggande arbete. Ett sådant arbete bedrivs bland annat genom att aktörerna samarbetar med myndigheterna och åtgärdar brister som upptäcks. Genom att anpassa tillsynsmetod till varje enskilt fall får vi en effektivare och mer ändamålsenlig marknadskontroll.

Som tillsynsmetoder använder Elsäkerhetsverket provning genom oberoende testhus, egen provning som genomförs av myndigheten, dokumentationskontroll samt systemtillsyn. En annan metod är uppföljning av underrättelseärenden som kommer in till Elsäkerhetsverket från näringsidkare.

Provning

Under 2022 avslutades 107 ärenden där 111 produkter testats genom provning, vilket är en minskning mot föregående år. Av dessa har 107 produkter skickats till oberoende testhus och 5 produkter har testats genom provning av Elsäkerhetsverket.

Dokumentationskontroll

Allvarliga brister kan upptäckas utan att produkten behöver genomgå provning. Detta genom tillsynsmetoden dokumentationskontroll. Det är en metod som under året använts för hantering av 100 ärenden

med sammanlagt 336 produkter, vilket är färre än tidigare. Detta beror framför allt på en kraftig minskning av ärenden där vi har samverkat med tullen.

Systemtillsyn

I Elsäkerhetsverkets systemtillsyn granskas hur företag utarbetar och sparar produkternas tekniska dokumentation och hur de arbetar med skadeförebyggande arbete. Myndigheten granskar i vissa fall kvalitetssystem och tillverkningsinstruktioner för att kontrollera produkternas överensstämmelse med aktuella produktsäkerhetsregler.

Uppföljning av § 23-ärenden

I 23 § produktsäkerhetslagen framgår att näringsidkare ska underrätta Elsäkerhetsverket om denne får kännedom om att en elektrisk produkt som de tillhandahåller, eller tillhandahållit, är farlig. Antalet så kallade § 23-ärenden varierar beroende på hur många aktörer som faktiskt upptäckt att de tillhandahållit en farlig produkt. Uppgifter som redovisas till Elsäkerhetsverket ska visa de åtgärder som har vidtagits för att förebygga skadefall. Elsäkerhetsverket har avslutat 31 uppföljningar av sådana underrättelser under 2022.

Anmälningar om farliga eller störande produkter

Elsäkerhetsverket tar emot anmälningar om farliga eller störande produkter. Antalet anmälningar har minskat något under 2022 då myndigheten fick in totalt 337 anmälningar jämfört med 451 stycken föregående år. Av 2022 års ärenden inkom 216 anmälningar från allmänheten, 90 från Tullverket samt 31 anmälningar från ekonomiska aktörer enligt 23 § produktsäkerhetslagen som beskrivits tidigare. Anmälningarna som Elsäkerhetsverket får in kan leda till marknadskontroll men är också en hjälp vid marknadsanalys samt planering och urval av produkter som marknadskontrollernas.

Antal anmälningar om farliga eller störande produkter

	2022	2021	2020
Antal anmälningar om farliga eller störande produkter	337	451	394
Varav anmälningar från allmänheten	216	238	219
Varav anmälningar från Tullverket	90	178	147
Varav anmälningar från ekonomiska aktörer	31	35	28

Beslut i tillsynen

Elsäkerhetsverkets beslut bygger på både frivilliga och tvingande åtgärder. Vilket beslut som fattas beror på bristens art och allvar. Produkter stoppas genom beslut om försäljningsförbud. Försäljningsförbud kan också förenas med att redan tillhandahållna produkter ska återtas från slutanvändare.

Under 2022 har 323 produkter slutat säljas eller stoppats vid import till följd av Elsäkerhetsverkets marknadskontroll. Detta är en stor minskning jämfört med 2021. Den största minskningen beror till stor del på att färre produkter har stoppats i tullkontroller än föregående år.

Produkter stoppade från marknaden

	2022	2021	2020
Antal produkter som stoppats från marknaden*	323	1 290	421

* Omfattar beslutstyperna Försäljningsförbud och Försäljningsförbud med återtag i tabellen "Marknadskontrollerade produkter fördelade på beslut"

Marknadskontrollerade produkter fördelade på beslut

	2022	2021	2020
Inga krav på åtgärder			
Avslut utan anmärkning/åtgärd	63	87	79
Avslut med anmärkning	92	61	47
Försäljningsförbud			
Försäljningsförbud	302	1 262	405
Frivilliga åtgärder motsvarande försäljningsförbud	14	8	8
Försäljningsförbud med återtag			
Försäljningsförbud med återtagande från slutanvändare	2	9	1
Frivilliga åtgärder motsvarande återtag från slutanvändare	5	11	7
Totalt	478	1 438	547

Balans marknadskontrollsärenden

	2022	2021	2020
Öppna ärenden vid årets början	69	99	90
Startade ärenden under året	255	276	259
Avslutade ärenden under året	237	306	250
Öppna ärenden vid årets slut	87	69	99

Fokusområden

För att nå Elsäkerhetsverkets vision Trygg och störningsfri el har ett antal mål satts upp som är prioriterade. Inom verksamhetsområdet tillsyn av elektrisk materiel ser vi att det är viktigt att arbeta med följande strategiska mål för att nå effekt av marknadskontrollen:

- Det finns en ökad kännedom hos allmänheten om ansvaret för elanläggningar och faror med el.
- Det finns en kultur i branschen som motverkar olyckor.
- Energiomställningen och användningen av energieffektiv teknik kan ske säkert och störningsfritt.
- Handeln med elektriska produkter sker på ett ansvarsfullt sätt.

Delar av Elsäkerhetsverkets marknadskontroll bedrivs i projektform där syftet är att nå de mål som Elsäkerhetsverket har prioriterat. Att arbeta med marknadskontroll i projektform underlättar för att sammanställa och analysera resultaten och bedöma effekten av vår marknadskontroll. Det ger oss också ett underlag för att kommunicera med konsumenter och ekonomiska aktörer. Projekten drivs dels inom myndigheten och dels i gemensamma projekt med andra myndigheter inom Sverige och EU/EES.

Led-lysrör

Under 2022 genomfördes ett LED-lysrörsprojekt som en del av vårt mål Energiomställningen och användningen av energieffektiv teknik kan ske säkert och störningsfritt.

Traditionella lysrör fasas ut och därför finns ett behov att byta dessa mot LED-lysrör. Elsäkerhetsverket ser säkerhetsrisker i utfasning som främst berör att armaturer byggs om på ett felaktigt sätt. Traditionella lysrör kan ersättas av antingen LED-lysrör av typen retrofit som kan sättas in direkt i samma armatur. Men det säljs också LED-lysrör som endast kan sättas in i armaturen om själva armaturen byggs om. Byggs armaturen om, gäller inte ursprungliga CE-märkningen av armaturen. Befintlig funktion i form av digital styrning eller liknande kan också påverkas.

Det finns i skrivande stund en standard för LED-lysrör av typen retrofit som ställer upp säkerhetskraven för LED-lysrör som direkt kan ersätta traditionella lysrör utan att modifiera armaturen. Det finns dock ingen standard för LED-lysrör som kräver modifiering av armaturen vilket ofta benämns som konverteringssats.

Syftet med det här projektet har varit att ta reda på hur konverteringssatser säljs och monteras. Målet med

projektet är att ta bort produkter som är farliga och inte uppfyller kraven från marknaden. Resultatet av undersökningen ska bidra till en ökad kunskap hos de ekonomiska aktörerna och ge vägledning till konsumenter.

Resultatet visar att det finns en bristande kunskap när det gäller konverteringssatser hos tillverkare. Det finns en standard för LED-lysrör av retrofittyp men den är inte användbar fullt ut för rör i konverteringssatser. Tillverkarna har bra koll på sin roll som just tillverkare och de krav som medföljer, men har svårt att ta till sig kunskap om standarder.

Den här produkten är svår att nå genom marknadskontroll. Produkterna erbjuds vanligt inte öppet (exempelvis via en webbshop) utan nästan uteslutande i projekt av typen ”uppdatera din belysning”. I dessa projekt är ofta rören inte specificerade vid uppstart utan först när de levereras.

Projektet visar ett behov av tydlig information för både tillverkare och inköpare. Informationen på Elsäkerhetsverkets webbsida har uppdaterats för att vara tydligare och Sverige har tagit initiativ för att gemensamt informera aktörer i EU via LVD-AdCo.

Laddboxar

Energiomställningen i samhället ökar användandet av elfordon. Elsäkerhetsverket har därför genomfört marknadskontroll med avseende på elsäkerhet för sex av de vanligaste modellerna för fast monterade laddboxar. Projektet ingår som en del i målet Energiomställningen och användningen av energieffektiv teknik kan ske säkert och störningsfritt.

Elsäkerhetsverket har valt produkter som är kända och populära genom att följa diskussionsforum och göra besök på elbilmässor. Dessutom köptes en modell in efter en produktanmälan.

Undersökningen visade att samtliga laddboxar hade administrativa anmärkningar så som brister i märkningen på laddboxen eller i tillhörande dokumentation. Flera tillverkare hade också felaktig eller otydlig information i produktens EU-försäkran.

Av de sex provade produkterna hade fyra endast administrativa brister som åtgärdades på frivillig väg av tillverkarna. En hade tekniska brister som också åtgärdats på frivillig väg och ett ärende är ännu inte avslutat.

Projektet visar att laddboxar är ett område som det finns anledning att återkomma till med kommunikation till både ekonomiska aktörer och konsumenter. Elsäkerhetsverket kommer att följa utvecklingen och arbeta vidare med området.

Lågprishandel

Elsäkerhetsverket har under målet *Handeln* med elektriska produkter sker på ett ansvarsfullt sätt genomfört ett projekt där vi tittade på lågprishandeln.

Enligt en undersökning från handelns utredningsinstitut (HUI), som presenterades på seminariet ”Din produkt, ditt ansvar” 2021 där Elsäkerhetsverket deltog, är lågprishandeln en av de sektorer som växer mest ekonomiskt. Att vi dessutom går mot en lågkonjunktur och att inkomstskillnaderna i samhället ökar talar för att tillväxten i segmentet fortsätter. Lågprishandeln växer parallellt med e-handeln och det finns flera stora lågprisriskdjor i Sverige som säljer elektriska produkter.

Syftet med projektet var marknadskontroll med fokus på lågprishandel för att kartlägga produktsäkerhets- och elsäkerhetsarbetet i sektorn och tydliggöra olika aktörers ansvar. Syftet var vidare att få bort farliga produkter från marknaden och att kommunicera ut resultatet till allmänheten.

Som en del i detta projekt och i myndighetens satsning på utvecklad tillsyn gällande elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) var även syftet att testa produkterna för EMC för att undersöka om det finns en störningsproblematik hos elektriska produkter som är vanliga i konsumenters hem.

Totalt köptes 19 produkter in från 18 butiker. 16 produkter köptes in i två exemplar och testades både för elsäkerhet utifrån lågspänningsdirektivet och för elektromagnetisk kompatibilitet utifrån EMC-direktivet.

Även om produkterna generellt sett inte är farliga är det ändå viktigt att aktörerna tar sitt ansvar och känner till regelverket samt att konsumenter ställer rätt krav på den butik de handlar av. I projektet kunde vi se att det finns en vilja att göra rätt hos de olika aktörerna inom lågprishandeln. Samtliga har svarat på våra frågor och merparten har skickat in den dokumentation som efterfrågats. Vidare har aktörerna varit villiga att själva åtgärda de brister som påtalats och därmed har inga tvingande beslut tagits.

Vid en jämförelse mellan lågprishandeln och det e-handelsprojekt som vi genomförde 2021 framgår att de produkter som säljs i lågprishandeln generellt sett är säkrare och har färre tekniska brister än de som säljs i e-handeln.

Vi vill genom vår marknadskontroll, förutom att lära aktörerna att göra rätt, också eftersträva att det finns en ökad kännedom hos allmänheten kring farorna med el, men också en kännedom om vilka krav konsumenter ska ställa när de köper elektriska produkter. Därför

kommunicerades resultatet av denna undersökning ut i en extern nyhet som publicerades innan Black Friday den 25 november.

Luftkonditionering

Ytterligare ett projekt inom målområdet *Handeln* med elektriska produkter sker på ett ansvarsfullt sätt genomfördes 2022.

Elsäkerhetsverket testade elsäkerheten hos ett urval av portabla luftkonditioneringar. Totalt granskades fjorton olika modeller och inga större brister i säkerhet, märkning eller medföljande bruksanvisning hittades.

Testerna bestod av två delar, dels ett fysiskt test i ett oberoende testlaboratorium och dels kontroll av produktens märkning och av teknisk dokumentation som EU-försäkran och provrapporter. Vi kontrollerade också om produktens märkning gick att spåra till dess provrapporter.

Den granskning och de tester som gjordes i testlabbet visade att produkterna håller hög säkerhet. Endast tre ringa anmärkningar framkom som inte påverkar produkternas säkerhet vid användning. Men provningen visade också att ett antal modeller saknade information avsedd för servicetekniker i bruksanvisningen.

Resultatet visar överlag på elsäkra produkter som har bra märkning och som åtföljs av bruksanvisningar på svenska. Men vår granskning av produkternas tekniska dokumentation visade att hela 64 procent hade brister i spårbarheten.

Spabad

De senaste två åren har Elsäkerhetsverket fått in flera samtal från oroade elektriker som noterat att många spabad inte är CE-märkta eller saknar installations- och bruksanvisningar på svenska. Det har även i vissa fall rapporterats vara svårt att hitta kontaktuppgifter till ansvarig ekonomisk aktör för produkten.

Inför säsongen 2022 beslutade vi därför att genomföra ett dokumentationskontrollprojekt för att kontrollera hur det ser ut med regelefterlevnaden när det gäller spabadens märkning och dokumentation.

Elsäkerhetsverkets utredning visar att samtliga tolv spabad som ingått i projektet är märkta med CE-märket. Trots att samtliga produkter var CE-märkta var det endast i 2 av 12 ärenden som Elsäkerhetsverket kunde fatta beslut om avslut utan anmärkning.

Resultatet indikerar alltså att det för en konsument som vill köpa ett spabad inte räcker med att bara kontrollera att produkten är CE-märkt.

Granskningen av spabadens märkning visar att samtliga spabad var försedda med identifieringsmärkning och märkning med tillverkarens namn eller varumärke men att det fanns vissa brister i spårbarhetsmärkningen så som till exempel att tillverkarens postadress saknades. Spårbarhetsmärkning är viktigt eftersom det ska finnas en tydlig koppling mellan en produkts identifieringsmärkning, dess EU-försäkran och den tekniska dokumentationen som ligger till grund för bedömning av produktens överensstämmelse med tillämpliga krav.

Dokumentationskontrollen resulterade i beslut om avslut att överlåta ansvaret till parterna att själva rätta bristerna.

Gemensamma projekt

Under 2022 har ett antal aktiviteter genomförts tillsammans med andra myndigheter och organisationer inom EU och EES. I dessa projekt betalas provningen av EU-projektet och kostnaderna belastar inte Elsäkerhetsverket. Projekten ger oss dessutom möjligheter att göra jämförelser med ett bredare urval i flera länder och nå aktörer som inte finns representerade i Sverige. På europeisk nivå deltar myndigheten i CASP och JAHARP. Båda projekten rör ett flertal produktgrupper som väljs ut gemensamt med alla medlemsstater efter riskanalyser.

Under 2022 startades ett projekt inom det nordiska samarbetsområdet NKS-ATEX (Nordisk komité för samordning av säkerhetsfrågor rörande explosionsfarliga områden) som rör kabelgenomföringar. Produkter är inköpta under 2022 och skickade på test i Finland, där samtliga deltagande länder ska samtesta för att få jämförbara resultat. Projektet kommer att avslutas 2023.

Elsäkerhetsverket har också deltagit i JAHARP18 som rör värmefläktar, konvektorelement, oljefyllda element och strålvärmare. Enbart 3 av 60 testade produkter klarade alla krav. Totalt testades 19 värmefläktar, 15 konvektorelement, 12 oljefyllda radiatorer och 14 strålvärmare. Exempelvis visade resultatet från värmeprov att höljet smälte och man kunde komma åt spänningsförande delar. Bristerna i de produkter som testats i Sverige har kommunicerats till tillverkarna.

JAHARP 2020 startades upp 2021 och är ett projekt som har tre delar och där varje del innehåller olika arbetspaket (WP, kort för Work packages). Projektet har startats i år och kommer att pågå till maj 2023.

Vi deltar i två delar av projektet, Torktumlare och USB-laddare. I projektet Torktumlare är Elsäkerhetsverket också projektledare. Både torktumlare och USB-laddare är inköpta och skickade på test under 2022.

CASP2021 har avslutats under 2022, och handlade om leksaker och e-cigarett. Elsäkerhetsverket kontrollerade elsäkerheten på batterier och laddare till e-cigarett medan Folkhälsomyndigheten kontrollerade rökvätskans egenskaper. Vad gäller leksaker så har projektet köpt in och testat större lekfordon (som man kan sitta på). Resultatet från båda dessa visade på mycket få brister som är relaterad till elsäkerhet.

I CASP2022 deltar vi i två projekt, luftrenare och reseadaptar. Produkter har köpts in och skickats på provning under 2022 och projekten kommer att avslutas under 2023. Vad gäller resultaten så är antalet reseadaptar med brister mycket högt, felprocenten ligger på 83 procent. Gällande luftrenare har Elsäkerhetsverket ännu inte tillgång till resultatet.

Samarbete

Elsäkerhetsverket har utöver det samarbete som sker i marknadskontrollen också deltagit i samarbeten med olika myndigheter, branschorganisationer och andra aktörer. Elsäkerhetsverkets nationella och internationella samarbeten beskrivs nedan.

Nationella samarbeten

Elsäkerhetsverket deltar löpande i samarbeten som arrangeras av eller tillsammans med andra myndigheter:

- Marknadskontrollrådet
- Marknadskontrollrådets arbetsgrupp E-handel
- Marknadskontrollrådets arbetsgrupp för Nationell Strategi för Marknadskontroll
- Marknadskontrollrådets arbetsgrupp Marknadskontrolldagen
- Forum för tullrelaterade frågor (Tullverket)
- Myndighetssamverkan Leksaker (Konsumentverket)
- Myndighetssamverkan Radioutrustning/EMC (Post- och telestyrelsen och Elsäkerhetsverket)
- Myndighetssamverkan Gasapparater (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap).
- Myndighetssamverkan Energifrågan (Arbetsmiljöverket, Boverket, Energimyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Livsmedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Krisinformation.se, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Tillväxtverket).

Elsäkerhetsverket har också deltagit i Marknadskontrollrådets gemensamma utbildnings- och seminariedag "Marknadskontrolldagen" som är ett tillfälle för de marknadskontrollerande myndigheterna att träffas, lyssna på seminarier och utbyta erfarenheter.

Utöver detta har Elsäkerhetsverket under 2022 deltagit i enstaka samarbeten med Post- och telestyrelsen, Energimyndigheten, Kemikalieinspektionen, Arbetsmiljöverket och Transportstyrelsen med flera. Även samarbeten med ekonomiska aktörer sker när det passar i verksamheten. Vi har dessutom löpande samarbete med Tullverket när det gäller importkontroll av elektriska produkter.

Internationella samarbeten

Elsäkerhetsverket deltar löpande i de nordiska och europeiska samarbetena kring marknadskontroll. I EU sker det framför allt i olika administrativa samarbetsgrupper Administrative Cooperation Groups (AdCo) från de olika ländernas marknadskontrollerande myndigheter. Elsäkerhetsverket deltar i samarbetsgruppen för Lågspänningsdirektivet (LVD-AdCo), samarbetsgruppen för direktivet för Elektromagnetisk kompatibilitet (EMC-AdCo) och samarbetsgruppen för direktivet för Elektrisk utrustning i explosiv miljö (ATEX-AdCo). Myndigheten deltar även i det nordiska samarbetet Nordiska kommittén för samordning av elektriska säkerhetsfrågor (NSS) samt Nordisk komité för samordning av säkerhetsfrågor vedrørende explosionsfarliga områden (NKS-ATEX), där sker samverkan inom området explosionsfarliga miljöer och avsedd utrustning.

Medverkan i standardiseringen för elektrisk utrustning och apparater redovisas under verksamhetsgrenen Standardisering.

Undersökning av konsumenternas köpvanor

Under 2022 genomförde Elsäkerhetsverket en undersökning för att få en bättre överblick av handel och konsumtionsbeteende gällande elektriska produkter. Drygt 1 100 personer i åldrarna 16 till 79 år intervjuades av Kantar Sifo. 2020 genomförde vi en liknande undersökning och det är intressant att jämföra svaren.

Det är vanligast att handla elektriska produkter i en fysisk butik, cirka 70 procent uppger att de gör det, jämfört med 80 procent år 2020.

Den enskilt viktigaste faktorn när man väljer varor eller butiker är att produkten har ett lågt pris, sedan följer

hög kvalitet och att man känner förtroende för säljaren. I den tidigare undersökningen angavs den viktigaste orsaken vara tidigare köp i samma butik följt av låga priser.

Endast 41 procent anger att det är viktigt att produkten är CE-märkt samtidigt som 59 procent anger att produkten ska vara säker. CE-märkning anges ändå som det tredje viktigaste anledningen vid val av produkt. Svaren överensstämmer väl med undersökningen från 2020.

I undersökningen från 2022 uppger 71 procent att de har förtroende för CE-märkningen men endast 38 procent vet vad märkningen innebär, de flesta tror att det betyder att produkten är kontrollerad av en europeisk myndighet.

En av tio uppger 2022 att de någon gång råkat ut för en händelse som orsakat eller hade kunnat orsaka en person eller sakskada. Det vanligaste var att produkten blev överhettad men rökutveckling och att produkten blev strömförande angavs som näst vanligast. 2020 uppger 5 procent att de råkat ut för en person eller sakskada, 2020 angavs att produkten blev strömförande som vanligast medan rökutveckling kom på andra plats och överhettad på tredje. Cirka 15 procent angav att produkten orsakat brand i båda undersökningarna. Hushållsprodukter var 2022 vanligaste orsaken med 42 procent följt av hemelektronik, laddare, TV och liknande med 2 procent av skadorna. 2020 var de båda kategorierna i stort sett lika stora med 36 respektive 37 procent av skadorna. Enligt undersökningen 2022 var 63 procent av produkterna som orsakade skador inköpta i butik Sverige, 11 procent i svensk e-handel, 8 procent i e-handel inom EU och 6 procent i e-handel utanför EU. 25 procent av produkterna som orsakade skador är inköpta i e-handeln. Från 2020 har vi inte siffror i samma omfattning.

Verksamhetens kostnader

Kostnader för prestationer och aktiviteter

	2022	2021	2020
Tillsyn Elektrisk materiel	9 784	9 866	10 282
Övriga kostnader*	2 505	1 275	1 314
Kostnad (tkr)	12 289	11 141	11 596

* Sammanslagning enligt beskrivning på sidan 8.

Verksamhetens kostnader har ökat till följd av ökade kostnader för inköp av produkter och provning. Dessutom har resorna ökat efter pandemin.

Analys och bedömning

Målet för marknadskontrollen är att produkterna som är släppta på marknaden uppfyller kraven på säkerhet och störningsfrihet. Arbetet inriktar sig på Elsäkerhetsverkets strategiska mål kring handeln med elektriska produkter och allmänhetens kunskap om farorna med el. Särskilt fokus riktas också mot kontroll av nya produkter inom energiomställningen.

Mål 5: Handeln med elektriska produkter sker på ett ansvarsfullt sätt.

Elsäkerhetsverket bedömer att utvecklingen av arbetet med marknadskontroll går i önskad målriktning. Under 2022 har antalet kontrollerade produkter minskat i jämförelse med 2021. Det beror till övervägande delen på att produkter som stoppats i vårt samarbete med Tullverket har minskat och att färre bristfälliga produkter har hittats där. Antalet kontroller ligger nu på samma nivå som för två år sedan.

Minskad mängd ärenden från Tullverket

Att antalet tullärenden minskat beror till största delen på ett lägre inflöde till Sverige från tredje land. Under pandemin ökade e-handeln och därmed antalet importerade produkter kraftigt för att nu, när läget är ett annat, minska. Tullverket uppger även att antalet produktsäkerhetsärenden minskar generellt medan andra brottsområden ökar. Antalet ärenden med Tullverket har minskat till två femtedelar men antalet enskilda produkter som stoppas är väsentligt större än 2021, varför vi bedömer att effekten på marknaden fortsatt är hög.

De anmälningar från Tullverket som sedan leder vidare till marknadskontroll hanteras i huvudsak genom tillsynsmetoden dokumentationskontroll. Flera allvarliga brister kan upptäckas utan att produkten behöver genomgå provning. Likaså omfattar dokumentationskontroll ofta flera produkter hos samma ekonomiska aktör.

Metoden har fortsatt vidareutvecklats under 2022 och använts fortsatt i hög grad. Förfalskad dokumentation förekommer i viss utsträckning men blir allt svårare att avslöja eftersom förfalskningarna tenderar att bli allt mer sofistikerade. Elsäkerhetsverket arbetar kontinuerligt med att hitta nya metoder för att avslöja förfalskningar.

Färre marknadskontroller också i övrigt

Även de marknadskontroller som initieras av Elsäkerhetsverket efter anmälningar från andra aktörer eller efter andra indikationer, har minskat något under året. En del av det förklaras av en ökad administrativ arbets-

belastning genom utökade krav att använda EU:s rapporteringsverktyg ICSMS.

Slopade pandemirestriktioner i februari 2022 har möjliggjort för oss att genomföra marknadskontroll även i fysiska butiker under året. Men eftersom konsumenterna i stor utsträckning fortsatt att handla elektronik via e-handel, så fortsätter vi marknadskontrollera båda typerna av handel.

Systemtillsyn och utbildningsinsatser

Elsäkerhetsverket marknadskontroll omfattar också systemtillsyn, som riktar in sig på hur företag som importerar eller tillverkar produkter fungerar. Detta i strävan mot att systematiska fel ska korrigeras i förväg och att företagen i högre utsträckning fullgör sina skyldigheter.

Systemtillsyn är också förenat med behov av utbildningsinsatser för företagen. Utbildningar bedömer vi ger effekt genom att de underlättar för företagen att få och ta till sig kunskap om gällande regler. Under utbildningstillfället ges möjlighet till dialog mellan företagen och Elsäkerhetsverket, vilket är värdefullt för båda parter. Under 2022 har fyra utbildningstillfällen genomförts av Elsäkerhetsverket och totalt har vi nått 80 ekonomiska aktörer. Dessa tillfällen har genomförts som webbutbildningar då erfarenheterna från webbutbildningar i samband med Covid-19 har varit mycket goda. Webbutbildningar är ett bra tillfälle att nå många ekonomiska aktörer oberoende av geografiskt avstånd. Vi ser ett behov och ett stort värde i att möta företagen och kommer att arbeta vidare med både webbaserade utbildningar och fysiska möten.

Mål 1: Det finns en ökad kännedom hos allmänheten om ansvaret för elanläggningar och faror med el

Ett delmål i marknadskontrollen är att konsumenterna ska ha god kännedom om gällande regler för att kunna handla säkra produkter. Under 2022 har nya webbsidor tagits fram, en informationssida om cirkulär ekonomi och köp av begagnade eller återtillverkade elprodukter. Målgruppen är konsumenter och syftet är att ge stödjande information innan ett köp, oavsett om det är i fysisk butik eller via nätet.

Myndighetsgemensam informationskampanj

Elsäkerhetsverket har deltagit i Marknadskontrollrådets digitala kampanj ”Fynda säkert” som startades upp under hösten 2021. Kampanjen består av korta filmer med budskap riktade till konsumenterna. Syftet är att upp-

lysa konsumenten att ta reda på vem säljaren är, var den befinner sig och att konsumentskyddet skiljer sig beroende på vilken del av världen konsumenten handlar från.

Under hösten 2022 kördes en andra omgång av kampanjen ”Fynda säkert”. Budskapet gick ut via snapchat, tiktok och youtube till målgruppen tjejer och killar 13-34 år. Under våren 2022 visades annonsmaterialet på Facebook och Instagram.

Resultatet för kampanjen under hösten var över förväntan och kampanjen resulterade i över 3 miljoner visningar.

Projektbaserad marknads kontroll

För att nå våra mål samlar vi ihop delar av den löpande marknads kontrollen i projekt. Vi har då möjligheter att identifiera områden som vår omvärldsbevakning visar att vi behöver lägga större fokus på, exempelvis en produkttyp, en aktörstyp eller ett köpbeteende. I projektet definierar vi ett tydligt syfte. Huvudmålet är alltid att få bort farliga produkter från marknaden. Men beroende på inriktning kan det också handla om att rikta fokus mot den ekonomiska aktören eller en specifik produktgrupp. Det kan också vara att nå ut med information till allmänheten.

Mindre projekt ger naturligtvis inte en komplett bild av verkligheten men ger en bra indikation i vilken riktning vi ska röra oss och vi får en bra faktagrund för att fatta andra beslut i verksamheten.

När vi samlar marknads kontrollen på det här sättet i ett antal projekt under året har vi också en stor fördel när det kommer till kommunikation med både ekonomiska aktörer och konsumenter. Nyheter kan skrivas så att de träffar rätt målgrupp med tydliga budskap och innehållet är mer intressant när vi har ett bättre faktaunderlag.

En annan viktig fördel med att arbeta i projekt är att vi på ett effektivt sätt lär av varandra och vi får en hög kunskaps spridning internt. Det underlättar också internt såväl som externt samarbete.

När vi sätter samman marknads kontroll i ett projekt når vi därför flera fördelar:

- ger indikationer i vilken riktning vi ska arbeta vidare med marknads kontrollen
- det blir lättare att analysera resultatet, utvärdera effekter samt följa upp
- vi når fler målgrupper genom att vi kan samla kommunikationen
- det interna arbetet blir mer enhetligt
- ett effektivt sätt att introducera nya medarbetare i vår verksamhet.

Undersökning av konsumenternas köpvanor

Undersökningarna, som genomförts för att få en bättre överblick av handel och konsumtions beteende gällande elektriska produkter, ger myndigheten ett bra underlag för vårt arbete med marknads kontroll och hur konsumenternas beteende förändras. De hjälper oss när vi ska välja produkter för kontroll men pekar också i vilken riktning vi behöver informera i vår kommunikation med konsumenter för att öka medvetenheten ytterligare. Det finns fortfarande behov av att sprida en fördjupad kunskap om hur produkter ska vara märkta och vem som har ansvaret för produktsäkerheten. Elsäkerhetsverkets långsiktiga arbete med att öka informationen till barn och unga är en viktig del.

Däremot ger inte marknads kontrollen och konsumentundersökningarna en helt entydig bild. I Elsäkerhetsverkets kontroller av e-handel ser vi en större andel produkter med brister men det återspeglar sig inte i konsumentundersökningen.

Det kan naturligtvis finnas ett mörkertal och det är viktigt att fortsätta med ett kommunikationsarbete som riktas brett till såväl konsumenter som ekonomiska aktörer. Detta med syfte att få ökad medvetenhet och ansvarstagande hos dessa målgrupper. Det leder tillsammans mot Elsäkerhetsverkets vision Trygg och störningsfri el.

Genom att arbeta med marknads kontroll i projektform, genom våra informationsinsatser och uppföljning via undersökningar bland konsumenter bedömer vi att marknads kontrollen bidragit till att öka allmänhetens kännedom om farorna med el.

Verksamhetslogik Tillsyn elektriskt materiel

Projekt/uppdrag	Förutsättningar	Aktiviteter	Prestationer	Effekter	Effekter	Effekter/slutmål
<ul style="list-style-type: none"> • Utredda hur konverteringssatser med LED-lysrör säljs och monteras 	<ul style="list-style-type: none"> • Två projekt-deltagare från Avdelningen för produkter • Budget inom avdelningen för produkt för provning och inköp 	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeta mellan avdelningarna Produkter och Anläggning • Gemensam kontroll i anläggningar • Dokumentationskontroll 	<ul style="list-style-type: none"> • Beslut • Utveckling av webb-information • Återkoppling i standardiseringsarbetet 	<ul style="list-style-type: none"> • Farliga produkter som kan äventyra användarnas hälsa eller säkerhet stoppas från försäljning • Förbättrade förutsättningar för rättvis konkurrens 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemensam syn på konverteringssatser inom EU • Rekommendationer till tillverkare, installatörer och anläggningsinnehavare 	Mål 4 och 5*
<ul style="list-style-type: none"> • Kontrollera elsäkerheten hos laddboxar genom provning 	<ul style="list-style-type: none"> • Två projekt-deltagare från avdelningen för produkter • Budget inom avdelningen för produkt för provning och inköp 	<ul style="list-style-type: none"> • Urval baserades på data från vår omvärldsbevakning och produktanmälningar • Inköp 	<ul style="list-style-type: none"> • Testning för LVD • Beslut • Analysera standardiseringsläget • Utveckla webb-information 		<ul style="list-style-type: none"> • Ökad kunskap internt om produkttypen • Ökad kunskap hos aktörerna genom våra beslut 	Mål 4*
<ul style="list-style-type: none"> • Kartlägga hur lågprishandeln arbetar med regel efterlevnad • Marknadskontroll av elektriska produkter inom lågprishandel 	<ul style="list-style-type: none"> • Fyra projekt-deltagare från avdelningen för produkter • Budget inom avdelningen för produkt för provning och inköp 	<ul style="list-style-type: none"> • Marknadskontroll i fysisk butik • Inköp • Testning för LVD och EMC 	<ul style="list-style-type: none"> • Beslut • Projektrapport • Nyhet 		<ul style="list-style-type: none"> • Ökad kunskap internt om lågprishandeln • Ökad kännedom hos konsumenter genom nyhet • Ökad kunskap hos aktörerna genom våra beslut 	Mål 5*
<ul style="list-style-type: none"> • Undersöka elsäkerheten hos portabel luftkonditionering genom provning • Kontrollera spårbarheten för produkten och att tillverkaren har fullgjort sina skyldigheter 	<ul style="list-style-type: none"> • Tre projekt-deltagare från avdelningen för produkter • Budget inom avdelningen för produkt för provning och inköp 	<ul style="list-style-type: none"> • Urval baserad på data från omvärldsbevakning och produktanmälningar. • Inköp • Testning för LVD 	<ul style="list-style-type: none"> • Beslut • Projektrapport • Nyhet 		<ul style="list-style-type: none"> • Tips till konsumenten vid inköp och användning • Ökad kunskap hos aktörerna gällande spårbarhetskrav genom våra beslut • Ökad kunskap internt gällande produkters spårbarhet och användningen av kopplingsdokument 	Mål 5*
<ul style="list-style-type: none"> • Kartlägga regel efterlevnaden hos spabad när det gäller produkternas märkning och dokumentation 	<ul style="list-style-type: none"> • Tre projekt-deltagare från avdelningen för produkter 	<ul style="list-style-type: none"> • Dokumentationskontroll 	<ul style="list-style-type: none"> • Beslut • Projektrapport • Nyhet 		<ul style="list-style-type: none"> • Ökad kunskap hos ekonomiska aktörer om produktregelverket 	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad kunskap internt om arbetssättet dokumentationskontroll • Ökad kunskap hos konsumenter inför inköp av spabad

Elsäkerhetsverkets vision Trygg och störingsfri el

Indikatorer på verksamhetens riktning

* Information om myndighetens mål finns på sidan 10.

Behörighet och tillstånd

Verksamhetsområdet *Behörighet och tillstånd* är uppdelat i två verksamheter: *Drifttillstånd samt remisser om koncessioner* och *Behörighet för elinstallationsarbete*.

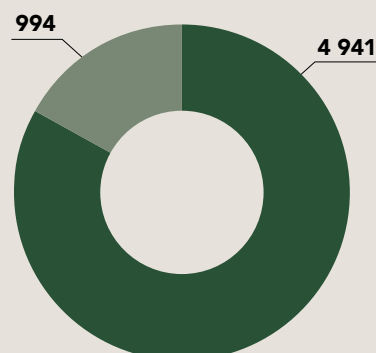
Enligt myndighetens instruktion, elsäkerhetslagen (2016:732) och elsäkerhetsförordningen (2017:218) samt förordningen (2016:157) om erkännande av yrkeskvalifikationer ska Elsäkerhetsverket

- meddela auktorisation att utföra elinstallationsarbete, med stöd av bestämmelser i lag.
- registrera elinstallationsföretag.
- följa den internationella utvecklingen och främja svenskt deltagande i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde.
- samverka med berörda myndigheter, med organisationer för näringsliv och arbetstagare samt med andra intresseorganisationer.
- ta emot och handlägga anmälningar från dem som avser att ta i bruk en kontaktledning för järnvägs-, spårvägs-, tunnelbane- eller elvägsdrift samt ansökningar om drifttillstånd för vissa kraftledningar.

Kostnader fördelade på verksamhet (tkr)

Verksamhetsområdets totala kostnader 5 935 tkr.

- Behörighet för elinstallationsarbete
- Drifttillstånd samt remisser om koncessioner

Drifttillstånd samt remisser om koncessioner

Elsäkerhetsverket handlägger ansökningar om drifttillstånd samt anmälningar om ibruktagande av kontaktledning. Elsäkerhetsverket svarar också på remisser om nätkoncessioner.

Ansökan om drifttillstånd

Ledningsinnehavare måste ha drifttillstånd enligt krav i elsäkerhetsförordningen (2017:218) för att ta i drift en direktjordad högspänningsledning. Starkströmsanläggningar som omfattas av kravet är högspänningsledningar, som ingår i en direktjordad anläggning, där det vid ett enfasigt fel kan uppkomma jordslutningsström med större styrka än 500 ampere. En sådan anläggning får inte tas i bruk innan Elsäkerhetsverket gett tillstånd till det (drifttillstånd). Ett drifttillstånd får endast meddelas om anläggningen ger betryggande säkerhet mot person- eller sakskada.

Ansökan om drifttillstånd

	2022	2021	2020
Antal avslutade ärenden	38	51	45

Under 2022 har Elsäkerhetsverket avslutat 38 ärenden med ansökningar om drifttillstånd. Antalet ärenden är en minskning jämfört med 2021 då 51 ärenden avslutades. Antalet ansökningar är helt beroende av i vilken omfattning anläggningsinnehavaren investerar i ombyggnad eller utbyggnad av nya högspänningsledningar och stationer. Ansökningar om drifttillstånd lämnas i huvudsak in till Elsäkerhetsverket via en e-tjänst på webbplatsen.

Anmälan om ibruktagning av kontaktledning

Innehavare av järnvägs-, spårvägs-, tunnelbane- eller elvägar för allmän trafik, ska anmäla till Elsäkerhetsverket att de tänker ta en kontaktledning i bruk. Detta regleras i Elsäkerhetslagen (2016:732).

Anmälan om ibruktagning av kontaktledning

	2022	2021	2020
Antal avslutade ärenden	12	17	16

Antalet anmälningar 2022 var 12 stycken. Det är en minskning jämfört med föregående år då antalet anmälningar var 17 stycken. Antalet anmälningar som kommer in beror på i vilken omfattning utbyggnad av infrastruktur sker. Beroende på teknikval för elvägar och fortsatt utbyggnad av spårtrafik bedöms att antalet anmälningar kan komma att öka kommande år. Anmälningar kommer in till Elsäkerhetsverket genom en e-tjänst på webbplatsen.

Remisser om nätkoncessioner

Inom verksamheten svarar Elsäkerhetsverket på remisser om koncessioner från främst Energimarknadsinspektionen. När ett elnätsföretag ansöker om koncession för område respektive linje hos Energimarknadsinspektionen, får Elsäkerhetsverket ansökan på remiss för att ge synpunkter.

Remisser om nätkoncessioner

	2022	2021	2020
Antal hanterade ärenden	162	92	78

Under 2022 hanterades 162 remisser som innehöll ansökan om ny koncession eller förlängning av befintlig koncession. Det sammanlagda antalet har ökat sedan föregående år då 92 remisser behandlades. Utifrån de ambitioner som uttrycks i energiomställningen så bedöms detta antal öka kommande år.

Metodutveckling

Under 2022 fortsatte metodutvecklingsarbetet som startade under 2021. Syftet med detta arbete är att stärka enhetlighet, effektivitet och kvalitet i ärendehantering, vilket är viktigt för att kontakten med myndigheten ska upplevas som enkel och smidig för berörda målgrupper.

Under året har samordningsmöten genomförts med Energimarknadsinspektionen med syfte att säkerställa att nödvändig information finns utifrån elsäkerhetsperspektivet, men även kring hur ärendehantering kan utvecklas.

I metodutvecklingsarbetet har ärendeprocesserna genomlysts och handläggningsrutiner och andra typer av metodstöd har tagits fram. E-tjänster, genom vilka anmälningar och ansökningar görs till myndigheten, har förtydligats avseende funktion och information.

Kortare ledtider för elnätsutbyggnad

I september 2021 fick Energimarknadsinspektionen, Lantmäteriet och länsstyrelserna i uppdrag av regeringen att utveckla och testa nya arbetssätt för att bättre koordinera hanteringen av de tillstånd och rättigheter som krävs för att bygga ut eller förstärka det svenska elnätet. Energimarknadsinspektionen leder arbetet och ska redovisa uppdraget till Klimat- och näringslivsdepartementet senast den 1 maj 2023.

Som remissinstans till Energimarknadsinspektionen (Ei) rörande koncessionsansökningar så har Elsäkerhetsverket haft möten med Ei under 2022. Diskussionerna har handlat om hur det ansökande företaget redan vid koncessionsansökan levererar de parametrar som behövs för Elsäkerhetsverkets bedömning. Syftet har varit att även snabba på det steget i tillståndsprocessen.

Verksamhetens kostnader

Total kostnad för verksamheten

	2022	2021	2020
Kostnad (tkr)	994	707	1 037

Verksamhetens kostnader för 2022 uppgick till 994 tkr vilket är en ökning med 287 tkr från föregående år. Kostnaderna består främst av nedlagd tid. Ökningen består av arbetsinsatser kopplade till ärendehandläggning, metodutveckling och utveckling av e-tjänst.

Analys av resultat

Genom arbetet med drifttillstånd, anmälan om ibruktagning av kontaktledning och remisser om koncessioner, strävar Elsäkerhetsverket efter att anläggningar ska vara utförda och upprätthålla sådant skick att kraven på betryggande elsäkerhet och störningsfrihet uppfylls.

Som verksamhetsnära målsättning strävar Elsäkerhetsverket också efter att skapa en effektiv och smidig kontaktväg mellan myndigheten och ledningsinnehavare. Då ärendetyperna avser en mycket väsentlig funktion i samhället är det relevant att kontakten underlättas.

Utifrån formuleringen i föreskriften (ELSÄK-FS 2011:3), har vi noterat under året att kravet enbart omfattar innehavare av nätkoncession. Med nuvarande teknikutveckling kan högspänningsledningar som faller under undantagen för koncession vara direktjordade. En justering så att det elsäkerhetstekniska syftet uppfylls oavsett undantag från krav på koncession ligger med i regelgivningsplanen.

MÅL: Energiomställningen och användningen av energieffektiv teknik kan ske säkert och störningsfritt

Energiomställningen innebär en ökande mängd planerade projekt rörande direktjordade ledningar, vilket kan komma att öka myndighetens ärendehantering. Antalet remisser om koncessioner ökade under året, medan antalet ansökningar om drifttillstånd och anmälningar om ibruktagning av kontaktledningar minskade.

Elsäkerhetsverket bedömer att vi genom arbetet med drifttillstånd och remisser om koncessioner bidrar till en säker och störningsfri energiomställning. Men det ställer krav på att Elsäkerhetsverket säkrar kompetensöverföring på området så att fler medarbetare har den kunskap som krävs för att hantera och bedöma berörda ärendetyper. Elsäkerhetsverket bedömer att metodutvecklingsarbetet som genomförts har underlättat kompetensöverföring. Detta har säkerställt kontinuiteten och underlättat introduktionen av nya medarbetare efter pensions- och personalavgångar. Processer, bedömnings- och metodstöd finns nu dokumenterade och tillgängliga. Myndigheten bedömer också att arbetet har bidragit i en positiv riktning mot målet om att berörda målgrupper ska uppleva kontakten med myndigheten som enkel och smidig.

Verksamhetslogik Drifttillstånd samt remisser om koncessioner

* Information om myndighetens mål finns på sidan 10.

Behörighet för elinstallationsarbete

Elsäkerhetsverket har i uppdrag att handlägga ansökningar om auktorisation och att registrera elinstallationsföretag. Erfarenheterna från uppdragen leder även till informationsinsatser riktade till berörda målgrupper, för att tydligt kunna vägleda om gällande krav samt utvecklingsinsatser för en effektiv ärendehantering.

Registrering av elinstallationsföretag

Alla elinstallationsföretag som utför elinstallationsarbete på någon annans anläggning ska vara registrerade hos Elsäkerhetsverket. Registrering görs i huvudsak via en e-tjänst. I samma e-tjänst kan företag också ändra sina uppgifter om företaget eller avregistrera sig från registret.

Företagsregistret

	2022	2021	2020
Antal registrerade elinstallationsföretag	14 768	13 907	13 165

Vid 2022 års slut hade Elsäkerhetsverket 14 768 aktiva elinstallationsföretag i företagsregistret. Det är en ökning med 861 företag jämfört med samma tidpunkt föregående år. Under 2022 gjordes 1 540 nyregistreringar av elinstallationsföretag och 1 111 ändringar avseende företagsuppgifter genomfördes. Under året avregistrerades 680 företag i registret. 201 av dessa var avregistreringar som företag gjorde själva, då de valt att inte längre erbjuda elinstallationsarbeten på annans anläggning. Antal elinstallationsföretag som avregistrerats på grund av bristande regelefterlevnad uppgår till 33 stycken och redovisas under Tillsyn av anläggningar och installatörer, se sidan 20. 445 stycken företag har avregistrerats genom uppdateringar från Bolagsverket eller att de haft tidsbegränsade uppdrag i Sverige. Cirka 76 procent av samtliga företagsregistreringar hanterades automatiskt.

Auktorisation som elinstallatör

Elinstallatör är ett reglerat yrke som kräver auktorisation, vilket man ansöker om hos Elsäkerhetsverket. För att beviljas auktorisation krävs att man uppfyller ett utbildningskrav och ett krav om praktisk erfarenhet. Om man har yrkeskvalifikationer motsvarande elinstallatör i ett annat EU-/EES land kan man också

ansöka om att få dem erkända i Sverige, enligt lag (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

De som har en auktorisation som elinstallatör finns registrerade hos Elsäkerhetsverket. Totalt finns cirka 46 200 aktiva elinstallatörer, varav cirka 270 är kvinnor.

Auktorisationsansökningar

	2022	2021	2020
Antal avslutade ärenden	1 150	1 372	1 137
Årsarbetskraft	1,8	1,6	1,4
Styckkostnad	3,8	2,6	2,9
Kostnad (tkr)	4 435	3 540	3 268

Antalet avslutade ansökningar uppgick 2022 till 1 150.

Beslut fördelade på beviljanden och avslag

	2022	2021	2020
Antal beviljade auktorisationsansökningar	1 000	1 141	964
Antal avslag	98	171	133
Procent avslag	9	12	12

Av de beslutade ansökningarna har 9 procent resulterat i avslag, vilket kan jämföras med 12 procent föregående år. Under 2022 avskrevs 5 ansökningar, och 47 avvisades. 5 beslut om avslag överklagades, vilket är en klar minskning jämfört med 2021 då 15 ärenden överklagades.

Elsäkerhetsverket följer också utvecklingen av ansökningar om erkännande av yrkeskvalifikationer, vilka ofta är mer tidskrävande att utreda. År 2022 fattade vi beslut i 111 sådana ansökningar. Det är något färre jämfört med 2021.

YKD-ansökningar

	2022	2021	2020
Antal ansökningar	111	132	133

Elsäkerhetsverket redovisar årligen statistik för fattade beslut i ärenden om erkännande av yrkeskvalifikationer till Universitets- och högskolerådet, som lämnar uppgifterna vidare till Europeiska kommissionen.

Auktorisationsansökningar fördelade på kön

	2022	2021	2020
Män	1 138	1 355	1 127
Kvinnor	18	17	10

Av 2022 års ansökningar har 18 varit från kvinnliga sökanden, vilket är i paritet med 2021 men en ökning sedan 2020. Av dessa 18 kvinnliga sökande beviljades 12 auktorisation. Av de 1 138 manliga sökande beviljades 988 auktorisation.

Den genomsnittliga handläggningstiden för en ansökan 2022 var 31 dagar. Det är viss ökning jämfört med föregående år, då genomsnittstiden var 28 dagar.

Balans auktorisationsansökningar

	2022	2021	2020
Öppna ärenden vid årets början	50	130	41
Startade ärenden under året	1 259	1 316	1 242
Avslutade ärenden under året	1 168	1 396	1 153
Öppna ärenden vid årets slut	141	50	130

Antalet öppna auktorisationsansökningar vid utgången av 2022 uppgick till 141 stycken, vilket är en ökning från föregående år.

Metodutveckling

För att säkra ärendehanteringens kvalitet och effektivitet arbetar myndigheten kontinuerligt med utveckling av arbetssätt, rutiner, system och förtydligande av information till målgrupperna. I detta förvaltningsarbete genomfördes under 2022 ett antal utvecklingssteg för att bland annat minska behovet av manuell hantering samt ge tydligare information till sökande.

Vad gäller auktorisationsansökan så har myndigheten en kunskapsbank över hur auktorisationssystem fungerar i andra länder inom EU/EES. Kunskapsbanken uppdateras fortlöpande, när förändringar sker i ländernas system eller när det uppstår behov av att kartlägga system som tidigare inte varit aktuella i Elsäkerhetsverkets ärendehantering. Kunskapsbanken är ett värdefullt stöd i handläggning av ansökningar om erkännande av yrkeskvalifikationer. Vidare har information på webbplatsen och publicerade frågor och svar rörande aktuella frågeställningar uppdaterats under året.

Samarbete

Elsäkerhetsverket har under 2022 haft samarbete med Skolverkets nationella programråd för EI- och energiprogrammet, där myndigheten har en ordinarie ledamot. Programrådets uppgift är att stödja Skolverket i frågor för att utveckla gymnasieprogrammet.

Myndigheten har ett kontinuerligt samarbete med Universitets- och högskolerådet (UHR), som är nationell samordnare för direktivet om erkännande av yrkeskvalifikationer. UHR är därmed en viktig samarbetspartner i bedömning av yrkeskvalifikationer från övriga EU-/EES-länder. UHR lämnar vid förfrågan också yttranden över utländska utbildningars innehåll. Under 2022 har 57 utbildningar skickats till UHR för yttrande. Det kan jämföras med 40 utbildningar 2021 och 62 stycken 2020. Elsäkerhetsverket har representanter i Rådet för reglerade yrken, som hålls samman av UHR. Rådet samlas två gånger per år för erfarenhetsutbyte.

Elsäkerhetsverket har även ett väletablerat samarbete med Brandskyddsföreningen på fler nivåer. Elektriska Nämnden, som är en del av Brandskyddsföreningen, har ett utskott för auktorisation av besiktningsingenjörer och Elsäkerhetsverket har ordföranderollen i detta utskott.

Angående erkännande av yrkeskvalifikationer har Elsäkerhetsverket också ett samarbete med Kommerskollegium som äger Informationssystemet för den inre marknaden (IMI), som används för verifiering av yrkeskvalifikationer inom EU/EES. Genom IMI har Elsäkerhetsverket också regelbunden kontakt med andra myndigheter i EU/EES som ansvarar för reglerade yrken motsvarande elinstallatör.

Verksamhetens kostnader

Kostnader för prestationer och aktiviteter (tkr)

	2022	2021	2020
Auktorisationsansökningar	4 435	3 540	3 268
Företagsregistrering	417	846	890
Övriga kostnader*	89	40	29
Kostnad (tkr)	4 941	4 426	4 187

* Sammanslagning enligt beskrivning på sidan 8.

Den totala kostnaden för verksamheten har ökat med 515 tkr. Skillnaden består i ett ökat antal nedlagda timmar i hanteringen av ansökningar där handläggningstiden ökat. Främsta orsaken är att en ny medarbetare introducerats under året.

Analys av resultat

Auktorisering av elinstallatörer och registrering av elinstallationsföretag är några av grundstommarna i den svenska lagstiftningen, för att elinstallationer ska uppföras och upprätthållas i sådant skick att kraven på säkerhet och störningsfrihet uppfylls.

Mål 2: Elinstallationsföretagen känner till elsäkerhetslagen krav och tillämpar reglerna i sin verksamhet

Elinstallatörer ska ha en grundläggande kompetens och kunna stötta elinstallationsföretag att ta fram och upprätthålla relevanta egenkontrollprogram.

Ett delmål i arbetet med auktorisationsansökningar och företagsregistreringar är att skapa enhetlighet, rättssäkerhet och effektivitet. Vi strävar också efter att arbeta på ett sätt som ger att enskilda upplever kontakten med myndigheten smidig och enkel. En grundförutsättning för att arbeta mot dessa delmål är att ett kontinuerligt förvaltningsarbete av både metoder, system och innehåll. Vilket också är ett arbete gentemot vårt förutsättningsskapande mål ”Utveckla myndigheten genom digital förnyelse”. Indikatorer till detta arbete är korta handläggningstider samt ett lågt antal överklagandeärenden.

Förvaltningsarbete har blivit något eftersatt under de senaste åren då personalomsättning påverkat vårt arbete. Vi har under året därför sänkt ambitionsnivån något gällande handläggningstider för att kunna arbeta mer med förvaltningsarbete. Elsäkerhetsverket gör bedömningen att den effektivisering och digitalisering som detta arbete förhoppningsvis kommer att resultera i, är vital för utvecklingen av vårt arbete. Även om vi nu bara börjat denna satsning, så kan vi även i år mäta vissa effekter. Cirka 76 procent av samtliga företagsregistreringar hanterades automatiskt vid årets slut vilket ska jämföras med 61 procent föregående år och 49 procent året innan dess.

Fortsatt är det mycket få kvinnor som söker auktorisation. Under året fick vi enbart in 18 ansökningar från kvinnliga auktorisationssökande av totalt 1156 ansökningar. 12 av dessa ansökningar beviljades vilket ligger i paritet med 2021 då vi hade 17 ansökningar varav 14 beviljades auktoritet. I relation till myndighetens uppdrag om jämställdhetsintegrering är det eftersträvansvärt att fler kvinnor söker sig till elinstallatörsyrket. I strävan mot ökad jämställdhet inom energisektorn behövs ett fortsatt aktivt arbete bland flera parter, varav Elsäkerhetsverket är en. Vi bedömer också att detta arbete bör bedrivas redan tidigt med barn och unga i samarbete med exempelvis skolväsendet. Få unga kvinnor söker sig idag till elektrikerutbildningen, vilket tyder på att attityden bland unga till elektrikeryrket behöver förändras.

Myndigheten har sedan 2018 bevakat volymen av antalet auktorisationsansökningar där den sökande har utländsk utbildning samt delvis svensk praktisk erfarenhet inom elektrikeryrket. De utbildningar som genomförts utanför Sverige skickas till UHR för bedömning. Den starka ökning av dessa ärenden som vi fick under 2020 mattades av något under 2021, men de var fortfarande fler än tidigare år. Under 2022 ökade återigen antalet utbildningar som behövde skickas på bedömning. Då detta är en kostnadsdrivande förändring bedömer myndigheten att vi fortsatt ska bevaka volymen. Eftersom vi de tre senaste åren ser en ökning av sökande med utbildningar som behöver bedömas så har vi nog inte en tillfällig förändring utan en trend.

Verksamhetslogik Behörighet för elinstallationsarbete

Indikatorer på verksamhetens riktning

* Information om myndighetens mål finns på sidan 10.

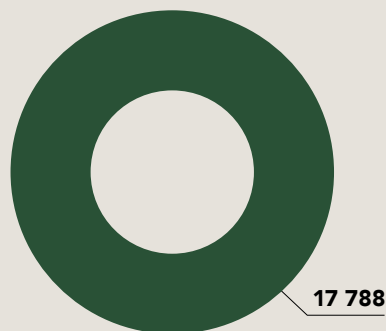
Information

Elsäkerhetsverket har ett aktivt förhållningssätt när det gäller att kommunicera och skapa dialog med allmänheten och elbranschen om elsäkerhetsfrågor. Information är ett verktyg som bidrar till att myndighetens övergripande mål uppfylls och att kunskap om uppdrag och verksamhetsresultat sprids på ett förtroendefullt sätt och når berörda målgrupper både externt och internt. Kommunikationsarbetet finns beskrivet i myndighetens verksamhetsplan och kommunikationsstrategi.

- Kommunikationsarbetet syftar till att öka kännedomen och kunskapen om elsäkerhet och EMC gällande elanläggningar och produkter hos såväl allmänhet och bransch som medarbetare.
- Kommunikationen ska bidra till att skapa effekter och förändra beteenden gällande elsäkerhet samt förebygga och minska risken för olyckor och tillbud i samhället.
- Elsäkerhetsverket ska lämna upplysningar, vägledning, råd och annan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde, vilket framgår av förvaltningslagen (2017:900).

Kostnader fördelade på verksamhet (tkr)

Verksamhetsområdet Information innehåller en verksamhet. Den totala kostnaden för verksamhetsområdet uppgår till 17 788 tkr.

Information

Elsäkerhetsverkets arbete inom information omfattar såväl intern som extern kommunikation. Arbetet tar utgångspunkt i myndighetens kommunikationsstrategi och verksamhetsplan, och syftar bland annat till att öka kännedom och kunskap om elsäkerhet hos berörda målgrupper. Elsäkerhetsverkets kommunikation ska bidra till att förstärka bilden av en aktiv, enkel och pålitlig myndighet. Kommunikation används som ett strategiskt verktyg i hela organisationen.

Informationsinsatser

Alla informationsinsatser som Elsäkerhetsverket genomför omfattar myndighetens fem strategiska mål;

1. Det finns en ökad kännedom hos allmänheten om ansvaret för elanläggningar och faror med el.
2. Elinstallationsföretagen känner till elsäkerhetslagens krav och tillämpar reglerna i sin verksamhet.
3. Det finns en kultur i branschen som motverkar elolyckor.
4. Energiomställningen och användning av energieffektiv teknik kan ske säkert och störningsfritt.
5. Handeln med elektriska produkter sker på ett ansvarsfullt sätt.

I avsnittet Informationsinsatser redovisas övergripande det arbete som gäller Elsäkerhetsverkets kommunikationskanaler, bland annat webbplats, nyhetsbrev och arbetet i andra digitala kanaler. Här redovisas också genomslaget i redaktionella och sociala medier samt utveckling och aktiviteter kring myndighetens digitala tjänster Kollaelforetaget.se och Kopplasakert.se.

Webbplats

Elsäkerhetsverkets webbplats är ett viktigt nav för kommunikation kring fakta, nyheter, pressmeddelanden och tips om elsäkerhet.

Under 2022 har myndigheten fortsatt att utveckla webbplatsen efter olika målgruppers behov. I samband med det har en effektkartläggning för webbplatsen genomförts. Effektkartan definierar och tydliggör mål och syfte med webbplatsen och vägleder myndigheten i arbetet mot att nå målgrupperna. Med hjälp av effektkartan sätter myndigheten målgruppernas behov i fokus. Det blir också tydligare för myndigheten var uppföljning och mätning av effekter ska göras. Webbplatsen har som mål att bidra till säkrare elprodukter, säkrare elanlägg-

ningar och störningsfri el i samhället. Detta genom att göra det lätt för användare och besökare att på egen hand kunna utföra tjänster och få hjälpsamma svar på sina frågor om elsäkerhet och EMC.

Under 2022 har det genomförts ett arbete för att förbättra webbplatsens sökfunktion vad gäller funktion, innehåll och design. Syftet är att göra det lättare för besökaren att hitta det den söker. I slutet av året implementerades också en feedback-funktion på våra webbsidor, vilket gör att vi numera enkelt kan följa upp hur nöjda våra besökare är med innehållet.

Under året har också ett designsystem för Elsäkerhetsverkets digitala plattformar tagits fram. Designsystemet kan beskrivas som Elsäkerhetsverkets grafiska manual för digitala plattformar. Det omfattar ett antal återanvändbara komponenter med tydliga riktlinjer och standarder, som underlättar arbetet i samband med att myndigheten utvecklar nya digitala tjänster och webbplatser. Det kommer att underlätta myndighetens arbete med digitalisering och skapa ett enhetligt formspråk.

Ett flertal nya webbsidor har tagits fram under året bland annat i samband med att nya starkströmsföreskrifter börjat gälla. Ett stort arbete har gjorts för att förbättra gränssnitt och sökfunktion för myndighetens föreskrifter på webbplatsen. Föreskrifter är bland de mest nedladdade och mest besökta sidorna enligt besöksstatistiken. Med ny design, pedagogiskt upplägg, egen sökfunktion, som också är kopplad till historik, har information om föreskrifter blivit enklare att hitta och hela regelgivningsprocessen har blivit lättare att förstå.

Annan webbinformation som upprättats är energisparande åtgärder med anledning av energikrisen i Sverige och Europa. För ekonomiska aktörer har också webbsidor med vägledning för fortlöpande kontroll tagits fram. Innehållet riktar sig till innehavare som ska ta fram rutiner för fortlöpande kontroll av elanläggningar.

En ny ingång på webben för området EMC-störningar och privatpersoner har tagits fram och implementerats under hösten. Syftet är att öka kunskapen om EMC och anpassa innehållet efter målgruppen. Målgruppsanpassat innehåll om EMC planeras också för yrkespersoner under 2023.

Under våren 2022 implementerades ett publiceringsverktyg för sociala kanaler i syfte att arbeta mer effektivt med publiceringar i flera kanaler samtidigt. I samtliga

sociala kanaler, LinkedIn, Facebook, Instagram, Twitter och Youtube har antalet inlägg uppgått till 187 stycken. Det har gett Elsäkerhetsverket ett ökat genomslag med 99 procent.

Under sommaren trädde en ny lag om visseblåsningar i kraft. I samband med det upprättade myndigheten både en extern och intern kanal för visseblåsningar och gjorde en allmän översyn av de olika anmälningsformulär som finns på intranätet Centralen.

Myndigheten har också utökat innehållet på de engelska sidorna på elsäkerhetsverket.se i syfte att göra det enklare för engelskspråkiga målgrupper att hitta och förstå information om elsäkerhet.

Elsäkerhetsverket.se

	2022	2021	2020
Antal unika besökare på webbplatsen	857 300	823 000	831 700

Antalet unika besökare på webbplatsen var under året drygt 857 300 vilket är en ökning med drygt 3 procent jämfört med föregående år. Det i sin tur har resulterat i drygt 2,5 miljoner besökta webbsidor. Några av de mest välbesökta sidorna är "Föreskrifter", "IP-klasser för fuktskydd", "Installation av el i bad- och duschrum" och "Vad får jag göra själv med el".

Elsäkerhetsverkets eget intranät för egna medarbetare, Centralen, har haft drygt 136 700 sidvisningar under året.

En viktig del av förvaltningsarbetet är anpassning av webbplatsen till de krav som ställs i EU:s tillgänglighetsdirektiv. Arbetet har fortsatt under 2022 enligt myndighetens tillgänglighetsredogörelse och utifrån Digitaliseringsmyndighetens granskning. Elsäkerhetsverket har jobbat aktivt med att tillgänglighetsanpassa de webbplatser som omfattas; Elsäkerhetsverket.se, Centralen (intranätet), Kopplasäkert.se och Kollaelföretaget.se.

Kolla elföretaget

Söktjänsten Kolla elföretaget riktar sig till personer och företag som ska köpa elinstallationstjänster. Den är kopplad till myndighetens register över de elinstallationsföretag som får sälja elinstallations-tjänster i Sverige.

Under året har söktjänsten fått ett nytt modernt gränssnitt och förbättrad funktionalitet. För att bättre anpassa informationen till söktjänstens olika målgrupper finns nu skilda ingångar för respektive målgrupp. En annan nyhet är att varje elföretag har

fått en egen företagssida som de kan hänvisa till för att i mötet med kunder visa att de är registrerade hos Elsäkerhetsverket.

För att nå såväl konsumenter som elinstallatörer och elinstallationsföretag har myndigheten i samband med lanseringen av nya Kolla elföretaget genomfört en digital kampanj. Annonsering med animerad film och banners har skett på LinkedIn, Facebook, Google, relevanta hemmaföretagsajter och i SVT Anslagstavlan. På SVT Anslagstavlan har filmen haft 2,1 miljoner tittare. Annonsering i övriga annonskanaler har visats för 4,7 miljoner personer, vilket har resulterat i en räckvidd på cirka 1,5 miljon och drygt 11 500 besök i söktjänsten.

Sökningar i Kolla elföretaget

	2022	2021	2020
Antal sökningar	186 100	186 300	167 200

Under 2022 har Elsäkerhetsverket börjat mäta antalet besökare på Kollaelföretaget.se. Söktjänsten hade totalt 97 650 besökare under året. Antalet sökningar uppgick till 15 500 per månad under 2022 vilket är samma nivå som året innan.

Koppla säkert

Kopplasäkert.se är en digital tjänst där privatpersoner snabbt och enkelt söka fram om elinstallationsarbetet får utföras av dem själva eller om det måste utföras av ett elinstallationsföretag.

Syftet är att motverka olagliga elinstallationer och bidra till ökad elsäkerhet genom att privatpersoner får information om elinstallationsarbete när de köper elinstallationsmateriel, eller står i begrepp att genomföra elinstallationer.

Under 2022 har Kopplasäkert.se haft cirka 137 400 besökare totalt. Antalet besökare har därmed ökat med cirka sju procent jämfört med föregående år.

Besökare Kopplasäkert.se

	2022	2021	2020
Antal besök	137 400	128 600	135 300*

* Tjänsten lanserades i slutet av maj 2020 och siffran avser därför juni till december.

Under sommaren implementerades fem förklarande filmer i söktjänsten. Begreppen koppla, byta, flytta, installera och fast installerad behövdes tydliggöras då vi sett att de utgör vanliga "missförstånd" utifrån ett elsäker-

hetsperspektiv. På Kopplasäkert.se har filmerna setts drygt 6 100 gånger med en genomsnittlig speltid på 95 procent, vilket innebär att de flesta har sett filmerna i sin helhet. Utöver det har filmerna visats 5 675 gånger på Elsakerhetsverket.se. På Kopplasäkert.se har filmen om ”Fast installerad” haft flest visningar och på Elsakerhetsverket.se är det filmen som förklarar begreppet ”Byta” som flest tittat på.

En marknadsföringskampanj för Kopplasäkert.se har genomförts i sociala medier i sammanlagt 14 veckor. Elsakerhetsverket har syns med film och banners på digitala byggforum, på SVT, på Facebook, Instagram och programmatisk displayannonsering på webbplatser målgrupperna ofta besöker, såsom Vi i Villa, Sköna hem, Gör det själv.se, Bygga hus.se med flera. Google sök har legat som en stående kampanj från mars till och med december. Huvudmålgruppen har varit män mellan 30- 60 år men även annonser har även riktats till kvinnor då de bedöms vara en grupp som påverkar huvudmålgruppen. Kampanjen har resulterat i drygt 4,5 miljoner exponeringar av våra annonser. 2,7 miljoner unika personer har sett annonsfilmerna och drygt 25 000 har klickat sig vidare till kopplasäkert.se. Drygt 19 000 män och 2 000 kvinnor klickade sig vidare till tjänsten via just Facebook och Instagram. Den kanal som presterat allra bäst i kampanjerna är Google sök där 140 845 personer exponerats för annonseringen och drygt 25 400 klickade sig vidare till Kopplasäkert.se.

Elsakerhetsverket tillhandahåller ett marknadsföringsmaterial för Koppla säkert som är fritt att använda för företag och organisationer. Företagen kan på så vis stötta satsningen och förmedla information om söktjänsten. Under 2022 fanns 67 företag och organisationer som valt att meddela Elsakerhetsverket att de stödjer Kopplasäkert.se. Det innebär att det under 2022 har tillkommit 8 företag.

Under 2022 har cirka 17 800 besökare på Kopplasäkert.se blivit hänvisade från ett företag exempelvis återförsäljare, försäkringsbolag eller tjänsteförmedlare. Det ger en ökning med 5 procent då motsvarande siffra för 2021 var cirka 17 000.

Elsakerhetsverket i medierna

Elsakerhetsverket fortsätter att planera kommunikation och medieaktiviteter utifrån verksamhetens uppdrag och mål samt omvärldens behov. Som stöd för det arbetet finns Elsakerhetsverkets kommunikationsstrategi, verksamhetsplan, effektkartläggningar och målgruppsanalyser.

Genomslaget för 2022 visar att antal omnämningen i redaktionella och sociala medier tillsammans har uppgått till 1 629 artiklar, inslag och inlägg. De frågor som myndigheten arbetar med har därmed haft en räckvidd på 268 miljoner mottagare. Lokala medier, Sveriges Radio samt branschmedier är de medier där genomslaget varit störst men en viss ökning i riksmedier och kvällspress har skett.

Ett viktigt underlag i myndighetens pressarbete är olika undersökningar som genomförts 2022. En uppföljning (Ipsos) av en tidigare undersökning (2017) om kännedomen om Elsakerhetsverket och kunskap och attityder kring elarbeten i hemmet, har publicerats under året. Den visade att olagliga elarbeten minskat något senaste fem åren från 30 till 26 procent, i hushåll där privatpersoner själva gör elinstallationsarbeten. Konsumenters kännedom om Elsakerhetsverket har också ökat från 24 procent (2017) till 35 procent senaste fem åren.

Elsakerhetsverkets mål har varit att öka närvaron i sociala medier under 2022. Sociala medier och forum har blivit alltmer viktiga kanaler för myndighetens budskap kring elsakerhetsfrågor. LinkedIn och Facebook är huvudkanaler och även Twitter och Youtube används. Under året har myndigheten även utvecklat sitt konto på Instagram och använt den för olika tips om elsakerhetsfrågor. På LinkedIn följer 8 500 personer Elsakerhetsverket och Facebooksidan har 4 700 följare.

Elsakerhetsverket i medierna

	2022	2021	2020
Antal pressmeddelanden	9	7	8
Antal nyheter på webbplatsen	33	34	33

Nyhetsbrev

Under 2022 har fyra nummer av Elsakerhetsverkets nyhetsbrev publicerats. Huvudmålgrupperna är branschen, elinstallatörer, elinstallationsföretag och allmänheten. Nyhetsbrevet innehåller exempelvis frågor kring solcellsanläggningar och elbilsladdning, regelgivning, elolycksfall, aktuella elsakerhetsfrågor och myndigheten har en särskild ambition att lyfta kvinnor inom el- och energi branschen i varje nummer. Vid årsskiftet 2022/2023 hade nyhetsbrevet drygt 17 900 prenumeranter vilket är en ökning med cirka 700 mottagare.

Antal prenumeranter

	2022	2021	2020
Nyhetsbrev Aktuellt	17 900	17 200	16 400

Elsäkerhetsverket erbjuder även prenumeration på enskilda nyheter, pressmeddelanden, försäljningsförbud och publikationer via webbplatsen.

Föreläsningar, seminarier och mässor

Elsäkerhetsverket har medverkat vid ett antal seminarier i andra aktörers regi under året. Detta för att i första hand informera om de nya föreskrifterna ELSÄK-FS 2022:1-3 och för att beskriva reglerna och förhållanden kring produktlagstiftningen och ekonomiska aktörers ansvar.

Myndigheten har, under hösten, själv anordnat ett antal seminarier. Exempelvis har digitala seminarier gällande de nya föreskrifterna lockat fler än 800 deltagare, (Läs mer under rubriken Information om starkströmsföreskrifter). Under 2023 kommer fler utbildningstillfällen att anordnas. Elsäkerhetsverket har också utbildat ett 80-tal ekonomiska aktörer i gällande produktlagstiftning.

Digitala utbildningsseminarier har också hållits i ämnet EMC för de som arbetar med el. Även seminarier om elektriska produkters säkerhet för tillverkare, återförsäljare och importörer, se avsnitt Tillsyn av elektrisk materiel.

Myndigheten har blivit inbjuden att föreläsa på solcells-mässor och av bilbranschen i syfte att informera om elsäkerhet i energiomställningen, solcellsanläggningar och elbilsladdning. Vid Kammarkollegiets riskhanteringsdag har föredrag hållits i syfte att informera om incidenter, laddning och fortlöpande kontroll. Exempel på två av de årliga återkommande event som myndigheten deltar i är Marknadskontrolldagen och elbranschens Elsäkerhetsdag.

De sakområden som varit av störst intresse i olika bransch-sammanhang är nya starkströmsföreskrifter, fortlöpande kontroll, egenkontroll bland elföretag, produktlagstiftning, solcellsinstallationer, lågprishandel och elbils-laddning. Under 2022 har myndigheten anordnat, eller medverkat vid, totalt 28 föreläsningar och seminarier.

Publikationer

På Elsäkerhetsverkets webbplats finns ett antal publikationer för både beställning och nedladdning. Under 2022 har en utfasning av tryckta publikationer fortsatt till förmån för en övergång till print-on-demand hos ett externt tryckeri. Att tillhandahålla nedladdningsbara trycksaker är ett led i myndighetens strategi. Syftet är att hålla nere kostnader samt på sikt bidra till en mer

hållbar miljö i samhället. Drygt 74 500 publikationer har laddats ner från webbplatsen under 2022 vilket är en viss minskning från föregående år med 8,5 procent.

Det som laddats ner mest är myndighetens föreskrifter, handböcker om elinstallationer för anläggningsinnehavare och arbete med risk för elektrisk fara, samt publikationer om elbils-laddning och solceller.

Antalet publikationer och föreskrifter som beställts i tryck och skickats både från Elsäkerhetsverkets resterande lager och via print-on-demand hos leverantör är 2 330 stycken. Det är en minskning från föregående år med nästan 40 procent. De vanligaste beställningarna har varit material som är relaterat till elolyckor – fickkort och informationsaffisch, samt en publikation för barn, Eldjungeln.

Elsäkerhetsverket har under 2022 tagit fram följande publikationer:

- Elolycksfallsrapport 2021
- Årsredovisning 2021
- Rapport Elbesiktningar i bostäder 2022
- Rapport Kartläggning av elolyckor bland elektriker 2022
- Revidering av Regelsamling
- Revidering av Handbok för arbete vid risk för elektrisk fara*
- Revidering av Handbok för innehavare av elanläggningar*
- Revidering av Elinstallationer enligt elsäkerhetslagen*

* Publiceras under 2023

Beställningar och nedladdningar av publikationer (inkl. föreskrifter)

	2022	2021	2020
Antal beställda trycksaker	1 590	3 900	5 900
Antal nedladdade publikationer	74 500	81 500	78 000

Svara på frågor

Myndigheten svarar på ett stort antal frågor, både via telefon och genom webbverktyg för skriftliga frågor. Vanliga frågor handlar om exempelvis auktorisation, elanläggningar och elprodukter. Även frågor om regler och allmänna frågor om elsäkerhet får svar i webbtjänsten Frågor och svar.

En översyn av processen för Frågor och svar startade under 2022 men har fått prioriteras ned på grund av

resursbrist. Den är planerad att återupptas under 2023 med hjälp av extern förstudie.

Under 2022 har 2 452 skriftliga frågor kommit in till myndigheten vilket är en minskning med drygt 13 procent från föregående år.

Skriftliga frågor och svar

	2022	2021	2020
Antal frågor	2 452	2 859	3 256
Antal svar	2 150	2 630	3 024

Projekt

Projekt Barn och unga

Under 2022 har projektet Barn och unga återupptagits. En förstudie gällande behov av utbildningsmaterial om elsäkerhet för barn och unga har gjorts. Arbetsgruppen har tillsammans med kommunikationsbyrå tagit fram en strategi och vägledning för hur Elsäkerhetsverket ska arbeta med utbildningsmaterial om elsäkerhet till grundskola och gymnasiet. Målet är att skapa en plattform på webbplatsen och ta fram ett utbildningskoncept och rutiner för hur myndigheten ska arbeta långsiktigt med utbildning riktad till barn och unga.

Ett koncept med förslag på formspråk samt en effektkedja med långsiktiga mål har tagits fram under 2022. Förslag på lektionsmaterial med fyra lektioner och fyra animerade filmer har tagits fram för fortsatt diskussion. Under 2023 kommer i första hand material för årskurs 4-6 att produceras.

Materialet ska kunna användas av lärare och pedagoger i årskurs 1 - 9 samt för gymnasiet UF-arbeten (ung företagsamhet). I de förstudier som gjorts ser lärare positivt på att använda ett enkelt, intressant material som inte tar för mycket tid och är relevant för den årskursen man undervisar i. Förslag finns också på att koppla utbildningarna till andra områden exempelvis hållbarhetslära, fysik, teknik och cirkulär ekonomi samt hem- och konsumentkunskap, för att få med säkerhetsaspekten i handeln med elektriska produkter. Vidare ser Elsäkerhetsverket ett behov att nå ut med material som riktar sig till ung företagsamhet på gymnasiet i syfte att få med information om de krav som ställs på ekonomiska aktörer.

Information om starkströmsföreskrifter

Under 2021 och 2022 genomförde Elsäkerhetsverket en översyn och revision av föreskrifterna ELSÄK-FS 2008:1-3. De nya föreskrifterna ELSÄK-FS 2022:1-3

beslutades och publicerades på Elsäkerhetsverkets webbplats i april 2022 och trädde ikraft den 1 december 2022.

Föreskrifterna påverkar i första hand innehavare av starkströmsanläggningar och elektrisk utrustning men även de som utför installationerna av dessa, det vill säga utförarna. Innehavare omfattar allt från exempelvis villaägare till innehavare av campingplatser, hyreshus, industrier och elnät. För att dessa grupper skulle få kännedom om det nya regelverket valde myndigheten att genomföra olika informationsaktiviteter under 2022.

Ny information och vägledning på webbplatsen

I samband med att föreskrifterna beslutades i april tog myndigheten fram nya informationssidor på webbplatsen för att på ett övergripande sätt förklara vad de olika föreskrifterna innebär för respektive målgrupp. På dessa sidor har också ett antal frågor och svar publicerats för att reda ut vanligt förekommande frågeställningar.

I en översyn av befintlig information på Elsäkerhetsverket.se identifierade myndigheten ett stort antal sidor som behövde revideras och uppdateras enligt det nya regelverket. Den 1 december publicerades de uppdaterade sidorna på webbplatsen.

Utöver detta har Elsäkerhetsverket även tagit fram "Vägledning för fortlöpande kontroll" på webbplatsen. Vägledningen fokuserar på ELSÄK-FS 2022:3 och omfattar vem som är innehavare, vad som ska kontrolleras, vad man ska ta hänsyn till i sin riskbedömning, vad rutinerna ska innehålla, vad dokumenterade rutiner innebär och vad som gäller om man upptäcker brister i sin elanläggning.

Uppdatering av befintliga handböcker

Under den senare delen av 2022 påbörjades ett arbete för att uppdatera myndighetens handböcker; Handbok – Elinstallationer enligt elsäkerhetslagen, Handbok för innehavare av elanläggningar samt Arbete vid risk för elektrisk fara (gemensam publikation med Arbetsmiljöverket). De uppdaterade versionerna kommer att publiceras under början av 2023.

Digitala seminarier och utbildningar

Under september och oktober genomförde Elsäkerhetsverket åtta stycken digitala seminarier om de nya föreskrifterna. Seminarierna var målgruppsanpassade för att bli så relevanta som möjligt och riktade sig exempelvis till utförare/elinstallationsföretag, innehavare av komplexa anläggningar och industrier med mera.

Vid dessa åtta inledande tillfällen informerade myndigheten på en övergripande nivå om de nya föreskrifterna och det fanns också möjlighet att ställa frågor. Samtliga tillfällen var fullbokade och cirka 500 deltagare/representanter från olika branscher medverkade totalt.

I december genomförde Elsäkerhetsverket ytterligare fem digitala seminarier med en fördjupning i ELSÄK-FS 2022:3 - och som i första hand riktade sig till innehavare av elanläggningar. Utbildningen ”Så tar du fram rutiner för fortlöpande kontroll” gick hand i hand med ”Vägledning för fortlöpande kontroll” som finns på myndighetens webbplats och som beskrivs i texten ovan. Samtliga tillfällen var fullbokade och cirka 330 representanter från olika branscher medverkade totalt.

Utöver dessa totalt 13 seminarier i egen regi så har Elsäkerhetsverket också föreläst om de nya föreskrifterna vid arrangemang hos andra aktörer.

Informationsutskick

I december månad valde myndigheten att göra riktade informationsutskick till ett antal målgrupper. Detta för att informera om de nya starkströmsföreskrifterna till de som ännu inte nåts av tidigare informationsinsatser från myndigheten. Utskick gick till elinstallationsföretagen i Elsäkerhetsverkets företagsregister, till större fastighetsägare samt till bransch- och intresseorganisationer som kunde förmedla budskapet vidare exempelvis till sina medlemmar/intressenter.

Samarbete

Samarbeten med andra aktörer är viktigt för att stärka elsäkerhetsfrågorna i samhället. Det sker i en mängd olika sammanhang i samband med arbetet på Elsäkerhetsverkets olika avdelningar. Att fortsätta fånga upp aktuella frågor kring elsäkerhet med branschens aktörer har också pågått bland annat i olika referensgrupper. Myndigheten ser branschen som en viktig aktör för fortsatt spridning av kunskap och input till arbetet att nå ut till viktiga målgrupper.

Med anledning av energikrisen i Sverige har ett nätverk för samarbete kring kommunikation inrättats under året. Energimyndigheten är sammankallande och ett tiotal myndigheter bland andra Boverket, MSB, Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten ingår. Syftet är att förtydliga myndigheternas olika roller i energikrisens spår, kopplat till energibesparing och förebygga eventuella risker på ett bra sätt. Ett proaktivt arbetssätt där samordnad information når allmänheten är också viktigt.

Verksamhetens kostnader

Kostnader för prestationer och aktiviteter

	2022	2021	2020
Informationsinsatser*	11 669	9 645	14 136
Svara på frågor	5 503	5 496	5 644
Övriga kostnader	10	38	132
Kostnad (tkr)	17 182	15 178	19 912

* Sammanslagning enligt beskrivning på sidan 8.

Verksamheten totala kostnader för 2022 uppgick till 17 182 tkr och är 2 004 tkr högre än 2021. Ökningen beror till stor del på kostnader för att utveckla myndighetens webbplats och söktjänsten Koppla säkert. Under 2022 har Elsäkerhetsverket haft tillgång till webbkon-sulter för utvecklingsarbete i större utsträckning än 2021. Det har inneburit att myndigheten först under 2022 haft möjlighet att genomföra utveckling som planerats göras tidigare. Under hösten genomfördes också en stor informationsinsats med bland annat flera webinarier om de nya föreskrifterna om utförande, skyltning och kontroll av elanläggningar.

Analys och bedömning

Elsäkerhetsverkets kommunikationsinsatser utgår från myndighetens strategi och de fem övergripande verksamhetsmålen samt de fyra förutsättningsskapande målen, se sidan 10. Syftet är att sträva mot visionen Trygg och störningsfri el. Vår verksamhet påverkas av andra aktörers beteende och de förändringar som sker i samhället. Att arbeta med ständiga omvärldsanalyser och ha goda kontakter med såväl företag, medborgare, olika typer av intresseorganisationer och branschorganisationer är därför avgörande för att vårt arbete ska ge god effekt. En viktig framgångsfaktor avseende mål och effekter är också vår förmåga att välja rätt verktyg i rätt situation. Vi ser att kommunikationsinsatser är ett allt viktigare komplement till traditionell tillsyn och regelgivning, för att kunna nå ut till fler målgrupper och aktörer i samhället.

Vi bedömer att vi arbetar i rätt riktning och att kommunikationsinsatser hjälper oss i arbetet med att nå verksamhetens samtliga mål.

Genom målgruppsanalyser försöker vi ringa in prioriterade målgrupper för att kunna välja rätt kommunikationsinsatser, budskap och kanaler för respektive målgrupp. Vi vill att omvärlden ska se oss som en aktiv, enkel och pålitlig myndighet och vi strävar efter att öka kännedomen om elsäkerhetsfrågor och få fler

människor att förstå ansvaret för sin elanläggning. Viktigt är att skapa relationer direkt eller indirekt via olika aktörer som vi samarbetar med. Exempelvis är arbetet med referensgrupper i olika projekt och uppdrag fortsatt viktigt för myndigheten. Vi tar på så vis in omvärldens behov och förväntningar, vilket också bidrar till en större förankring vid exempelvis framtagande av nya regler och framtida utveckling.

Elsäkerhetsverkets webbplats är ett viktigt nav för myndighetens kommunikation med allmänheten. Elsäkerhetsverket.se har i genomsnitt 71 000 besökare varje månad till skillnad från cirka 25 000 för fem år sedan som en jämförelse. Då ska man ha med i beräkningen att besöksstatistik för våra digitala tjänster Kollaelföretaget.se och Kopplasäkert.se tillkommer med drygt 8 100 respektive 11 400 besök per månad. Sammantaget når vi, bara genom dessa kanaler, nästan 100 000 personer per månad som får information om elsäkerhetsfrågor. Det är en indikation på att kunskapsnivån stegvis höjs i samhället och att vi i förlängningen ökar kunskapen hos webbplatsens besökare.

Att veta om webbplatsens besökare hittar svar på det de söker, är viktigt för att kunna mäta hur nöjda de är. Det kan vi sen koppla till våra effektmål med webben och på så vis kunna utveckla webbplatsen utefter det besökare har behov av. Genom den feedbackfunktion som implementerats kan vi få statistik av vad besökare mest är intresserade av för typ av information. Det ger oss en riktning mot vad vi behöver förbättra. På lång sikt kan det bidra till att mäta hur effekter och beteendeförändringar får genomslag i samhället.

Målet med de digitala kampanjer som Elsäkerhetsverket genomfört under 2022 har varit att skapa fortsatt kännetecken om våra söktjänster och driva trafik till dessa. Vi har velat öka medvetenheten och få folk att använda tjänsterna. Under 2022 har vi genomfört två digitala kampanjer som i första hand riktat sig till män mellan 35 och 60 år. Det är den målgruppen som vi ser i undersökningar, allra mest står för hemmafixandet när det gäller elarbeten. I samband med kampanjperioderna kan vi se tydliga öknings av besök till söktjänsterna. Exempelvis mer än fördubblades antalet besök på Kollaelföretaget (januari – september drygt 6 000/mån, oktober-december drygt 13 800/mån) då söktjänsten nylanserades under hösten. Det tyder på att kampanjerna nått fram till målgrupperna och väckt ett intresse för söktjänsten. Sammantaget är vår bedömning att vi fått ett bra resultat för våra kampanjer i relation till en halverad ekonomisk investering i jämförelse med föregående år. Kampanjerna har styrt

mot målgrupper både i varumärkesbyggande och trafikdrivande syfte, med information om våra söktjänster. Målet är att fortsätta nå konsumenter och branschaktörer genom att marknadsföra båda tjänsterna Kopplasäkert.se och Kollaelföretaget.se även under 2023.

Vi har strävat efter att öka vår närvaro i såväl redaktionella medier som i sociala kanaler under året, vilket gett resultat. Ambitionen har varit att fånga upp nyhetsvärden kopplat till verksamhetsmålen (se beskrivning sidan 10) och få ett ökat genomslag för nyheter och pressmeddelanden om elsäkerhet. Där ser vi sammantaget en ökning med cirka 16 procent. Diskussioner om elsäkerhetsfrågor har också ökat på olika forum och i poddradio som delvis är nya kanaler där vi ökat vår medverkan. Elsäkerhetsverket ombeds ofta kommentera aktuella frågor som elektrifieringen, energikrisen och höjda elpriser kopplat till elsäkerhet och ge råd i dessa frågor. De talade medierna såsom Sveriges Radio, TV och poddar har kommit att spela en allt större roll för myndighetens spridning av elsäkerhetsfrågor. Vi ser resultatet som en positiv trend på att intresset för elsäkerhetsfrågor har ökat.

Under andra halvan av 2022 har vi utökat vår publicering i sociala medier och haft ambitionen att synas med minst två inlägg i veckan. Genom att vi ökat antalet inlägg har genomslaget ökat med 99 procent och därmed antalet följare med 27 procent. Vi ser också en ökning av kommentarer och inläggsdelningar på Facebook, LinkedIn, Twitter, Instagram och Youtube. Det bedömer vi sin tur ökar medvetenheten om elsäkerhetsfrågor. Arbetet med att ta fram en särskild strategi för sociala medier har pågått under 2022 och kommer att färdigställas i början av 2023. Den bygger också på en effektkartläggning av målgrupper som gjorts. Vi bedömer att den kommer att hjälpa oss i såväl val publiceringar som analys av vårt genomslag i sociala medier samt möjlighet att nå specifika målgrupper via dessa kanaler.

Resultat av undersökningar är en viktig grund för kommunikationsinsatser och genomslaget i medierna. (se avsnitt Elsäkerhetsverket i medierna) Den uppföljande undersökning som gjordes om kunskapen om elarbete i hemmet, är intressant med tanke på att lusten att bygga och renovera har exploderat under pandemiåren. Undersökningen visar en ökning (från 7 – 21 procent) av att de som anlitar ett elföretag, också har kontrollerat att elföretaget finns registrerat hos Elsäkerhetsverket. Det tyder på att de satsningar som gjorts för att skapa kännedom och driva trafik, bland

annat genom kommunikationsinsatser, ger effekter bland privatpersoner och konsumenter. Vår bedömning är att vi är på god väg att öka kännedomen hos allmänheten om ansvaret för elanläggningar och farorna med el.

Myndighetens strävan att nå ut med information både till e-handeln och fysiska butiker är viktig. Samma undersökning visar att 10 procent fler söker sin information via internet när man köper elmaterial eller har tänkt anlita någon för elarbete. Det är viktigt att handeln ger kunderna rätt information om vad man får göra eller inte.

Vi ser att trafiken till vår e-tjänst Koppla säkert från butikskedjor och handel har ökat med fem procent under 2022. Ökningen tyder på att fler aktörer rekommenderar söktjänsten i samband med att man säljer elrelaterat material och produkter. Det ger oss en uppfattning om behovet av att öka vårt samarbete med e-handeln, som är en viktig aktör för att nå ut med information om elsäkerhet.

Under pandemiären kom Elsäkerhetsverket allt oftare att använda digitala former för att hålla seminarier, i syfte att utbilda och diskutera elsäkerhetsfrågor. Det har vi fortsatt med under 2022 och det tillhör bland annat vårt förebyggande arbete i syfte att få innehavare att ta sitt ansvar för el och göra rätt från början. Gensvaret hittills har varit stort och bara inom området för de nya starkströmsföreskrifterna har fler än 800 deltagare tagit del av våra utbildningar och seminarier.

Detta kommer myndigheten att fortsätta med i syfte att öka intresset och kunskapen för el- och produkt-säkerhet. Likaså arbetet med den viktiga förankring som görs i olika referensgrupper och forum. Vi bedömer att våra utbildningar och seminarier är efterfrågade och uppskattade i branschen. Genom ökade utbildningsinsatser hoppas vi att på kort sikt få fler "ambassadörer" för elsäkerhet och på lång sikt kunna förbättra kulturen i branschen och minska antalet elolyckor och tillbud.

Ett område som kommer att innebära omfattande kommunikationsinsatser framåt är satsningen på målgruppen barn och unga. Det kommer att vara en viktig del av vårt förebyggande elsäkerhetsarbete. Genom riktat informationsmaterial till utbildare för barn och unga hoppas vi kunna förebygga att elolyckor och skador sker och att vi kan öka kunskapen om elsäkerhetsrisker. Därmed hoppas vi på sikt få ett ökat intresse hur el fungerar och respekt för el- och produktsäkerhet.

Verksamhetslogik Information

Projekt/ uppdrag	Förut- sättningar	Aktiviteter	Prestationer	Effekter	Effekter	Effekter/ slutmål
Elsäkerhetsverket.se		<ul style="list-style-type: none"> • Effektkartläggning • Feedbacksystem • Designsystem • Nya målgruppsanpassade informations-sidor 	<ul style="list-style-type: none"> • Förvalta, utveckla och marknadsföra myndighetens externa webbplats 	<ul style="list-style-type: none"> • 2,5 miljoner besökta webbsidor • 857 300 unika besökare • Ökat intresset kring elsäkerhetsfrågor • Enklare för besökaren att utföra tjänster • Enklare att hitta information 	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad kännedom om elsäkerhetsfrågor hos allmänhet och bransch 	
Kollaelforetaget.se		<ul style="list-style-type: none"> • Förbättrad sökfunktion • Nya webbsidor • Ny struktur • Målgruppsanpassade ingångar • Digitala kampanjer 	<ul style="list-style-type: none"> • Förvalta, utveckla och marknadsföra söktjänsten Kollaelforetaget.se 	<ul style="list-style-type: none"> • Fler använder söktjänsten Kollaelforetaget.se • 97 650 besökare per år • 15 500 sökningar per månad 	<ul style="list-style-type: none"> • Bidrar till säkrare elanläggningar genom att användaren kan kolla upp eller hitta ett elinstallationsföretag som har laglig rätt att utföra elinstallationsarbete 	
Kopplasäkert.se	<ul style="list-style-type: none"> • Budget • Personal • Kompetens • Tid • Kommunikationsstrategi 	<ul style="list-style-type: none"> • Implementering av filmer som förklarar vanligt förekommande begrepp • Digitala kampanjer 	<ul style="list-style-type: none"> • Förvalta, utveckla och marknadsföra söktjänsten Kopplasäkert.se 	<ul style="list-style-type: none"> • Fler som använder tjänsten Kopplasäkert.se • 137 400 besökare totalt under 2022 • 11 400 besökare per månad • Ökat antal som rekommenderar tjänsten (trafik från butikskedjor etc.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Webbtjänsten ska bidra till att minska elolyckor i hemmen genom att informera privatpersoner som handlar elprodukter om vilka elarbeten man får utföra själv 	Mål 1-5*
Press och PR-arbete		<ul style="list-style-type: none"> • Planera och skriva inlägg, nyheter och pressmeddelanden • Öka publiceringsfrekvens i sociala medier • Planera och producera film 	<ul style="list-style-type: none"> • 4 nyhetsbrev • 9 pressmeddelanden • 33 nyheter • Fler inlägg i sociala medier än tidigare • Visning av filmer i SVT 	<ul style="list-style-type: none"> • Ökat genomslag i redaktionella och sociala medier • Ökat antal prenumeranter • Antal tittare på SVT Anslagstavlan 	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad kännedom hos våra målgrupper gällande olika elsäkerhetsfrågor. • Ökad kännedom om Elsäkerhetsverket 	
Publikationer		<ul style="list-style-type: none"> • Planera, skriva och revidera rapporter och publikationer 	<ul style="list-style-type: none"> • Publicera publikationer • Sprida information om publikationer 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedladdningar och beställningar • Väcka intresse för olika typer av elsäkerhetsfrågor 	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad kännedom hos våra målgrupper gällande olika elsäkerhetsfrågor 	
Frågor till myndigheten		<ul style="list-style-type: none"> • Möjliggöra att allmänheten kan ställa frågor genom vårt vertyg Frågor och svar 	<ul style="list-style-type: none"> • Ta emot och ge svar på frågor från våra olika målgrupper 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 150 stycken skriftligen besvarade frågor 		

Elsäkerhetsverkets vision Trygg och störningsfri el

Indikatorer på verksamhetens riktning

* Information om myndighetens mål finns på sidan 10.

A close-up photograph of a person's hand placing a slice of bread into a white toaster. The toaster is open, and another slice of bread is visible inside. The background is blurred, showing a kitchen setting. A dark red banner is overlaid on the image, containing the title text.

Övrig återrapporering

Övrig återrapportering

Kompetensförsörjning

Omvärlden förändras snabbt vilket också påverkar de områden som omfattas i Elsäkerhetsverket uppdrag. Det medför förändrade krav på myndighetens anställda. Därför har Elsäkerhetsverket inlett ett arbete som syftar till att få en klarare bild av vilka kompetenser myndigheten behöver rekrytera i framtiden. Men även vilka kompetenser som kan utvecklas genom intern kunskapsöverföring eller externa utbildningar.

Under första halvåret 2022 har myndigheten haft svårt att hitta rätt kandidater till vakanser som uppstått. Fem rekryteringar har fått avbrytas då det saknats lämpliga sökanden. Under andra hälften av året har antalet sökande till vissa tjänster ökat och fler har också haft den kompetens vi efterfrågat.

Kompetensutveckling

Det finns ett stort engagemang och hög kompetens bland medarbetarna i myndigheten. Som ett led i att behålla och vidareutveckla medarbetarna tar Elsäkerhetsverket årligen fram en plan för de utbildningar som anordnas internt. Utöver detta tar medarbetare tillsammans med sina närmaste chefer fram individuella kompetensutvecklingsplaner i samband med utvecklingssamtalet. Under 2022 har Elsäkerhetsverket erbjudit kompetensutveckling inom en rad olika områden. Bland annat har digitala utbildningar givits inom dataskydd och informationssäkerhet. Flera medarbetare har deltagit i projektledarutbildning. Alla medarbetare har fått utbildning inom klarspråk. Myndighetens chefer har deltagit i ledningsgrupps- och ledarutveckling. Utöver det ges årligt återkommande utbildningar inom bland annat regelgivning, ärendehandläggning och tillsyn. Nyanställda utbildas i förvaltningsrätt, offentlighet och sekretess samt i den statliga värdegrunden och statstjänstemannarollen. I denna del görs ett gemensamt arbete inom ramen för samarbetet Rörlighet i staten. Inom Rörlighet i staten har medarbetare även deltagit i nätverk för bland annat registratorer, HR-stöd och jurister.

Vid ett antal tillfällen under året har frukostseminarier genomförts, i syfte att internt dela med sig av kunskap och erfarenheter inom aktuella områden. Dilemmaövningar i tvärgrupper med olika teman genomförs

kontinuerligt. Dels som ett led i att hålla den statliga värdegrunden aktuell och dels i utbildnings- och utvecklingssyfte. Myndighetens medarbetare får vid behov möjlighet att medietränas inför kontakter med media.

Arbetsmiljö

Elsäkerhetsverket har under några år haft en relativt hög personalomsättning jämfört med tidigare. Det har också tidvis varit svårt att ersättningsrekrytera vilket medfört en högre belastning på flera av myndighetens medarbetare samtidigt som ambitionsnivån vidhållits på en hög nivå. Detta har påverkat arbetsbelastningen och den psykosociala arbetsmiljön. Myndighetens HR-funktion har också varit hårt belastad av rekryteringar. En plan har därför arbetats fram tillsammans med de fackliga organisationerna och skyddsombud, som ska öka fokus på arbetsmiljön relaterat till den psykosociala arbetsmiljön.

Under februari 2022 färdigställdes anpassningen till ett aktivitetsbaserat huvudkontor. Omställningen har utvärderats kontinuerligt tillsammans med medarbetarna och ställt krav på anpassning och kompromisser. Ett aktivitetsbaserat kontor tillsammans med distansarbete ställer andra krav på lokalernas utformning och det behövs inte längre samma ytor. Elsäkerhetsverket tecknade i april 2022 avtal om nya lokaler i Kristinehamn med beräknad inflyttning i maj 2023.

I samband med pandemin ökade kunskapen och viljan att använda teknik och digitala verktyg. Detta har medfört att förutsättningarna för att arbeta hemifrån ökat. Elsäkerhetsverket har under året genomfört och utvärderat en testperiod där medarbetarna har fått möjligheten att teckna överenskommelse om att arbeta hemifrån upp till 49 procent av arbetstiden. Utvärderingen visade att så gott som alla medarbetare valde att teckna överenskommelse om distansarbete. Efter smärre justeringar i riktlinjerna runt distansarbete, beslutades i juni om en ny period som ska utvärderas efter februari 2023.

Hälsa

För att stimulera till hälsofrämjande aktiviteter har alla medarbetare möjlighet att få ersättning för friskvård. Ersättningen är 80 procent av kostnaden,

maximalt 2 400 kronor/år. Medarbetare har även möjlighet att utöva friskvård en timme per vecka på arbetstid. I genomsnitt nyttjar 63 procent av medarbetarna denna möjlighet.

Elsäkerhetsverket har ett bra samarbete med företagshälsovården på de orter där myndigheten har verksamhet. För att förebygga rygg- och nackbesvär erbjuds medarbetarna en ergonomisk genomgång av arbetsplatsen, dels i samband med nyanställningar men även vid behov. I samband med övergången till aktivitetsbaserat arbetssätt har myndigheten gjort punktsatser med hjälp av företagshälsovårdens ergonom.

Sjukfrånvaro

Den samlade sjukfrånvaron för Elsäkerhetsverkets anställda uppgick 2022 till 2,1 procent av den totala arbetstiden, vilket är högre än 2021 då den uppgick till 1,29 procent. Årets sjukfrånvaro ligger i paritet med 2020 års siffror men är fortfarande betydligt lägre än sjukfrånvaron före pandemin. En möjlig förklaring till varför sjukfrånvaron är förhållandevis låg, är att distansarbete medger att man kan arbeta även om man har lättare förkylningar eller annan sjukdom som man tidigare stannat hemma för. Sjukfrånvaron bland kvinnor samt i åldersgruppen 30-49 år har ökat det senaste året. Under hösten har frånvaron ökat på grund av långdragna förkylningar som kan vara orsaken till varför åldersgruppen 30-49 år har en ökad frånvaro. En annan möjlig orsak kan vara att den ökade arbetsbelastningen som personalomsättningen inom stödfunktionerna inneburit.

Elsäkerhetsverket har alltid som mål att medarbetare ska kunna återgå i arbete så snart som möjligt efter sjukskrivning. Arbetsgivaren följer kontinuerligt rehabiliteringsprocesser och ger det stöd som behövs.

Sjukfrånvaro (procent)

	2022	2021	2020
Totalt	2,1	1,3	2,2
Kvinnor	3,17	1,1	1,7
Män	1,22	1,5	2,6
29 år eller yngre	0,58	-	-
30-49 år	2,47	1,1	1,4
50 år eller äldre	1,81	1,4	2,9
Andel långtidssjukskrivna av totalt antal sjukskrivna (60 dagar eller mer)	20,14	23,0	50,5

Personalstatistik

Myndigheten hade vid utgången av året 51 anställda vilket är den samma siffran som vid utgången av 2021. Medelantalet anställda har uppgått till 53, vilket ligger i paritet med föregående år. Antalet årsarbetskrafter har uppgått till 50,1 vilket kan jämföras med 51,7 året innan. Minskningen av årsarbetskraften förklaras främst av vakanser under året i befintliga tjänster, där en tjänst ersatts temporärt av inhyrd konsult. Under året har två medarbetare provat tjänst hos annan myndighet, en av dem valde att återvända till Elsäkerhetsverket. En medarbetare har varit helt tjänstledig för studier. En person har beviljats delpension på 20 procent av en heltid. Två medarbetare har sökt nya tjänster inom myndigheten som de tillträder efter årsskiftet. Under året har totalt sju personer valt att gå vidare till andra arbetsgivare medan myndigheten välkomnat sju nya medarbetare.

Jämställdhetsintegrering

Enligt diskrimineringslagen ska det finnas en plan för aktiva åtgärder för att minska riskerna för diskriminering och trakasserier, utifrån samtliga diskrimineringsgrunder. Myndigheten har en plan för aktiva åtgärder som följs upp årligen. Uppdateringen av planen har fått skjutas till 2023, då stora delar av HR-resursen nyttjats för rekryteringar.

Sedan oktober 2020 har Elsäkerhetsverket ett regeringsuppdrag att jobba med jämställdhetsintegrering under åren 2021-2025.

Jämställdhet skapas där ordinarie beslut fattas, resurser fördelas och normer skapas. Det innebär att ett jämställdhetsperspektiv måste finnas med i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen – från förslag, till genomförande och utvärdering.

Elsäkerhetsverket tittar på hur verksamheten kan bli mer jämställd internt och på vad som kan göras för att den bransch som myndigheten verkar inom ska bli mer jämställd.

Elsäkerhetsverket strävar efter att få en jämnare könsfördelning inom respektive personalkategori i samband med rekryteringar. Kravprofiler som öppnar för personer med varierande bakgrund har kompletterats med könsneutralt bildval och val av relevanta rekryteringskanaler i samband med annonsering.

Myndigheten har reviderat riktlinjer och rutiner för rekrytering. För att möta framtida verksamhetsbehov undersöks vilken kompetens myndigheten som helhet

behöver. Myndigheten har inte ändrat kraven på kompetensnivån utan har istället formulerat annonserna bredare.

I den lönekartläggning som gjordes under 2022 har myndigheten kunnat konstatera att det inte föreligger några osakliga löneskillnader grundade på kön mellan grupper av män och grupper av kvinnor, som utför lika eller likvärdigt arbete.

Miljöledning

Elsäkerhetsverket gör årligen en genomgång av miljöledningssystemet med utgångspunkt i kraven i förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter. Miljöredovisning lämnas enligt samma förordning till regeringen och Naturvårdsverket. I samband med genomgången av miljöledningssystemet görs en uppföljning av miljömålen.

I Elsäkerhetsverkets miljömål och handlingsplan (22EV6133) finns myndighetens miljömål beskrivna. Ett av målen är att "Elsäkerhetsverket ska sträva efter att begränsa utsläpp av klimatpåverkande gaser genom

att inte öka koldioxidutsläppen". Myndighetens största miljöpåverkan är resor och målsättningen enligt den framtagna handlingsplanen är att minska påverkan genom att exempelvis hålla digitala möten istället för fysiska. Elsäkerhetsverket strävar efter att nyttja miljöbilar i de fall man behöver använda bil för tjänstesor. Under 2022 har resandet ökat i förhållande till hur det såg ut under pandemin, men nivån ligger markant under hur det såg ut 2019 och tidigare. Möten och utbildningar genomförs digitalt i allt större uträkning. Uppföljning av utsläppta koldioxidnivåer mäts och sammanställs årligen. Jämförelser ska sedan göras mot utsläppsnivåerna som uppmättes under 2019 och redovisas inom ramen för myndighetens miljöledningsarbete, i enlighet med vad som gäller enligt förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.

Elsäkerhetsverket redovisar också uppgifter enligt förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) och Klimat- och Näringslivsdepartementet.

Resurseffektivitetskrav inom ekodesign och energimärkning

Elsäkerhetsverket arbetar för att omställningen till ett mer effektivt resursanvändande kan genomföras utan att produktsäkerheten blir åsidosatt.

Vi bidrar i arbetsgrupperna Ekodesign och Cirkulär ekonomi. I arbetsgrupperna bistår Elsäkerhetsverket med att läsa texter och föreslår det innehåll och ändringar som vi anser krävs för att följa vårt säkerhetsregelverk.

Arbetet sker genom att medarbetare deltar på arbetsgruppens möten, läser och kommenterar dokument samt att avdelningschefen för Produkt är ledamot i ledningsgruppen för arbetsgruppen ekodesign sedan hösten 2021.

Inom ramen för EU-kommissionens Sustainable Product Initiative (SPI) genomfördes fem workshops som arrangerades av Carl Dalhammar vid Lunds Universitet. Elsäkerhetsverket deltog i diskussionsgrupperna och höll på workshop 2 ett föredrag om ”Marknadskontroll och bedömning av överensstämmelse”.

Under 2022 har arbetet inom Ekodesigngruppen varit inriktat på kommande krav på solceller, rumsvärmare, torktumlare, mobiltelefoner samt kylar och frysar för professionellt bruk.

Harmonisering av EU-standarder för solenergianläggningar

Pandemin 2020-2022 har visserligen begränsat det fysiska deltagandet och delvis sänkt takten, men arbetet har fortsatt på svensk, europeisk samt internationell nivå med aktivt svenskt deltagande inom detta område.

Utvecklingen av elpriserna har gjort att såväl energieffektivisering som bland annat investeringar i solenergianläggningar är intressanta för allt fler, inte bara i Sverige utan även i övriga Europa.

Elsäkerhetsverket ser en stor utmaning när flera produkter finns installerade i en solenergianläggning. En produkt som testas för att uppfylla kraven för CE-märkning, innebär inte med automatik att den uppfyller skyddskraven i EMC-direktivet. Arbetet med att skapa förståelse för detta har intensifierats under de senaste åren tillsammans med andra experter.

Produkterna i solenergianläggningarna finns på en internationell marknad. Arbetet fortgår på internationell nivå för att få fram standarder som tydliggör vad som

gäller en enskild produkt. Det gäller också vilka typer av installationskrav som produkten ska omfattas av, där den är avsedd att installeras. Målsättningen är att i nästa steg få denna accepterad på europeisk nivå som harmoniserad standard.

Avgiftsbelagd verksamhet

Offentligtrettsliga avgifter

Elsäkerhetsverkets verksamhet finansieras i huvudsak med en elsäkerhetsavgift, vilket är reglerat i elsäkerhetslagen (2016:732). Även verksamhet inom området elektromagnetisk kompatibilitet finansieras med denna avgift sedan 15 juli 2021, trots att den verksamheten regleras i annan lagstiftning. Elsäkerhetsavgiftens storlek är reglerad i förordning (2017:1040) om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift. Regeringen har beslutat att full kostnadsäckning ska gälla för elsäkerhetsavgiften, det vill säga att de kostnader myndigheten har för uppgifter vi gör med stöd av elsäkerhetslagen (2016:732), ska täckas av elsäkerhetsavgiften.

Under 2022 var elsäkerhetsavgiften 11,10 kronor per uttagpunkt för lågspänning och 905 kronor per uttagpunkt för högspänning. Intäkten uppgick under 2022 till 70 777 tkr. Elsäkerhetsavgiften genererade 2022 ett underskott på 1,1 mkr. Vid 2021 års avstämning rörande full kostnadsäckning uppvisade Elsäkerhetsavgiften ett överskott med 11,5 mkr. Under året har Elsäkerhetsverket analyserat siffrorna och kommit fram till att det tidigare redovisade ackumulerade utfallet var felaktigt och missvisande. Myndigheten har sedan 2018 inkluderat Ansökningsavgifterna vid allokeringen av kostnaderna vilket gjort att det ackumulerade överskottet redovisats för högt. Under 2022 har därför Elsäkerhetsverket, i samråd med ESV, justerat ner ingående ackumulerat överskott med 6,7 mkr vilket medför att det redovisade ingående värdet uppgår till 4,8 mkr. Rättelsen rapporterades till Klimat- och näringslivsdepartementet i november 2022. Tillsammans med årets underskott uppgår det ackumulerade överskottet till 3,6 mkr vilket motsvarar 5,1 procent av intäkterna.

Elsäkerhetsverket ser nu att avgifterna ligger i paritet med kostnaderna men att prognosen pekar på att avgifterna kan behöva höjas inom de närmaste åren. Myndigheten överläter till regeringen att bedöma avgiftens storlek.

Myndigheten administrerar även uppbörderna av elberedskapsavgift och nätövervakningsavgift och har i uppdrag att redovisa intäkterna för dessa avgifter i årsredovisningen.

För elberedskapsavgiften gäller full kostnadstäckning, varför Elsäkerhetsverket ska redovisa både intäkter och kostnader för elberedskapsverksamheten som elberedskapsmyndigheten Affärsverket Svenska kraftnät (SvK) har. Elberedskapsavgiften finansierar verksamhet vid Affärsverket Svenska kraftnät (SvK). Regeringen fattade under 2019 beslut om att sänka avgiften från och med 1 januari 2019. För räkenskapsåret 2022 överstiger kostnaderna budgeten med 42 procent. Budgeten som redovisats i Elsäkerhetsverkets regleringsbrev överensstämmer inte med den anslagsram som SvK erhållit i sitt regleringsbrev. I SvKs egna redovisning understiger kostnaderna den reviderade budgeten med åtta procent. I förhållande till inäkterna uppgår SvKs resultat till - 122 mkr. Det ackumulerade underskottet uppgår till - 42 mkr vilket motsvarar 17,5 procent av intäkterna. SvK har lämnat prognos till Elsäkerhetsverket avseende kostnader för elberedskap för de kommande åren. Enligt prognosen kommer kostnaderna att öka under 2023 vilket medför det ackumulerade underskottet riskerar att fortsätta öka under 2023. Elsäkerhetsverket överlåter till regeringen att bedöma avgiftens storlek i förhållande till anslag för elberedskap.

Elsäkerhetsverket tar även ut en ansökningsavgift av de som ansöker om en auktorisation som elinstallatör. Bemyndiganden om att ta ut avgiften finns i elsäkerhetslagen (2016:732). För ansökningsavgiftens storlek med mera gäller bestämmelserna i 9–14 §§ avgiftsförordningen (1992:191), varvid avgiftsklass 3 tillämpas.

I tabellen på nästa sida redovisas intäkter och kostnader för Elsäkerhetsverkets avgiftsbelagda verksamhet. Samtliga avgifter tillförs inkomsttitel 2552: Övriga offentligrättsliga avgifter.

Övriga ersättningar

När det gäller marknadskontroll av elektrisk materiel åläggs parten i de fall produkten får försäljningsförbud, att betala myndighetens kostnader för inköp och provning. Bestämmelser som rör rätten att ta ut ersättning för inköp och provningskostnader finns i bland annat elsäkerhetslagen (2016:732). Ersättningen tillförs inkomsttitel 2811. Intäkten uppgick 2022 till 219 tkr.

Belopp i tkr

Verksamhet	Ink. tit.	+/- 2021	Budget int. 2022	Int. 2022	Budget kost. 2022	Kost. 2022	+/- 2022	Ack. +/- Utgå. 2022
Offentligrättslig verksamhet								
Ansökningsavgifter	2552	0	1 900	1 959	0	0	0	0
Elberedskapsavgift	2552	79 932	239 878	240 015	255 000	362 023	-122 008	-42 076
Nätövervakningsavgift	2552	0	32 320	32 535	0	0	0	0
Elsäkerhetsavgift	2552	4 758	69 673	70 777	69 682	71 919	-1 142	3 616
Ersättning för provade produkter		0	0	219	0	0	0	0
Summa (tkr)		84 690	343 771	345 505	324 682	433 942	-123 150	-38 460

*Ansökningsavgiften samt nätövervakningsavgiften omfattas inte av kravet på full kostnadstäckning och därmed redovisas inga kostnader för dessa avgifter i tabellen.

Övriga uppdrag

Elinstallationer i bostäder

Elsäkerhetsverket fick i december 2021 uppdrag av regeringen att se över behovet av krav på besiktningar av elinstallationer i bostäder. Elsäkerhetsverket skulle även lämna en redogörelse för olika aktörers ansvar och identifiera eventuella förbättringsmöjligheter för att klargöra ansvarsförhållanden och tydliggöra olika aktörers roller. Uppdraget redovisades till Regeringskansliet den 29 september 2022.

Utredningen visade att det inte är samhällsekonomiskt försvarbart att införa krav på elbesiktning för Sveriges alla småhus med äganderätt. Det framkom också att effekten av elbesiktningar är relativt låg då många av orsakerna till elolyckor och elbränder inte förväntas upptäckas av en elbesiktning av fasta elinstallationer och fast installerade apparater. Därtill kommer att andelen bränder som orsakas av elprodukter samt spisbränder står för en betydande del av elbränderna. Inte heller dessa brandstartsorsaker går att förhindra med hjälp av en elbesiktning.

Rapportens slutsats är att en reglering visserligen kan bidra till mer säkra elanläggningar i bostäder, men det är varken proportionerligt eller kostnadseffektivt att ha bindande regler om elbesiktningar.

Praktik för personer med funktionsnedsättning

Praktikplatser inom ramen av detta uppdrag har redovisats till Statskontoret enligt plan. Ingen praktikplats har kunnat erbjudas någon person med funktionsnedsättning under 2022, då vi haft vakanser i berörda funktioner och därför inte kunnat ta emot praktikanter.

Praktik för nyanlända

Praktikplatser inom ramen av detta uppdrag har redovisats till Statskontoret enligt plan. Under 2022 har Elsäkerhetsverket inte tagit emot någon praktikant, då vi haft vakanser i berörda funktioner.

Uppdrag att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering

Under 2020 utsågs Elsäkerhetsverket av regeringen till att bli en JIM-myndighet. JIM står för Jämställdhetsintegrering i myndigheter och innebär att vi ska bedriva ett utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering 2021-2025.

Målet och syftet är att jämställdhetsperspektivet ska finnas som en naturlig tråd i samtliga processer och arbeten. Exempelvis i ledningens strategiska arbete, i verksamhetens planering, i genomförande av aktiviteter och vid uppföljning av verksamheten. Jämställdhets-

perspektivet ska integreras i processer, indikatorer, mål samt mätetal.

Under 2021 togs en handlingsplan för jämställdhetsintegrering fram och rapporterades till regeringen. I handlingsplanen lyftes fem områden fram att arbeta vidare inom. Under 2022 har myndigheten främst arbetat med punkterna 1, 2 och 3 samt fortsatt kartläggning. Läs mer under avsnittet Jämställdhetsintegrering på sidan 57.

1. Elsäkerhetsverkets interna kultur och ledarskap,
2. Rekryteringsprocessen,
3. Auktorisationsprocessen,
4. Elolyckor och analys av statistik, samt
5. Processen vid marknads kontroll och anläggningstillsyn

Uppdrag att vara behörig myndighet enligt förordningen om en gemensam digital ingång

I tidigare regleringsbrev (2021) har Elsäkerhetsverket fått uppdraget att vara behörig myndighet enligt förordningen om en gemensam digital ingång med specifikt ansvar utifrån vårt verksamhetsområde. Vårt område omfattar regler och krav för produkter, register för elinstallationsföretag och erkännande av yrkeskvalifikationer. Elsäkerhetsverket tillhandahåller information på svenska och engelska på den egna webbplatsen, samt på myndighetsgemensamma webbsidor via marknads kontroll.se och verksamt.se. Uppdraget regleras sedan 2022 genom förordningen 2022:127 med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång.

A magnifying glass with a green handle is positioned over a document. The lens shows a bar chart with four bars in shades of orange and red, and a yellow line graph connecting the tops of the bars. The chart is on a document with some text and numbers visible, including 'AM' and a list of numbers: 74, 72, 70, 68, 66. A pen with a gold nib is visible in the background.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

Belopp i tkr		2022	2021
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	not 1	71 919	62 324
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	not 2	4	126
Intäkter av bidrag		43	42
Finansiella intäkter	not 3	83	4
Summa		72 050	62 497
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	not 4	-47 499	-46 911
Kostnader för lokaler		-3 725	-3 066
Övriga driftskostnader	not 5	-19 876	-11 443
Finansiella kostnader	not 6	-21	-2
Avskrivningar och nedskrivningar		-929	-1 075
Summa		-72 050	-62 497
Verksamhetsutfall		0	0
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter med mera som inte disponeras	not 7	345 505	337 715
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-345 505	-337 715
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

Balansräkning

Belopp i tkr		2022-12-31	2021-12-31
Tillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	not 8	165	559
Summa		165	559
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	not 9	59	324
Maskiner, inventarier med mera	not 10	1 524	548
Pågående nyanläggningar	not 11	119	0
Summa		1 702	873
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	not 12	882	591
Övriga kortfristiga fordringar	not 13	17	105
Summa		900	696
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	not 14	1 346	1 247
Summa		1 346	1 247
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	not 15	-1 562	-5 928
Summa		-1 562	-5 928
Kassa och bank			
Behållning räntekonto Riksgäldskontoret	not 16	10 909	13 244
Summa		10 909	13 244
Summa tillgångar		13 458	10 691
Kapital och skulder			
Myndighetskapital			
Statskapital	not 17		24
Summa	not 18	24	24
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	not 19	249	0
Övriga avsättningar	not 20	1 965	1 447
Summa		2 213	1 447
Skulder med mera			
Lån i Riksgäldskontoret	not 21	1 664	1 408
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	not 22	2 198	1 792
Leverantörsskulder		3 345	1 419
Övriga kortfristiga skulder	not 23	759	776
Summa		7 966	5 395
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	not 24	3 236	3 798
Övriga förutbetalda intäkter	not 25	19	26
Summa		3 255	3 824
Summa kapital och skulder		13 458	10 691

Anslagsredovisning

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 21 1:11 Ramanslag Elsäkerhetsverket ap. 1 Elsäkerhetsverket	5 966	71 592	-3 957	73 601	-72 056	1 545
Summa	5 966	71 592	-3 957	73 601	-72 056	1 545

Elsäkerhetsverket får disponera 2 009 tkr av det ingående överföringsbeloppet, det vill säga 3 % av föregående års tilldelning 66 975 tkr enligt regleringsbrevet. Enligt regleringsbrevet disponerar Elsäkerhetsverket en anslagskredit på 2 147 tkr. Anslaget är räntebärande.

Under 2022 har Elsäkerhetsverket betalat 57 000 kronor till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i enlighet med regleringsbrevet. Betalningen avser abonnemangsavgift för radiokommunikationssystemet RAKEL.

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Avgift	Beräknat belopp	Inkomster 2022
2552 501 Övriga offentligrättsliga avgifter	Elsäkerhetsavgift	69 673	70 776
2552 501 Övriga offentligrättsliga avgifter	Ansökningsavgift	1 900	1 959
2552 501 Övriga offentligrättsliga avgifter	Nätövervakningsavgift	32 320	32 535
2552 501 Övriga offentligrättsliga avgifter	Elberedskapsavgift	239 878	240 015
2811 125 Övriga inkomster	Ersättning för provade produkter	0	219
Summa		343 771	345 505

Ledamöter i Elsäkerhetsrådet

Anders Persson

Ordf. Elsäkerhetsrådet,
GD Elsäkerhetsverket

Tomas Jansson

Biträdande förhandlingschef
och ackordsansvarig, Svenska
Elektrikerförbundet

Monika Björk

VD Byggmaterialhandlarna
(från 4/2-2022)

Kia Wiklundh

Forskningsledare,
FOI Försvarets forskningsanstalt
(från 4/2-2022)

Kristofer Johannesson

Produktsäkerhetschef,
Konsumentverket,
(till och med 30/6-2022)

Thomas Korszell

VD, SEK Svensk Elstandard,
(till och med 30/6-2022)

Staffan Moberg

Jurist, Svensk försäkring
(till och med 30/6-2022)

Ulf Melin

Senior elsäkerhetsspecialist,
Energiföretagen
(till och med 30/6-2022)

Torben Vincentsen

Enhetschef, Arbetsmiljöverket
(till och med 30/6-2022)

Stina Wallström

Public affairs chef,
IKEA Range and Supply
(till och med 3/2-2022)

Fredrik Byström Sjödin

Expert installationsteknik,
Installatörsföretagen
(till och med 31/3-2022)

Tilläggsupplysningar och noter

Redovisningsprinciper

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Tillämpade redovisningsprinciper

Myndighetens bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 20 tkr bokförts som period-avgränsningsposter.

Kostnadsmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas från och med år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2021, 137 tkr, har år 2022 avräknats anslaget i sin helhet.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Med anläggningstillgång menas en tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. Tillgångar som har ett anskaffningsvärde som uppgår till minst ett halvt prisbasbelopp (2022: 24 150 kronor), samt en beräknad nyttjandeperiod på minst tre år ska redovisas som en anläggningstillgång. Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod, månadsvis.

Inköp av datorer redovisas som anläggningstillgångar. Då huvudregeln är att utbyte av alla datorer sker vid ett tillfälle redovisas hela inköpet som en anläggningstillgång. Myndigheten bedömer att inköpet är att betrakta som en större anskaffning av likartade tillgångar. Vid utbyte av enstaka datorer redovisas även dessa som en anläggningstillgång, trots att värdet för en dator ofta understiger ett halvt prisbasbelopp. Syftet är att hålla samman redovisningen av anläggningstillgången datorer.

Tillämpade avskrivningstider

• Datorer och kommunikationsutrustning	3 år
• Datorprogram, servrar och licenser	3-5 år
• Maskiner och inventarier	5 år
• Bilar	5 år
• Kontorsinredning	5 år

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till återstående giltighetstiden på hyreskontraktet dock högst fem år.

Under 2022 har Elsäkerhetsverket ändrat beloppsgränsen för anläggningstillgångar från 20 tkr till ett halvt prisbasbelopp.

Omsättningstillgångar

Fordringar och skulder har upptagits till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar äldre än sex månader tas upp som befarade kundförluster.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Avgiftsinkomster som inte disponeras av myndigheten

Utöver uppbörden av elsäkerhetsavgifter, ansökningsavgift för auktorisation samt ersättningen för provade produkter, administrerar Elsäkerhetsverket elberedskapsavgiften, som finansierar elberedskapsverksamheten vid affärsverket Svenska kraftnät. Elsäkerhetsverket administrerar även nätövervakningsavgiften, som finansierar verksamheten vid Energimarknadsinspektionen.

Anställdas sjukfrånvaro

Se avsnittet Övrig återrapportering, sidan 55.

Uppgifter om rådsledamötet och ledande befattningshavare.

Arvoden till Elsäkerhetsrådet avser 2022, vilka utbetalas under 2023 (Inom parentes återfinns de arvoden som utbetalats under 2022, men som avser 2021.)

Belopp i kr.

Namn	Lön och annan skattepliktig ersättning	Andra råds- och styrelseuppdrag i statlig myndighet eller aktiebolag under 2022
Anders Persson	1 334 136:- varav 79 698:- utgörs av skattepliktig förmån för fri bostad. Disponerar även en personbil för resor i tjänsten och för privat bruk	Rådet för innovativ och klimatfokuserad standardisering
Kristofer Johannesson	2 500:- (1 950:-)	
Thomas Korssell	5 000:- (3 900:-)	
Ulf Melin	5 000:- (3 900:-)	
Staffan Moberg	5 000:- (3 900:-)	SMHI:s insynsråd
Tomas Jansson	3 750:- (1 950:-)	
Kia Wiklundh	3 750:- (0:-)	
Monika Björk	5 000:- (0:-)	
Fredrik Byström Sjödin	3 750:- (0:-)	

Noter till resultaträkning och balansräkning

Belopp i tkr

Not 1 Intäkter av anslag

	2022	2021
Intäkter av anslag	71 919	62 324
Summa	71 919	62 324
Utgifter i anslagsredovisningen	-72 056	-62 335
Saldo	-137	-11
Saldot består av minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. denna post har belastat anslaget men inte bokförts som en kostnad i resultaträkningen	137	11
Summa	137	11

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2022	2021
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	0	5
Icke statliga medel enligt 6 kap 1§ kapitalförsörjningsförordningen	0	5
Handbok, arbete vid elektrisk fara	0	106
Övriga intäkter av av avgifter och andra ersättningar	4	10
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	4	126

Not 3 Finansiella intäkter

	2022	2021
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	83	0
Realiserade valutakursvinster	0	4
Summa finansiella intäkter	83	4
Räntesatsen för räntekonto hos Riksgälden har sedan 2020-01-08 till och med 2022-05-02 varit noll. Resterande del av året har räntan i genomsnitt varit 1,6 %.		

Not 4 Kostnader för personal

	2022	2021
Lönekostnader exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	29 414	29 307
Varav lönekostnader ej anställd personal	39	20
Sociala avgifter	17 114	16 786
Övriga kostnader för personal	971	818
Summa kostnader för personal	47 499	46 911

Not 5 Övriga driftkostnader

	2022	2021
Reparationer och underhåll	31	26
Offentligrättsliga avgifter, skatter, försäkringspremier	258	34
Resor, representation, information	2 766	1 501
Köp av varor	1 588	581
Köp av tjänster	15 461	9 301
Summa övriga driftkostnader	19 876	11 443

Ökade driftkostnader jämfört med motsvarande period föregående år beror på ökade kostnader för resor, men också högre kostnader för inköp av IT-resurser och andra konsultarvoden. Myndigheten har under året satsat på utveckling av ledare och ledninggrupp. Se avsnitt Verksamhetens kostnader för mer information, sidan 8.

Not 6 Finansiella kostnader

	2022	2021
Ränta på lån i Riksgäldskontoret	10	0
Övriga finansiella kostnader	10	2
Summa finansiella kostnader	21	2

Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2020-01-08 till och med 2022-05-02 varit noll. Resterande del av året har räntan i genomsnitt varit 1,6 %.

Not 7 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras

	2022	2021
Elsäkerhetsavgift	70 777	64 771
Ansökningsavgift	1 959	2 040
Nätövervakningsavgift	32 535	32 215
Elberedskapsavgift	240 017	238 591
Befarade kundförluster	-22	-186
Konstaterade kundförluster	0	-9
Ersättning för provade produkter	237	294
Summa intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	345 505	337 715

Regeringen beslutade under 2022 om en höjning av elsäkerhetsavgiften, höjningen avsåg hela kalenderåret.

Elberedskaps- och elsäkerhetsavgiften har krav på full kostnads-täckning. Uppföljningen av de ekonomiska målen redovisas i resultatredovisningen under avsnittet Avgiftsbelagd verksamhet på sidorna 59-60.

Not 8 Balanserade utgifter för utveckling

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärde	1 179	1 179
Summa anskaffningsvärde	1 179	1 179
Ingående ackumulerade avskrivningar	-620	-225
Årets avskrivningar	-395	-395
Summa ackumulerade avskrivningar	-1 015	-620
Utgående bokfört värde	165	559

Not 9 Förbättringsutgifter på annans fastighet

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärde	3 630	3 306
Årets anskaffningar	0	324
Summa anskaffningsvärde	3 630	3 630
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 306	-3 288
Årets avskrivningar	-266	-18
Summa ackumulerade avskrivningar	-3 752	-3 306
Utgående bokfört värde	59	324

Not 10 Maskiner, inventarier, installationer m.m.

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärde	4 330	4 330
Årets anskaffningar	1 357	0
Summa anskaffningsvärde	5 687	4 330
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 782	-3 336
Årets avskrivningar	-381	-445
Summa ackumulerade avskrivningar	-4 163	-3 782
Utgående bokfört värde	1 524	548

Not 11 Pågående nyanläggningar

	2022-12-31	2021-12-31
Årets anskaffningar	119	0
Utgående bokfört värde	119	0

Not 12 Fordringar hos andra myndigheter

	2022-12-31	2021-12-31
Fordran ingående mervärdesskatt	882	591
Summa fordringar hos andra myndigheter	882	591

Not 13 Övriga kortfristiga fordringar

	2022-12-31	2021-12-31
Fordringar hos anställda	0	1
Uppbördsfordringar	17	104
Summa övriga kortfristiga fordringar	17	105

Not 14 Förutbetalda kostnader

	2022-12-31	2021-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	592	555
Förutbetalda kostnader, datatjänster	691	562
Övriga förutbetalda kostnader	63	130
Summa förutbetalda kostnader	1 346	1 247

Not 15 Avräkning med statsverket

	2022-12-31	2021-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-99	-133
Redovisat mot inkomsttitel	345 505	-337 715
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöden	345 587	337 749
Fordringar/Skulder avseende uppbörd	-17	-99
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-5 966	-1 326
Redovisat mot anslag	72 056	62 335
Anslagsmedel som tillförs räntekonto	-71 592	-66 975
Återbetalning av anslagsmedel	3 957	
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	- 1 545	-5 966
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	137	148
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-137	-11
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	0	137
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	345 624	337 866
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-37	-117
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	-345 587	-337 749
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	0	0
Summa avräkning statsverket	-1 562	-5 928

Not 16 Behållning räntekonto Riksgäldskontoret

	2022-12-31	2021-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	10 909	13 244
Summa räntekonto	10 909	13 244
Belopp att reglera för december mellan räntekontot och statens centralkonto	0	2
Beviljad kredit enligt regleringsbrev	3 000	3 000
Maximalt utnyttjad kredit	0	0

Not 17 Myndighetskapital

Myndighetskapitalet består endast av statskapital vars värde är oförändrat mellan åren och därför redovisas inte någon specifikationstabell.

Not 18 Statskapital

	2022-12-31	2021-12-31
Statskapital utan avkastningskrav avseende konst från Statens konstråd	24	24
Utgående balans	24	24

Not 19 Avsättningar för pensionärer och liknande förpliktelse

	2022-12-31	2021-12-31
Årets pensionskostnad	259	0
Årets pensionsutbetalningar	-11	0
Utgående avsättning	249	0

Not 20 Övriga avsättningar

	2022-12-31	2021-12-31
Avsättning för lokalt omställningsarbete		
Ingående balans	497	408
Årets förändringar	89	89
Utgående balans	586	497
Avsättning för övergång till Statens servicecenter avseende ekonomiadministrativa tjänster och systemstöd		
Ingående balans	950	1 100
Årets förändring	-200	-150
Utgående balans	750	950
Avsättning för återställande av hyrd lokal		
Ingående balans	0	0
Årets förändring	629	0
Utgående balans	629	0
Summa utgående balans	1 965	1 447

Under 2023 beräknas 200 tkr av avsättningen avseende anslutningskostnader för övergången till Statens servicecenter att regleras. Medan hela beloppet, 629 tkr, av avsättningen för återställandekostnaderna förväntas regleras under 2023.

Not 21 Lån i Riksgäldskontoret

	2022-12-31	2021-12-31
Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar		
Ingående balans	1 408	2 266
Under året nyupptagna lån	1 289	324
Årets amorteringar	-1 033	-1 182
Utgående balans	1 664	1 408
Beviljad låneram enligt regleringsbrev	4 000	3 500
Utnyttjad låneram inklusive finansiell leasing	1 664	1 408

Not 22 Kortfristiga skulder till andra myndigheter

	2022-12-31	2021-12-31
Utgående mervärdesskatt	253	51
Arbetsgivaravgifter	786	789
Leverantörsskulder andra myndigheter	1 160	952
Summa övriga kortfristiga skulder	2 198	1 792

Not 23 Övriga kortfristiga skulder

	2022-12-31	2021-12-31
Personalens källskatt	759	773
Övrigt	0	3
Summa övriga kortfristiga skulder	759	776

Not 24 Upplupna kostnader

Upplupna kostnader	2022-12-31	2021-12-31
Upplupna semesterlöner inkl. sociala avgifter	2 762	2 939
Övriga upplupna löner inkl. sociala avgifter	51	102
Upplupna revisionskostnader	153	245
Upplupna kostnader, ekonomiska administrativa tjänster	129	129
Upplupna kostnader avseende lokalanpassning Kristinehamnskontoret	0	324
Övriga upplupna kostnader	140	58
Summa upplupna kostnader	3 236	3 798

Not 25 Övriga förutbetalda intäkter

	2022-12-31	2021-12-31
Förutbetalda intäkter avseende klimatbonus företagsbil	19	26
Summa övriga förutbetalda intäkter	19	26

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Belopp i tkr	2022	2021	2020	2019	2018
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad låneram	4 000	3 500	3 500	3 500	3 500
Utnyttjad låneram	1 664	1 408	2 266	1 586	1 868
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad räntekontokredit	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Maximalt utnyttjad under året	0	0	0	0	0
Räntekonto i Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	83	0	2	5	13
Räntekostnader	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter som disponeras					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	4	126	387	153	233
Avgiftsintäkter som inte disponeras					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	343 771	338 858	335 250	353 900	348 700
Avgiftsintäkter	345 286	337 437	334 342	317 498	349 757
Övriga avgiftsintäkter	219	278	191	88	53
Anslagskredit					
Beviljad anslagskredit	2 147	2 009	1 959	1 774	1 757
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	62	0
Ramanslag					
Anslagssparande	1 545	5 966	1 326	-62	997
Årsarbetskrafter och anställda					
Antalet årsarbetskrafter (st)	50	51,7	52,5	47,7	50,5
Medelantalet anställda (st)*	53	53	54	53	55
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 422	1 188	1 221	1 254	1 181
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	0	0	0	0	0
Balanserad kapitalförändring	0	0	0	0	0

* I beräkningen av medelantalet anställda ingår tjänstledig personal.

GD:s intygande

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Anders Persson

Kristinehamn den 22 februari 2023

Adresser och telefonnummer

Elsäkerhetsverket finns i Kristinehamn, Stockholm, Umeå och Hässleholm. Huvudkontoret ligger i Kristinehamn.

Alla våra kontor nås via:

Tel: 010-168 05 00

Fax: 010-168 05 99 eller

E-post: registrator@elsakerhetsverket.se

Elsäkerhetsverket

Södra torget 3
Box 4, 681 21 Kristinehamn

Stockholm

Valhallavägen 136
114 41 Stockholm

Umeå

Riddargatan 8
903 27 Umeå

Hässleholm

Viaduktgatan 24
281 38 Hässleholm

TRYGG OCH STÖRNINGSFRI EL

Vi arbetar för hög elsäkerhet och för att
elektriska utrustningar inte ska störa varandra.
www.elsakerhetsverket.se